

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 444

Poznań, czwartek dnia 29 września 1932

Rok XXVII

Zagadnienia lotnictwa polskiego

Nieoczekiwana a tragiczna śmierć ś. p. porucznika Żwirki i inżyniera Wigury, zwycięzców wspaniałego lotu europejskiego, okryła żałobą całą Polskę, która nie zdążyła jeszcze ochłonąć z upojenia, wywołanego triumfem polskich lotników, i zwróciła zainteresowanie szerokich kół społeczeństwa ku doniosłym zagadnieniom lotnictwa. W przyszłym starciu odegrają one olbrzymią, a zdaniem niektórych państw decydującą rolę.

Na tematy lotnicze ukazał się w prasie polskiej szereg artykułów słusznych w założeniu, niektóre z nich jednak uderzyły w tak znany nam ton chępliwy odpowiadający wrodzonej wadze naszej — próżności, a nie liczący z faktycznym stanem lotnictwa w Polsce. By snuć na tle odniesionego zwycięstwa wnioski, należy sprowadzić je na grunt realny.

Zwycięstwo por. Żwirki na samolocie zbudowanym przez inż. Wigurę, Rogalskiego i Drzewieckiego — jest wyłącznym triumfem akademickiej placówki cywilnego aeroklubu warszawskiego, triumfem młodych sił i nie odzwierciedla bynajmniej ogólnego stanu naszej awiacji, który wciąż pozostawia dużo do życzenia. Polska w dziedzinie lotnictwa zajmuje w zestawieniu ze swoim stanowiskiem mocarstwem jedno z ostatnich miejsc.

Nie będę poruszał sprawy naszego lotnictwa wojskowego, wiadomości o nim ujawnione w prasie zagranicznej są tendencyjnie przesadzone, a debaty budżetowe w Sejmie nie dały materiału do postawienia jakichkolwiek wniosków, zaznaczę tylko, że kurczący się od lat paru polski budżet lotniczy wynosi za rok obecny zaledwie 78 milionów złotych, gdy np. Francja wydaje na lotnictwo 15 razy więcej, a mianowicie 560 milionów franków.

Stan polskiego lotnictwa cywilnego, które przy obecnym rozwoju techniki przyjmie niechybnie poważny udział w obronie państwa, jest w stosunku do środków finansowych na ten cel przeznaczonych względnie pomyślny i objawia stały rozwój we wszystkich działach pracy: w lotnictwie komunikacyjnym, w rozwoju lotnisk oraz szlaków powietrznych, wreszcie w kierunku sportowego ruchu lotniczego.

Cały ten dorobek, wzmacniający siły obronne państwa, musi być jednak rozpatrywany w porównaniu do rozwoju żeglugi napowietrznej naszych sąsiadów, i zestawienie to wypadnie na naszą niekorzyść. Dla osiągnięcia odpowiedniego poziomu musimy w ciągu lat najbliższych wybudować szereg dworców lotniczych z lotniskami, hangarami i budynkami administracyjnymi, rozszerzyć sieć meteorologiczną, stworzyć instalacje do nocnych lotów, oświetlanie i znakowanie tras...

Jest niemożliwością, by państwo, wobec przewlekłego ciężkiego kryzysu finansowego, mogło wykonać konieczny program w przyspieszonym czasie, — z pomocą winno przyjść społeczeństwo,

Straszliwy posiew śmierci i zniszczenia

Na wyspie Porto Rico huragan o niezwyklej sile zrównał całe miasta z ziemią — Liczba zabitych dochodzi obecnie do 200 osób, a rannych jest ponad tysiąc

Nowy Jork, 28. 9. (Tel. wł.) — Według wiadomości nadeszłych z Porto Rico straszliwy huragan specjalnie nawiedził okolice Arecibo i Fajardo. Zwłaszcza okolice między Fajardo i Carolina ogromnie ucierpiały. Wszystkie miasta na tym obszarze są zrównane z ziemią.

Z Sant Domingo donoszą, że huragan, który szalał wczoraj w Porto Rico dotarł dziś do San Pedro de Macoris położonego na południu wyspy Haiti. Zarządzono tam wszelkie środki ostrożności.

Nowy Jork, 28. 9. (Tel. wł.) — Skutki orkanu na wyspie Porto Rico są niestety znacznie tragiczniejsze, niż pierwotnie przypuszczano.

W chwili obecnej liczbę zabitych określa się na przeszło 200 osób, rannych — na przeszło 1000. Niezliczone domy uległy zniszczeniu a stolica San Juan (71 tys. mieszk.) przedstawia tragiczny wprost widok. Miasto jest bez wody, światła i połączeń telefonicznych.

Dachy ogromnych hal są pozrywane, a towar wskutek deszczu uległ zniszczeniu. Instrumenty stacji meteorologicznej porwała wichura, a sam budynek zniknął, jakgdyby zmieciony z powierzchni. Kościoły, które stosunkowo dobrze oparły się wichurze, zamieniono na schroniska dla bezdomnych.

Amerykański Czerwony Krzyż wystąpił krawoznikiem żywność, odzież i medykamenty. Również marynarka i armia amerykańska pomagają w akcji ratowniczej. W chwili obecnej gorączkowo pracuje się nad usunięciem gruzów.

Porto Rico zalicza się do grupy wysp, zwanych Wielkimi Antylami, znajdujących się na t. zw. amerykańskim morzu Śródziemnym. Porto Rico jest najmniejszą z tych wysp i najgęściej zaludnioną (około 140 mie-

szkańców na 1 klm. kw.). Należy do Stanów Zjednoczonych.

Katastrofalne skutki trzęsienia ziemi w Grecji i w Bułgarii

Ateny, 28. 9. (PAT). Według ostatnich wiadomości wczorajsze trzęsienie ziemi zniszczyło 15 wsi na wybrzeżu wschodniej Grecji. 3000 domów runęło w gruzy. Jest 150 zabitych a 250 rannych. Katastrofa była tem groźniejsza, że nastąpiła w nocy w czasie snu mieszkańców.

Ateny, 28. 9. (Tel. wł.) Do stolicy Grecji nadchodzą dalsze groźne szczegóły z miejscowości nawiedzonych trzęsieniem ziemi.

Połączenia telefoniczne z historycznymi klasztorami na górze Athos są nadal przerwane, tak że stamtąd niema żadnych wiadomości i jeszcze dziś w Atenach nie wiedzą co się stało z historycznymi zabytkami.

Haiti, wyspa należąca do tej samej grupy (Przyp. Red.).

Ze strony prywatnej donoszą o zagrożeniu się w odmętach morskich w czasie trzęsienia pewnej małej, lecz dość gęsto zamieszkałej wysepki. W tym wypadku należałoby się liczyć ze śmiercią kilkuset osób.

Półwysep Chalcedyphina na którym znajduje się słynna góra Athos, nawiedzona przez trzęsienie ziemi, wrzyna się od północy w morze Egejskie i ma kształt trójpalczasty. Oddzielony on jest od właściwego półwyspu Bałkańskiego błotnistą równiną. Wzniosłości wewnątrz półwyspu spadają ku morzu trzema odnogami nadając charakterystyczny kształt całości.

Narazie nie zajdą zmiany terytorjalne województw zachodnich

Przed niejakim czasem pojawiły się pogłoski w prasie, jakoby powiaty wyrzycki, inowrocławski, bydgoski i szubiński miały być wyłączone z województwa poznańskiego i przyłączone do województwa pomorskiego. Równocześnie wspomniano, że stolica województwa pomorskiego zostanie przeniesiona z Torunia do Bydgoszczy.

Pełnomocnictwa, nadane przez parlament rządowi, zezwalają mu na reformę administracji i na zmiany terytorjalne powiatów i województwa. Pozostawało to w związku z pracami komisji reformy administracji, kierowanej przez b. wiceministra spraw wewnętrznych dr. M. Jaroszyńskiego. Rząd istotnie był uprawniony do takich reform, do znoszenia starostw i do zmian obszaru poszczególnych województw. Wszak zniesiono około 20

starostw, w tem sześć w województwie poznańskim.

Zwróciliśmy się w tej sprawie do naszego korespondenta warszawskiego (H. W.), który komunikuje nam, co następuje:

„Wobec wiadomości o zmianach terytorjalnych pomiędzy województwami zachodnimi zwróciłem się o wyjaśnienia i potwierdzenie tych pogłoszek do kół powołanych. Odpowiedziano mi, że w danej chwili pogłoski te są nieuzasadnione. Mogły powstać tylko na tle wersji o pracach komisji administracyjnej p. Jaroszyńskiego.

„Ministerstwo spraw wewnętrznych nie przygotowuje — jak słycać — w okresie najbliższym żadnych wniosków, dotyczących zmian terytorjalnych w województwach. Zajęte jest innymi pracami i do Nowego Roku nie są przewidywane żadne prace w zakresie przenoszenia powiatów z jednego województwa do drugiego.

„Stąd też i pogłoski o przeniesieniu pewnych powiatów z województwa poznańskiego do pomorskiego w danej chwili nie są aktualne. Z natury rzeczy nie są też aktualne pogłoski o rzekomym przeniesieniu siedziby województwa pomorskiego z Torunia do Bydgoszczy.”

Z powyższego wynika, że do Nowego Roku o pracach, dotyczących zmian terytorjalnych województw zachodnich, niema mowy.

Po głodówce Gandhiego

Poona, 28. 9. (PAT.) Gandhi spożył pewną ilość cukru i soku z owoców. Przyjął on przywódców hinduskich, którym oświadczył, że przyłącza się do nowo zawartego układu i że parjasji mogą go zatrzymać jako zakładnika dla zabezpieczenia należytego wykonania układu.

Z okazji rocznicy urodzin Gandhiego giełda i wszystkie rynki były w Bombaju nieczynne.

Zatarg zarobkowy

Berlin, 28. 9. (Tel. wł.). Wskutek zatargu o place wszyscy pracownicy techniczni wielkich zakładów wydawniczych Scherla, porzucili dziś rano robotę. Strajkuje przeszło 3000 ludzi.

należy jednak powołać z powrotem do naczelnych instytucji L. O. P. P. usunięty przed dwoma laty przy pomocy kunsztownie zorganizowanych wyborów niezależny element obywatelski i szereg pierwszorzędnych, a oddanych sprawie fachowców; nieobecność ich w radzie i zarządzie Ligi jest dla sprawy dużą krzywdą. Przy najlepszych chęciach nie zastąpi ich zespół urzędników i członków „Federacji” p. Góreckiego. Polityka partyjna nie powinna tu mieć nic do mówienia.

Do pracy winna stanąć również młodzież. We Francjiomal każdy średni zakład naukowy posiada własny aeroklub młodzieży; w Italji Mussolini zrzeszył „giovinezzę”, interesującą się lotnictwem, w jeden ogólny włoski związek młodzieży, liczący przeszło 100 tysięcy członków; Amerykanie posiadają od lat kilku harcerstwo lotnicze, a ich aerokluby wyższych uczelni rozporządzają własnymi lotniczymi eskadrami sportowymi, warsztatami i bogato wyposażonymi lotniskami. W Sowietach „Osoawiachim” liczy wśród młodzieży setki tysięcy „komsomolców”, przepelniających 14 szkół lotniczych, a wciągnięcie pokolenia dorastającego w Niem-

czes do wszystkich dziedzin przygotowania zbrojnego państwa osiągnęło i w sferze lotniczej wybitne wyniki.

W Polsce sport lotniczy wśród młodzieży zaczął się rozwijać dopiero w ciągu ostatnich trzech lat w paru klubach lotniczych. Wyniki są dobre, ale jeszcze bardzo skromne. Ilość członków wzrosła z 440 na 989, ilość pilotów z 25 na 256, liczba samolotów sportowych — z 28 na 81, a wylatanych godzin — z 520 na 4500. Cyfry te są bardzo wymowne, nie potrzebują więc komentarzy.

Tragiczna śmierć Żwirki i Wigury wywołała w całej Polsce ogromny wstrząs moralny, pragnienie uwiecznienia ich pamięci... Na tle przeraźliwej szarzyzny doby obecnej czyn ich i zgon płoną na wyżynach ducha jak pochodnia jaskrawa wśród ciemnej nocy. Kraj cały składa im hołd pośmiertny w świątyniach i obchodach żałobnych, ale życie nie stoi. Wrażenia przemijają szybko. Winniśmy zgasić bohaterom trwałą pamięć, a jej najlepszym czynnem będzie utworzenie w środowiskach młodzieży szeregu instytucji lotniczych imienia zgasiłych rycerzy przestworzy.

E. DE HENNING MICHAELIS
generał.

Rzeczy widziane z Rzymu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

Rzym, 26 września.

Gdy pod koniec pierwszej fazy konferencji rozbrojenowej przed samem głosowaniem nad rezolucją Benesa, od którego, jak wiadomo, Włochy powstrzymały się, niezadowolone z przebiegu konferencji, minister Balbo wystąpił z mową, w której gwałtownie zaatakował Ligę Narodów, mówiono wtedy w Genewie, że Włochy wraz z Niemcami zamierzają opuścić przy najbliższej sposobności Ligę. Pogłoski te utrzymywały się zagranicą przez sierpień i wrzesień i łączone były ze zmianą polityki zagranicznej pod osobistym kierownictwem Mussoliniego. Widocznie były one nie na rękę Mussolinemu i zaszły zadaleko, skoro przed tygodniem zostały one przez cały szereg pism zagranicznych oficjalnie z włoskiej strony zdementowane. Bez względu zatem na utratę prestiżu Ligi, jej znaczenie zasadnicze oraz na jej przeszłość, Mussolini, tak jak dziś rzeczy stoją, nie uważa za wskazane przykładać ręki do ostatecznego jej pogrążenia. Liga w chwili obecnej jest jeszcze potrzebna. Dlatego głosy, jakie dały się słyszeć w pewnej części prasy polskiej („Kurjer Polski“) za niekandydowanie Polski do Ligi, pojawiły się wyjątkowo nie w porę, acz cel ich był aż nadto widoczny. Przeciwnie, choćby taki wypadek jak nagła śmierć hr. Graviniego jest dowodem, jak wyjątkowej czujności wymaga obecność Polski w Radzie Ligi.

Zmarłemu wysokiemu komisarzowi hr. Graviniego poświęca prasa włoska obszernie wspomnienia. Przypomina na podstawie relacji niemieckich „wielką popularność zmarłego w Niemczech, którą zawdzięczał związkom pokrewieństwa, jakie go łączyły z tym krajem.“ Poczem, przytaczając głosy prasy niemieckiej, wielbiące jego działalność w Gdańsku, podnosi „niezwykle poczuć sprawiedliwości, takt i bezstronność“ zmarłego na stanowisku w. komisarza.

Nie wchodząc tu w ocenę działalności politycznej s. p. hr. Graviniego, należy podnieść, że właśnie fakt związku krwi z Niemcami, powinien być swego czasu wpłynąć negatywnie na jego wybór na tak drażliwy postereunek, jakim jest Gdańsk, a s. p. zmarłemu dać do myślenia czy wogóle może ubiegać się i przyjąć powyższy mandat. Coby Niemcy powiedzieli, gdyby stanowisko to za-

jął ktoś związany pokrewieństwem i sympatjami z Polską? Trzeba tu zaznaczyć, iż nietylko rząd włoski, ale koła polityczne włoskie z natury rzeczy, a niemniej na skutek intensywnych stosunków włosko-niemieckich interesują się bardzo kwestją Gdańską. Nie dalej jak miesiąc temu bawił w Gdańsku po raz wtóry w ciągu ostatnich lat prezes senatu włoskiego, Federzoni. Natomiast nasza akcja oświetlania położenia w Gdańsku i na Pomorzu jest w stosunku do pomienionych zainteresowań nikła.

Wyniki ekonomiczno - finansowe konferencji w Stresie spotkały się w kołach politycznych włoskich z pełną rezerwą oceną. Natomiast koła te zadzwolone są z wyników politycznych konferencji. Stresa bowiem miała wykazać, pisze „Il Popolo d'Italia“, że „t zw. Europa naddunajska jako kompleks państw, począwszy od Czechosłowacji w dół, związanych wspólnością interesów i solidarnością zamiarów, nie istnieje“. Istnieją natomiast państwa przeważnie rolnicze, nad którymi ciąży jeden wspólny problem t. j. długów. Są one związane stosunkami ekonomicznymi i finansowymi z różnymi państwami. Stąd niemożliwość syntetyzowania dla nich jednakowych formuł i wynaleźnia jednolitej strategii zaradczych. I tu autor stwierdza, że nie gdzieindziej tylko w Stresie zapadła się legenda projektów paneuropejskich Brianda czy projektów Tardieu, których sami Francuzi byli zniewoleni poniechać z powodu ich sztuczności. Autor z zadowoleniem podkreśla, że delegacja francuska wykazała dobrą wolę, by lojalnie rozwiązać problemy finansowe, które Francję łączy z niektórymi państwami środkowo-wschodniej Europy.

Jeżeli się zważy, że projekt Tardieu był swego czasu kamieniem obrazu dla dyplomacji włoskiej i, podobnie zresztą jak projekt Brianda, był uważany za jedną z przeszkód w dojściu do porozumienia francusko-włoskiego, to obecnie po zakończeniu konferencji w Stresie, gdzie punkt widzenia włosko-francuski na pewne problemy środkowo-europejskie został uzgodniony, można dla tych stosunków stawiać pomyślniejsze horoskopy. W każdym razie należy skonstatować, że z włoskiej strony stwierdzono tym razem dobrą wolę rządu francuskiego. S. M.

„Gdy ani gospodarze, ani władze nie okazywały ochoty na ustąpienie przed naciśnięciem oddziału, poprzedzanego hitlerowskimi swastykami, Młodzi Obozu Wielkiej Polski siłą przelamali kordon policyjny... W Gdyni widziano, że recepcja wzoru niemieckiego rozciągnęła się również na hakenkreuz...“

Oszczerstwo, jakoby młodzi Obozu Wielkiej Polski przyjęli za swe godło znak hitlerowski, przekraczało już wszelkie granice niegodziwości. Wezwaliśmy „Czas“ do odwołania tego oszczerczego kłamstwa. Ale pismo zwyrodniałych następców dawnych „stańczyków“ krakowskich, dla którego kłamstwo jest codziennym sposobem działania, zamilkło i pozostało przy swem oszczerstwie.

Trzeba zaś dodać, że redaktor naczelny „Czasu“ p. Beaupré (słynny z tego, że w jesieni 1917 w gronie dziennikarzy austriackich wziął udział w wyścieczce do kwatery głównej feldmarszałka Hindenburga i następnie w pełnym zachwycie opisał radość, iż Hindenburg, właściciel majątku na ziemiach polskich, powiedział mu po polsku: „dobranoc“ i dodał po niemiecku: „Ich kann ja polnisch, ich hab' ja viele polnische Diener“. tj.: „Umiem przecież po polsku, mam przecież wiele służby polskiej“) ma tyle mniej więcej prawa dawania nauk na gruncie Gdyni i Pomorza, co redaktor żydowskiego „Momentu“, p. Turkow.

Prasa o rozwiązaniu O. W. P. na Pomorzu

„Gazeta Warszawska“ w artykule swym, omawiającym rozwiązanie O. W. P. na Pomorzu, stwierdza, że zarządzenie to dotknęło „najliczniejszą organizację polityczną na Pomorzu, skupiającą w swoich karnych szeregach patriotyczną młodzież polską, której dążeniem była wielkość ojczyzny, obrona jej przed nawałą niemiecką i zachowanie w posiadaniu polskiem morskiego wybrzeża.“

„W uzasadnieniu, jakim opatrzone jest znamieny akt wojewody pomorskiego — pisze „Gazeta Warszawska.“ — jako powód rozwiązania podana jest okoliczność, iż organizacja O. W. P. „stanowi poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego“, gdyż dopuszcza się „szerzenia nienawiści i poduszczania różnych klas ludności przeciw sobie“.

„Uzasadnienie to nie może pozostać bez komentarza.

„O. W. P., jako organizacja kierunku narodowego, nie uprawia i uprawiać nie może walki klasowej.

„Sądymy, że p. Kirtiklis ubrał w tak dziwną formę myśl inną. Chodzi tu pewno o stanowisko O. W. P. w kwestji żydowskiej, w szczególności o walkę, jaką Oboz prowadził z systematycznymi próbami zażydzenia Pomorza.

„O. W. P. całym frontem zwrócił się przeciwko tej akcji żydowskiej, nawołując miejscową ludność do walki z zalewem żydowskim.

„Prawdopodobnie ta działalność Obozu, zresztą legalna i jawna, wydała się p. Kirtiklisowi „burzeniem porządku publicznego“ i „podburzaniem różnych klas ludności“, stawianem jako główny zarzut rozwiązanej organizacji“.

„Słowo Pomorskie“ w artykule p. t. „Czy duch się rozbroi“ zamieszcza takie uwagi:

„W r. 1920 powstał w Polsce ruch, który można nazwać Obozem Wielkiej Ukrainy. Na czele tego ruchu stanął „ataman“ Petlura; z nim zawarł rząd polski (pod wpływem p. Józefa Piłsudskiego) przymierze; następnie wojska polskie poszły wyzwolić Kijów, który miał być stolicą nowego państwa ukraińskiego. Czynniki „brygadowe“ temu ruchowi nie przeszkadzały, lecz mu pomagały.

„W r. 1920 i 1921 wyłonił się znowu ruch, który można określić mianem Obozu Wielkiej Litwy; zarodkiem i zawiązkiem tej przyszłej „Wielkiej Litwy“ miała być polska Wileńszczyzna, przechrzczona na „Litwę Środkową“.

W Jugosławiji o Śląsku

Znany nasz przyjaciel prof. dr. Fr. Ilečić ogłosił w „Novostiach“ wychodzących w Zagrzebiu list ze swej wakacyjnej podróży. Píše on z Wrocławia o Opolu i Wrocławiu, przedstawiając germanizację Śląska i ślady polskości i Słowiańszczyzny. W Jugosławiji taka praca jest bardzo pożyteczna, bo wiedza o Polsce jest tam niestety bardzo nikła. Prof. Ilečić podaje ciekawy szczegół: o biblioteka wrocławską posiada trzy pisma serbochorwackie i dwa polskie, a tymczasem — jak to autor zaznacza z żalem — w bibliotece zagrzebskiej niema ani jednego polskiego.

Utonęli w Wiśle

Warszawa, 28. 9. (Tel. wł.) — Wczoraj na Wiśle przy wirażu koło Wilanowa wyrwała się pływająca motorówka. Jechały w niej 4 osoby, z których dwie — urzędniczka ministerium komunikacji Łasiewicka oraz urzędnik Zielewiecki — utonęli. (w)

„Bieda-szyby“

Katowice, 28. 9. (Tel. wł.) Na terenach przyległych do miasta Król. Huta przystąpiono do całkowitego zlikwidowania t. zw. „bieda-szybów“. Powodem tego zarządzenia są gazy trujące, wydobywające się z pod ziemi, wskutek czego z każdym dniem zachodzą liczne nieszczęśliwe wypadki.

Czytaj i mów dalej!

Mów, że najszybciej,

najlepiej i najtaniej poinformowany jest ten, co czyta dwa razy dziennie „Kurjer Poznański“ z dwoma jego wydaniami, obejmującymi wszystkie dziedziny naszego życia, a kosztującymi

od października miesięcznie nie 4 złote, lecz **tylko 3 złote 20 gr.**

Zaobonuj sam zaraz główny organ ruchu narodowego „Kurjer Poznański“ i dopilnuj, by uczynili to bez zwłoki Twój przyjaciel i znajomi!

Dopilnuj siebie i dopilnuj ich!

Żydowski „Moment“ i konserwatyści o O. W. P.

Niejako w dalszym ciągu artykułu naszego o rozwiązaniu obecnie Obozu Wielkiej Polski na Pomorzu przypominamy co następuje:

Już w maju i w czerwcu rb. działacz żydowski p. Marek Turkow ogłosił w żydowskim żargonowym „Momentcie“ warszawskim szereg artykułów o hitleryzmie w Gdańsku i o Obozie Wielkiej Polski na Pomorzu, jako o dwu ruchach, które przeciwne są żydostwu. Artykuły jego, zebrane i przełożone na język polski, ukazały się niedawno, w okresie rozprawy przeciw członkom Obozu Wielkiej Polski w Gdyni, jako osobna książeczka (p. t. „Gdańsk na wulkanie“), a zawiera ona takie apele (str. 47, 48, 54):

„Z prawdziwym żalem należy stwierdzić, że władze państwowe nie dość energicznie występują przeciwko szkodliwej działalności przywódców antysemitycznych na Pomorzu. Cała prasa w Polsce, bez różnicy kierunku politycznego, piętnuje niecną działalność hitlerowców... Jest to słuszne i dla każdego zrozumiałe. Natomiast mniej zrozumiałym jest fakt tolerowania akcji bojkotowej przeciwko Żydom na terenie pomorskim... Dlatego też słuszna walka społeczeństwa polskiego o uwolnienie Gdańska od szkodliwych wpływów hitleryzmu musi być rozszerzona, aby uwolnić Pomorze od niemniej szkodliwych wpływów polskich naśladowców metod hitlerowskich. Tego wymaga dobrze zrozumiany interes państwowy.“

Lecz w nawoływaniach tych i przygotowaniach działacz żydowski nie był odosobniony. Warszawski dziennik grupy konserwatywnej B. B. „Dzień Polski“ (nr. 241) zamieścił po procesie gdynimskim wespół z innymi dziennikami „sanacyjnymi“ na naczelnym miejscu gwałtowne uwagi przeciw Obozowi Wielkiej Polski jako antypaństwowemu, kończąc swe wywody w ten sposób:

„Czyż mogą wyrosnąć dobrzy obywatele z młodych, którym się w krew wstrzykuje w momencie rozkwitu umysłowego zatrute maksymy wyłącznie antypaństwowe, jak to ponownie wykazał przewód sądowy w Gdyni?“

Zwrócono wówczas organowi konserwatywnemu uwagę na niesumienność i nieuczciwość oskarżenia najpóźniejszego dziś w Polsce ruchu młodych o antypaństwowość, na co „Dzień Polski“ (nr. 254) odpowiedział wykrętami, przesłaniającymi jedyną sprawę istotną, co znaczy ten miesumienny i nieuczciwy zarzut antypaństwowości.

Jeszcze dalej posunął się krakowski „Czas“ (nr. 200), który również w związku z rozprawą w Gdyni i również na naczelnym miejscu do wyuzdanych napaści na Oboz Wielkiej Polski dodał haniebne oszczerstwo w opisie zajść w czasie zlotu sokolego w Gdyni z 10 lipca b. r.:

Stronnictwo Narodowe

Koło Główna

Zebrań plenarne odbędzie się w czwartek, 29. bm., o godz. 19.30 w sali p. Kijeka, ul. Główna 111. Na porządku obrad referat polityczny p. Antoniego Pawłowskiego.

O liczne i punktualne przybycie prosi

ZARZĄD.

Częściowy kryzys gabinetowy w Anglii

Ministrowie Snowden, Herbert Samuel i Sinclair podali się do dymisji

London, 28. 9. (Tel. wł.) Dziś w południe odbyła się z ogromnym zainteresowaniem oczekiwana rada gabinetowa, która zakończyła swe debaty około godz. 13.

Omawiano sprawę konferencji w

Ottawie i nie doszło do uzgodnienia rozbieżnych poglądów.

Wobec tego podali się do dymisji min. sprawiedliwości Snowden, min. spraw wewnętrznych sir Herbert Samuel i sekretarz dla Szkocji A. Sinclair.

Zapowiedź mowy Herriota w Genewie

Genewa, 28. 9. (Tel. wł.) Premier Herriot zawiadomił dziś przed południem przewodniczącego Zgromadzenia Ligi Narodów, że zamierza wygłosić mowę na posiedzeniu plenarnym we czwartek.

Krok ten wywołał dużą niespodziankę ponieważ jeszcze we wtorek z kół francuskich zapewniano, że Herriot nie będzie przemawiał. Decyzję powzięła delegacja francuska dopiero dziś przed południem.

W kołach niemieckich postanowienie Herriota wywołało dość duże zaniepokojenie, to też liczyć się należy z tem, że min. von Neurath odłoży swój wyjazd z Genewy, zapowiedziany na dziś wieczór.

Genewa, 28. 9. (Tel. wł.) Według ostatnich dyspozycji niemiecki minister spraw zagranicznych von Neurath opuszcza dziś popołudniu o godz. 18 Genewę.

Dziś spotkanie Polska-Austria w Wiedniu

Polska drużyna lekkoatletyczna w stolicy Austrii — Największe zainteresowanie budzi próba pobicia rekordu Nurmiego na 2 mile ang. przez Kusocińskiego

Wiedeń, 28. 9. (PAT.) We wtorek przed południem polska drużyna lekkoatletyczna odbyła na miejscowym stadionie pierwszy trening. Zawodnicy nasi znajdują się w niezłej formie.

Popołudniu konsul gen. wydał przyjęcie na cześć polskich sportowców, na którym byli obecni poza przedstawicielami poselstwa również reprezentanci kolonii polskiej i przedstawiciele austriackich władz sportowych.

Prasa wiedeńska interesuje się bardzo żywo dzisiejszym spotkaniem, które rozpoczyna się o godz. 14.30. Głównym punktem programu jest zgłoszona przez Kusocińskiego próba pobicia rekordu Nurmiego na 2 mile ang. (3218 m), wynoszącego 8 min. 59.6 s.

Wiedeń, 28. 9. (PAT.) Prasa tujejsza pisze bardzo dużo o Kusocińskim.

W wywiadzie w „Wiener Allg. Ztg.“ Kusociński oświadczył, że żałuje bar-

dzo, iż Nurmi nie mógł wziąć udziału w igrzyskach olimpijskich w Los Angeles. Byłoby mi się udało może i jego pokonać. Jego rodaków, którzy należeli do najlepszych długodystansowców świata, mógłbym łatwo pobić w biegu na 10 000 m. Niestety wskutek skaleczenia nogi musiałem zaniechać udziału w biegu na 5 km. W Chicago jednak skorzystałem ze sposobności, aby pokonać zwycięzcę olimpijskiego na tym dystansie.

Wiedeń, 28. 9. Godz. 14.30. (Tel. wł.) Przed chwilą rozpoczęły się między państwowe zawody Polska-Austria. Po defiladzie i oficjalnych przemówieniach jako pierwszy punkt programu odbył się bieg na 400 mtr., który przyniósł następujące wyniki: 1. Gudenus (A) 50.4. 2. Biniakowski (P), o pierś. 3. Deutscher (A), 4. Miller. W tej chwili odbywa się rzut dyskiem, w którym przedstawiciel Austrii J. Nausch, pobił rekord austriacki.

Konflikt Reichstagu z Papenem zaostrza się

Komisja ochrony praw Reichstagu uznała postępowanie Goeringa za zgodne z konstytucją

Berlin, 28. 9. (PAT.) Odbyło się posiedzenie komisji ochrony praw parlamentu, na którym przesłuchano kanclerza v. Papena i min. Gayla w sprawie wydarzeń, jakie towarzyszyły rozwiązaniu Reichstagu w dniu 12 bm.

Kanclerz Papen oświadczył, że kilka dni przed zwołaniem Reichstagu prez. parlamentu Goering zapewnił go, że izba w spokoju wysłucha deklaracji programowej rządu. Goering przyznał, że przyrzeczenie takie złożył.

Kanclerz zaprzeczył stanowczo pogłoskom, jakoby rozwiązanie parlamentu było już zgóry uplanowane. V. Papen do ostatniej chwili spodziewał się, że parlament wysłucha jego deklaracji. Dekret o rozwiązaniu Reichstagu prez. Hindenburg podpisał dopie-

ro w czasie przerwy w obradach parlamentu.

Berlin, 28. 9. (PAT.) Komisja ochrony praw Reichstagu uchwaliła rezolucję narodowych soc. stwierdzającą, że zachowanie się prezydenta izby Goeringa na ostatnim posiedzeniu parlamentu było zgodne z konstytucją i regulaminem obrad.

Z zeznań kanclerza Papena wynika, że rząd Rzeszy zdecydowany był zgóry rozwiązać Reichstag, jeszcze przed głosowaniem nad votum nieufności i wnioskami o uchylenie dekretu.

Przyjęto również wniosek soc.-dem. uznający rozwiązanie Reichstagu za sprzeczne z konstytucją.

Walka rolnictwa z przemysłem w Niemczech

Ostre przeciwieństwo w gabinecie Rzeszy między ministrami Braunem i Warmboldem

Berlin, 28. 9. (Tel. wł.) Sprawy gospodarcze będą jak się zdaje sprawiły nielada kłopot rządowi Papena. W dalszym ciągu istnieją w gabinecie duże różnice zdań między ministrem rolnictwa Braunem i ministrem gospodarki Warmboldem reprezentującym interesy przemysłu. Zestawienie ostatniej mowy Brauna, w której sprecyzował on program kontyngentowy z mową Warmbolda w Kolonii, podkreśla te przeciwieństwa.

Program Brauna spotkał się zresztą — poza kołami rolniczymi — z niezwykle ostrą krytyką w sferach przemysłowych, również i w pewnej części prasy nietylko lewicowej, która od-

niosła się do tego programu zupełnie negatywnie.

Centrowa „Germania“ w artykule p. t. „Zielony program“ stwierdza, że polityka rozwinęta w mowie Brauna zupełnie sprzeciwia się programowi ożywienia gospodarki, przedstawionemu w sierpniu przez rząd Papena i przekreśla ten program dławiąc możliwości wywozu niemieckiego.

Na to kładą nacisk prawie wszyscy krytycy polityki kontyngentowej, wyrażając obawę, że dotknięte nią państwa drogą represyj zamkną swoje granice.

„O ile rządowi niemieckiemu — pisze p. i. „Vossische Zeitung“ — nie uda się na drodze pokojowej przepro-

wadzić z innymi krajami planowe procesy kontyngentowe, będzie on musiał się, albo wyrzec się samej idei albo też liczyć się z nowymi przeszkodami dla eksportu Rzeszy“.

Najciekawszy jest bardzo ostry i krytyczny artykuł prorządowej zresztą „Deutsche Allg. Zeitung“, w której najwidoczniej działają wpływy wielkiego przemysłu. W tym artykule na podstawie cyfr udowadnia się szkodliwość polityki kontyngentów, zadając ironicznie pytanie, czy przypadkiem „nie należy się obawiać, aby niemiecki plantator pomidorów nie odniósł ogromnego zwycięstwa nad niemiecką gospodarką?“

Wedle doniesień prasy ma się udać zagranicę specjalna komisja międzyministerjalna celem przeprowadzenia z poszczególnymi państwami rokowań w sprawie kontyngentów. W kołach poinformowanych krąży w Berlinie przypuszczenie, że pomimo ostrej krytyki rząd Papena, ulegając silnemu wpływowi rolnictwa nie będzie mógł się cofnąć z obranej drogi. Pozostaje więc otwartym pytanie, jak pogodzi on w swoim tonie dwie tendencje gospodarcze: rolniczą i przemysłowo-handlową?

Uchylony areszt śledczy

Gdynia, 28. 9. (Tel. wł.) Sąd okręgowy w Starogardzie, wydział zamiejscowy karny w Gdyni, postanowił w dniu 26. bm., na wniosek obrony uchylić areszt śledczy względem oskarżonych Ciesielskiego, Sobczaka oraz Piepera i wypuścić ich na wolną stopę pod warunkiem złożenia kaucji przez każdego z oskarżonych po 10 tys. (dziesięć tysięcy) złotych. S. B.

Aresztowanie przywódcy strajku

Gdynia, 28. 9. (Tel. wł.) Aresztowano tutaj sekretarza Zawodowego Związku Transportowców Edmunda Guziółka, który był głównym przywódcą w ostatnim strajku portowym. Podczas rewizji, dokonanej w lokalu organizacji, znaleziono ulotki komunistyczne. S. B.

Przepowiednia pogody na czwartek: Ładna jesienna pogoda. Rankiem mglisto, w dzień słonecznie.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 28. 9. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy paryetl Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg:

Ceny transakcyjne	
Zyto 240 tonn par. Poznań	15,70
Zyto 45 tonn par. Poznań	15,75
Zyto 90 tonn par. Poznań	15,65
Ceny orientacyjne	
Zyto nowe, zdrowe suche	15,20—15,50
Usposobienie słabsze	
Pszenica nowa zdrowa sucha	23,50—24,50
Usposobienie spokojne	
Jęczmień 64—66 kg	15,00—15,50
Jęczmień 68 kg	15,50—16,50
Usposobienie słabe	
Jęczmień browarowy	18,00—20,00
Usposobienie spokojne	
Owies	12,75—13,25
Usposobienie spokojne	
Mąka żytnia 65% wł work.	23,50—24,50
Usposobienie spokojne	
Mąka pszenna 65% wł work.	37,50—39,50
Usposobienie spokojne	
Otręby żytnie	8,75—9,00
Otręby pszenne	9,00—10,00
Otręby pszenne (grube)	10,00—11,00
Rzepak	34,00—35,00
Rzepak zimowy	34,00—36,00
Gorzycza	34,00—40,00
Groch Victoria	20,00—23,00
Groch Folgera	29,00—32,00
Koniczyna biała	140,00—175,00
Mak niebieski	75,00—83,00
Słoma	
pszenna i żytnia luzem	2,75—3,00
pszenna i żytnia prasowana	3,25—3,50
owsiana i jęczm. luzem	2,75—3,00
owsiana i jęczm. prasowana	3,25—3,50
Siano	
zwykle luzem	5,00—5,25
zwykle prasowane	5,50—6,00
nadnoteckie luzem	5,25—6,00
nadnoteckie prasowane	6,25—6,75

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 435 tonn, pszenicy 90 tonn owaś 60 t., otrab żytnich 15 tonn, grochu Viktoria 15 t., makuchu słonecznikowego 5 tonn, maku niebieskiego 4 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.915 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.70 zł., gotówka 210.00 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.11 do 173.37 zł., gotówka 172.77 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 28. 9. 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państwowych poszukiwano 5 proc. pożycz. przy bardzo słabej podaży po 39 proc., 4 proc. Premj. dol. po 48 oraz — bez notowania — 3 proc. Poż. bud. po 38.

Z pożycz. komunalnych obracano 8 proc. obl. m. Poznania z r. 1926 i 1927 — po 92 proc. w transakcjach.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono za 8 proc. listy dol. stare — 60 proc. — przy małej podaży, zaś 8 proc. listy dol. amort. handlowano po 51% — w transakcjach, 4 proc. listy zast. konwert. poszukiwano po 29—29½, natomiast 6 proc. listy żytnie obracano po 13,60—13,50 w oddaniu.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 87 bez oddawców.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 39% P.	
8% oblig. m. Poznania z 1926 r. 92.—% +	
8% obligacje m. Poznania z 1927 r. 92% +	
8 proc. dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredytowego 60% P.	
8% listy dol. w złocie amortyzac. P. Z. K. 51% +	
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 29—29½% P.	

(Kurs w złotych)

4% Poż. premj. dol. s. III 48.— P.	
6 proc. listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 13,60—13,50% O.	

Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 28. 9. 1932 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed	kup.
Belgja	123,90	124,21	123,59
Holandja	358,38	359,23	357,48
London	30,76	30,93	30,63
Nowy Jork			
kabel	8,925	8,945	8,905
Paryż	34,95½	35,04	34,87
Szwajcaria	172,05	172,48	171,82
Berlin	212,25		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% pożycz. inw.	99,50
4% pożycz. inw. szt. ser.	106,50
4% pożycz. dolarow.	48,50—48,60
7% pożycz. stabil.	52,75—52,88
w odcinkach po 100	55,50—56,00

Tendencja niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski	88,00—89,00
Starachowice	9,15—9,25
Lilpop	13,50—13,75

Tendencja prawie utrzymana.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, 28. 9. 1932 r.

Pszenica march. 76 kg	205,00—207,00
Tendencja słaba.	
Pszenica jara 79 kg	206,00 .00
Tendencja słaba.	
Zyto march 71—72 kg	157,00—159,00
Tendencja słabsza.	
Zyto march. 69—70 kg z okolic Warty i Noteci cif Berlin sp.	167,00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień browarowy	174,00—189,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	167,00—173,00
Tendencja spokojna.	
Owies march.	134,00—139,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	27,50—29,25
Tendencja słaba.	
Mąka żytnia	20,75—23,20
Tendencja słabsza.	
Otręby pszenne	9,70—10,10
Tendencja utrzymana.	
Otręby żytnie	8,50—8,90
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	21,00—24,00
Groch pastewny	14,00—17,00
Wyka	17,00—20,00
Kuchy linae	10,30—10,50
Kuchy z orzecha ziemnego	11,50
Kuchy mielone (mączka)	11,80
Wytłoki suche	9,20—9,50
Śrót Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg	10,90
Śrót Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin	11,70
Płatki ziemniaczane	13,80—14,20

Ogólna tendencja słabsza

Giełdy zbożowo-towarowe

Warszawa, 27. 9. Zyto 16 — 16,25, pszenica jedn. 26 — 27, zbierana 25 — 26, owies jedn. 16,50 — 17,50, zbierany 16 do 16,50, jęczmień na kaszę 16 — 16,50, browarniany 18,50 — 19,50, groch polny z workiem 25 — 28, groch Wiktorja z workiem 26 do 30, mąka luksusowa 46 — 51, żytnia płtowa 28 — 30, sitkowa 22 — 24, razowa 22 do 24, otręby pszenne szale 11 — 11,50, średnie 10,50 — 11, żytnie 8,50 — 9, ziemniaki jadalne 4,50 — 5. Jęczmień browarowy w gąnkach wyższych ponad notowania.

„Ciężki jest u nas kryzys gospodarczy, ale nierównie ciężki jest kryzys polskich dusz poza krajem“

Opozycja... „sanacyjna“

Zewnętrzny obserwator naszego życia politycznego, nie poczuwający się do odpowiedzialności za losy państwa i nie odczuwający na własnej skórze tego, co się u nas dzieje, uśmiełby się serdecznie z osobliwego widowiska, jakie daje krajowi i światu obóz „sanacyjny“ w obecnej dobie. Jeżeli się zdarzy dzień, w którym niema sprawozdania z jakiejś uroczystości czy fety, połączonej z holdowniczemi depeszami i reklamowemi przemówieniami, to, czytając gazety stołeczne, nie można wprost odróżnić prasy „sanacyjnej“ od opozycyjnej. Wszystko jest dzisiaj — opozycyjne.

Wygląda to jakby gwałtowna reakcja po długim okresie wychwalania wszystkiego, co robił rząd i jego obóz nie tylko w sprawach społecznych i gospodarczych, „ale nawet w dziedzinie polityki zagranicznej organy „prorzadowe“ zajmują stanowisko wręcz sprzeczne z polityką ministerstwa spraw zagranicznych.

Parę przykładów. Wyjazd p. Zaleskiego do Genewy na wybory Rady Ligi Narodów, do której Polska oficjalnie kandyduje, poprzedzony był kampanją kilku organów „sanacyjnych“, które dowodziły, że Polsce ten wybór jest wcale niepotrzebny, i że nie ma o co się ubiegać!

Albo konferencja w Stresie. Gdzieś na szarym końcu pisma „sanacyjnego“ czytamy mozolnie wypracowany urzędowy komunikat o sukcesach naszych delegatów nad Lago Maggiore, a wstępny artykuł tego samego pisma wykazuje, że cała ta konferencja była jeszcze jednym międzynarodowym — banałem.

Znacznie jeszcze jaskrawiej wygląda „opozycyjność“ „sanacji“ w sprawach finansowych i gospodarczych. W chwili, gdy rząd tworzy nowe kartele, a ze starami uprzejmie rozmawia na temat utrzymania dotychczasowych cen (konferencja p. min. Zarzyckiego z węglarzami), cała prasa „sanacyjna“, ramię przy ramieniu z wrogiem politycznym, atakuje kartele i ich politykę cen. A wodzem tej krucjaty jest b. minister skarbu p. Matuszewski, obecnie naczelny publicysta pierwszobrygadowej „Gazety Polskiej“.

Ze prof. Krzyżanowski wbrew oświadczeniom czynników oficjalnych, które utrzymanie stałości waluty uznają za jeden z filarów swej polityki finansowej, wystąpił otwarcie z propozycją dewaluacji złotego, to jeszcze, nie godząc się z tem stanowiskiem, można jakoś zrozumieć. P. Krzyżanowski nawet wtedy, gdy był posłem B. B., często występował z poglądami, różniąciami się nieraz znacznie od polityki obozu rządowego. Ale niemając zdumienie musi wywołać to, co wypisuje prasa „sanacyjna“ już nie tylko w sprawie ewentualnej inflacji, ale wogóle na temat ustroju kapitalistycznego. Nietylko „Przełom“ nawołuje do rewolucji społecznej, nie tylko „sanacyjne“ grupy robotnicze i młokosy wileńskie chcą stworzyć „narodowy“, czy nawet „katolicki“ komunizm, ale nawet „bezparytarna“ brukowa prasa prorzadowa rzuca gromy na ustrój kapitalistyczny i licytuje się z komunistami w hasłach „nowego porządku gospodarczego“.

Skąd się bierze ta opozycyjność? Odpowiedź nietrudna. Mieści się ona w psychologii gracza, który ostatnią stawkę rzuca na najbardziej ryzykowną szansę, chcąc się szybko odegrać przed zakończeniem gry. Na spokojną grę małemi stawkami nie ma już czasu.

Dotychczas byliśmy świadkami starć i polemik między rozmaitemi grupami „sanacji“. Starcia te umilkły jednak wtedy, gdy szło o stosunek do rządu. Obecnie widać tutaj duży „postęp“. Atakuje się otwarcie i mocno nawet wyraźne stanowisko rządu. Ten stan rzeczy nie pozostanie bez wpływu na przebieg nadchodzącej sesji sejmowej. Prawdopodobnie będzie uczynione wszystko, aby odbyła się ona „z tłumikiem“, aby była jak najkrótsza i jak najmniej wymowna. Już dzisiaj lansuje się wiadomość, że zaraz po otwarciu Sejmu będzie odroczony na miesiąc.

I niema się czemu dziwić. Już sama opozycyjna opozycja ma dość do powiedzenia. Cóżby dopiero było, gdyby zaczęła prześcigać się z nią — opozycja „sanacyjna“?

M. K.

nowoczością, zmierzająca do zdecydowanego odparcia ataku wrogości, do wzmocnienia stanowiska Polski i utrwalenia pokoju.

IV. Prawo małżeńskie

Rada Naczelna stwierdza, iż Polska, jako państwo narodu katolickiego nie może oprzeć ustroju prawnego rodziny na zasadach, których wyrazem jest opracowany przez Komsję Kodyfikacyjną projekt nowego prawa małżeńskiego, godzący w sakramentalny charakter małżeństwa i niszczący podstawy moralne życia rodzinnego.

Rada Naczelna poleca posłom i senatorom S. N., aby w razie przedłożenia tego projektu pod obrady izb parlamentarnych, solidarnie głosowali przeciw niemu i zwalczali go z całą stanowczością.

V. Sprawa żydowska

Liczba Żydów w Polsce, ich groźna dla naszej przyszłości pozycja w życiu gospodarczym, która znacznie się wzmocniła za obecnych rządów, cieszących się stałym ich poparciem, rozkładowy wpływ Żydów na moralność i wogóle na duchowe życie narodu, ich wreszcie wrogi w stosunku do dążeń polskich stanowisko polityczne sprawia, że polityka narodowa polska musi się zwracać z całą stanowczością przeciw niebezpieczeństwu żydowskiemu.

Rada Naczelna w ostatnich wystąpieniach młodzieży akademickiej na rzecz polskości naszego życia zbiorowego widzi potwierdzenie tego faktu, że młodzież ta w swej przytłaczającej większości przepojona jest silnym duchem narodowym, co daje pewność, że dalszy rozwój polityczny i cywilizacyjny naszej ojczyzny oparty będzie na niewzruszo-

nej podstawie narodowej polskiej i że Państwo — wbrew wszelkim dążeniom przeciwnym — będzie utrwalone jako Państwo narodowe.

Główną przyczynę zająć, które zakłóciły prawidłowy bieg życia uniwersyteckiego, Rada Naczelna widzi we wzrastającej agresywności Żydów, w polityce ulegającej ich roszczeniom oraz bierności społeczeństwa polskiego wobec zalewu żydowskiego.

Rada Naczelna postanawia:

1) położyć nacisk na obowiązek popierania handlu i rzemiosła polskiego przez kupowanie wyłącznie u chrześcijan oraz zwalczania Żydów we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego, — obowiązek, który nie tylko winien być przestrzegany przez wszystkich członków Stronnictwa, ale wpajany przez nich całemu społeczeństwu;

2) prowadzić skuteczną walkę ze szkodliwym wpływem żydowskim na polskie życie wplywowe i moralne oraz z zalewem żydowskim w wolnych zawodach;

3) dążyć do ograniczenia ilości Żydów w państwowych szkołach średnich i wyższych (numerus clausus);

4) polecić Zarządowi Stronnictwa zorganizowanie gruntownych prac, prowadzących do wzmocnienia handlu polskiego i oparcia go na zdrowych podstawach.

VI.

Rada Naczelna przekazuje szczegółowe uchwały w sprawie obrony państwa, złego stanu rzeczy na ziemiach wschodnich, oraz oświaty władzom Stronnictwa Narodowego i Klubowi Narodowemu w Sejmie i Senacie z poleceniem wdrożenia właściwych działań.

(Dokończenie nastąpi)

Polityka agrarna rządu von Papena

Onegdaj przedpołudniem niemiecki minister rolnictwa v. Braun wygłosił na posiedzeniu bawarskiej rady rolniczej w Monachium mowę, w której częściowo ujawnił program agrarny rządu v. Papena. Mowa p. Brauna wzbudziła zrozumiałe zaciekawienie.

Podstawę wywodów p. Brauna stanowiło twierdzenie, że zadaniem rolnictwa niemieckiego jest zapewnienie Niemcom „niezależności wyżywienia“, przez co p. Braun rozumie zupełne usamodzielnienie się Niemiec w tej dziedzinie i postawienie własnego rolnictwa na takiej platformie, aby bez importu zagranicznych produktów mogło zaspokoić potrzeby narodu. Ta zasada ma być jednym z ogniw planu samowystarczalności (autarchji) całego gospodarstwa niemieckiego, do czego Niemcy przywiązują wielką wagę na wypadek przyszłej wojny.

Uzasadniając swój plan, p. v. Braun wystąpił z atakiem pod adresem przemysłu niemieckiego, zarzucając mu, iż zbyt daleko posunięta troska o eksport przemysłowy i pozostające w związku z tem koncesje dla innych państw w dziedzinie eksportu artykułów rolniczych do Niemiec, doprowadziły rolnictwo niemieckie do upadku. Znaczenie eksportu zostało — zdaniem p. v. Brauna — przez poprzednie rządy niemieckie przecenione.

Po takim uzasadnieniu, dosyć oryginalnym, gdy się zważy, że Niemcy w dwóch trzecich są państwem przemysłowym, a nie agrarnym, p. Braun podał niektóre szczegóły nowych wytycznych niemieckiej polityki handlowej.

Wprowadzone zostaną kontyngenty importowe na wiele artykułów żywnościowych, a mianowicie kapustę, pomidory, cebulę, winogrona, słońce, smalec, masło, ser, karpie, groch i odpadki ryżu, ponadto zaś na tarte drzewo iglaste, celulozę, woly oraz kwiaty cięte. Wysokość tych kontyngentów oraz ich przydział na poszczególne państwa nie zostały przez p. Brauna ujawnione, albowiem będzie to dopiero przedmiotem specjalnych rokowań, jakie rząd niemiecki, podejmie z zainteresowanemi państwami, z którymi pozostaje w uregulowanych traktatach stosunkach handlowych.

Drugim zarządzeniem, mającym wzmocnić rolnictwo niemieckie, jest ingerencja państwa w stosunek wierzyciela do dłużnika rolnika.

Oprocentowanie pożyczek hipotecznych rolniczych zostanie niższe o 2 proc., przyczem nie może ono przekroczyć 4 proc. rocznie. Zarządzenie to obowiązywać na okres dwóch lat, zaś skreślone procenty mają zostać zwrócone wierzycielowi dopiero wraz z ostatnią ratą amortyzacyjną. Aby zabezpieczyć instytucje, zajmujące się finansowaniem rolnictwa przed zbyt wielkimi stratami, jakie mogą wynik-

nąć z tego zarządzenia, rząd zdecydowany jest te instytucje finansowe (których wpływ z procentów od udzielonych pożyczek stanowi przynajmniej 10 proc. ogólnych wpływów) odpowiednio subwencjonować. Powyższe zarządzenia konwersji odsetek dotyczyć będą także i kredytów niehipotecznych t. zw. kredytów osobistych, o ile dłużnicy są rolnikami, przyczem podstawę do tego zarządzenia ma dać zmniejszenie oficjalnego dyskontu Banku Rzeszy do 4 proc.

P. Braun zapowiedział jeszcze reorganizację t. zw. pruskiej kasy spółdzielczej oraz zwiększenie ochrony dłużnika - rolnika przed postępowaniem egzekucyjnym.

Wywody p. Brauna oznaczają niewątpliwie walne zwycięstwo kół agrarnych, na których opiera się dzisiejszy rząd Rzeszy. Wywołały one gwałtowne sprzeciwy ze strony ludności miejskiej, która zagrożona jest silną zwyżką cen artykułów pierwszej potrzeby. Chcąc zakłócić wrażenie swej mowy w tych kołach, p. Braun zapowiedział, iż rząd podejmie akcję o potaniecie cen mięsa.

Niezwykłe ulgi dla Żydów

Polska Agencja Telegraficzna podaje komunikat ministerstwa poczt i telegrafów, donoszący, że poczynając od dnia 26 września włącznie do 10 października br. przyjmowane będą we wszystkich urzędach telegraficznych i pocztowo - telegraficznych telegramy gratulacyjne P. N. G. z okazji świąt Nowego Roku wyznania możeszowego o tekstach ustalonych i niższej taryfie.

Telegramy te przyjmowane będą do Stanów Zjednoczonych Ameryki Półn. i Kanady. Nadawcy przysługuje prawo wyboru jednego z pośród 12 tekstów o-kolicznościowych w językach polskim, angielskim i hebrajskim, które to teksty wywieszone są we wszystkich urzędach telegraficznych i pocztowo - telegraficznych do publicznej wiadomości. Opłata od takiego telegramu wynosi 9 zł do Stanów Zjednoczonych i Kanady niezależnie od wybranego tekstu.

Prócz tego w roku bieżącym w wymienionym na wstępie komunikatu okresie i z tej okazji przyjmowane będą we wszystkich urzędach telegraficznych i pocztowo - telegraficznych telegramy gratulacyjne XLT do Palestyny o tekstach dowolnych i z niższej taryfie. Teksty te mogą być redagowane w języku polskim, angielskim i hebrajskim. Należność za te telegramy oblicza się według ilości wyrazów. Minimum opłat za 10 wyrazów.

NIECH NIKOGO NIE ZABRAKNIĘ — W KARNYCH SZEREGACH O W P.!

Uchwały zasadnicze Stronnictwa Narodowego

powzięte w listopadzie zeszłego roku, a przypomniane przez obecny rząd Rady Naczelnej

Zjazd Rady Naczelnej Stronnictwa Narodowego z zeszłej niedzieli powołał się — jak wiadomo — na całokształt uchwał Rady z listopada roku zeszłego, w których powiedział, że wyrażone w nich zasady polityczne i gospodarcze „dzisiaj po roku dalszych doświadczeń zaznaczyły się jeszcze wyraźniej jako te wskazania, bez których przesilenia obecnego nie można ani opanować ani nawet przetrwać“. Wobec tego przypominamy brzmienie ówczesnych uchwał, — a mianowicie w dzisiejszym numerze uchwał ogólnych i politycznych odkładając gospodarcze do jutrzejszego wydania głównego. — Oto tekst:

Rada Naczelna, zatwierdzając z uznaniem działalność Komitetu Politycznego, Zarządu Głównego i Klubu Narodowego w Sejmie i Senacie, oraz utrzymując w całej pełni stanowisko zdecydowanej opozycji przeciw rządowi pomajowym, ich systemowi politycznemu oraz ich gospodarce, uchwała:

I. Prawo i moralność

W życiu naszym wewnętrznym musi być zapewniona moc prawa, którego nikomu bezkarnie naruszać nie wolno. Zgodna z ustawami swoboda zebrań i wolność prasy, dotkniętej obecnie, już nie tylko ustawicznymi konfiskatami, ale także zawieszaniem pism, niezawisłość sądów oraz adwokatury są niezbędne w państwie praworządnym.

Muszą być powszechnie uznane i przestrzegane w życiu publicznym zasady moralne; zgodne z naszą odwieczną cywilizacją, wyrosła na niewzruszonych podwalinach wiary rzymsko-katolickiej i kultury zachodniej. Na tych zasadach oraz na tradycji narodowej oparte być też musi wychowanie młodych pokoleń polskich.

II. Obrona państwa

Bezpieczeństwo naszych granic i całość państwowego polskiego terytorjum winny znaleźć gwarancję przedewszystkiem we własnej sile obronnej. Gotowa

siłą obronną jest armia polska, która musi służyć narodowi polskiemu jako całości. Bojowa gotowość tej armii, jej należyte według wzorów zachodnich przygotowanie i materialne zaopatrzenie winny być nieustanną troską całego narodu. Honor armii, jej oficerów i żołnierzy, musi mieć wartość stałą o jednolitej treści. Od takiej własnej siły obronnej zależy w dużym stopniu wartość i skuteczność naszych sojuszków z innymi państwami, przedewszystkiem sojuszu z Francją, który jest i musi pozostać kamieniem węgielnym naszej polityki zagranicznej.

III. Polityka zagraniczna

Musimy mieć realną polską politykę zagraniczną, świadomą swych celów i dążeń, a nie politykę, załatwiająca doraznie, od wypadku do wypadku sprawy, narzucając nam przez innych.

Na tle ruchu ku doniosłym przeobrażeniom politycznym i gospodarczym w stosunkach światowych, Niemcy, chociaż same zagrożone wskutek własnej rozrzutności na cele wzmocnienia warsztatów i zbrojeń, strają się obecne przesilenie światowe wyzyskać dla ponownego zaboru Pomorza na t. zw. drodze pokojowej. Warunki powszechnego kryzysu gospodarczego nie są obecnie pomysłem dla tych wicherzeń niemieckich i dobra polityka zagraniczna polska mogłaby je odeprzeć łatwiej, niż kiedykolwiek. Nie widać jednak wyraźnej, czynnej i sprawnej polityki zagranicznej polskiej dla utrwalenia pokoju na wschodzie i odparcia uderzeń na zachodzie. To sprzyja niebezpiecznemu osławianiu się niektórych krajów z hasłami rewizjonistycznymi Niemiec.

Tym politycznym niebezpieczeństwem na gruncie międzynarodowym, wzmógłszym trudnościami, wynikającymi ze stanu wewnętrznego kraju, sprostać może tylko polska polityka zagraniczna, należycie orientująca się w rozwoju stosunków i układzie sił na terenie międzynarodowym i konsekwentnie, z równowagą, ale zarazem ze sta-

Upadek turystyki w Gdańsku

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Gdańsk, 27 września.

Socjal - demokratyczna „Danziger Volksstimme”, która walczy uparcie z nacjonalistycznym senatem gdańskim i hitlerowcami, będącym do niedawna oczkiem w głowie mężów stanu wolnego miasta, zajęła się ostatnio stratami, które Gdańsk poniósł pod względem turystycznym z powodu bojkotu polskiego.

Według urzędowej statystyki, w pierwszych ośmiu miesiącach b. r. było o 8 000 zagranicznych podróźników mniej aniżeli w roku ubiegłym, a o 19 000 mniej, aniżeli w roku 1930. Równocześnie uległ poważnemu skróceniu czas pobytu podróźników zagranicznych i znacznemu ograniczeniu ruch przejeżdżających z polskich miast pogranicznych, szczególnie z Gdyni.

Na podstawie bardzo ostrożnych obliczeń „Volksstimme” przypuszcza, iż straty, które Gdańsk poniósł w tym roku, z powodu zmniejszonego ruchu turystycznego, wynoszą co najmniej dwa miliony guldenów, a w stosunku do roku 1930 nawet cztery miliony.

Oprócz hoteli, restauracji, pensjonatów, sklepów i przedsiębiorstw komunikacyjnych, ucierpeli bardzo pracownicy przemysłu turystycznego, wśród których szerzy się zastraszające i niebywale bezrobocie. Dziennik w końcu wyraża nadzieję, iż należy się spodziewać,

że w następnym roku nie będzie już tak smutnego bilansu i, że w wolnym miesiącu nastąpi zmiana stosunków, która spowoduje, iż cudzoziemcy będą znowu tłumnie odwiedzać Gdańsk.

Obliczenia materialnych strat Gdańska z racji polskiego bojkotu uważać można raczej za skromne. Tegoroczny sezon w Sopocie był katastrofalny i w rezultacie niema tam dzisiaj hotelu, restauracji i cukierni, nie znajdujących się pod nadzorem sądowym. Na ulicy Morskiej (Seestrass) sklepów do wynajęcia jest multum. Gdy sezon w Sopocie był u zenitu — w drugiej połowie lipca — na sławnym pomoście, zbudowanym z wielkim nakładem pieniędzy i pomysłowości, nie widziało się często ani jednego człowieka. Nie w czasie deszczu, lecz przy pięknej pogodzie, która tego lata panowała niepodzielnie. Podobne „puchy” bywały w sopockiej jaskini gry, szczególnie wówczas, gdy w Polsce opublikowano nazwiska tam grających obywateli.

Jednak nietylko antysemickie hece hitlerowców spowodowały znaczne zmniejszenie liczby gości polskich w Gdańsku i Sopocie. W ostatnich latach kąpieliska polskie uległy rozbudowie i dzięki stosowaniu wobec letników uczciwych, aniżeli dotychczas, zasad kupieckich, powiększyły w tym roku znacznie swój kontyngent. Fob.

Ani jeden syn chłopski...

(W) Nawiązując do uwag naszych w sprawie przesilenia inteligencji i kryzysu młodzieży uniwersyteckiej, gdzie wskazywaliśmy na uniemożliwienie symon chłopskim dostępu na uniwersytet, a pójsie na rękę młodzieży żydowskiej jako bogatszej, notujemy tu alarmujący głos K. Grzybowski, docenta wszechświaty Jagiellońskiej na łamach „Czasu”. Człowiek dzisiaj publicysta starego pisma konserwatywnego, przerażony faktem, że na jeden z wydziałów uniwersytetu Jagiellońskiego nie wpłynęło na pierwszy rok ani jedno podanie syna chłopskiego, pisze:

„Narastająca polska, chłopskiego pochodzenia inteligencja, to był objaw dodatni. Była to jedna z najjaskrawszych form integracji chłop polski w polskie życie narodowe... Gdyby dziś chcieć zbadać wkład chłopskich synów i wnuków do dorobku kultury polskiej, okazałoby się, jak wielką jest wartość tego rezerwoaru sił kulturalnych, tkwiących na wsi polskiej. Inteligencja ta stawiała się łącznikiem między kulturą Polski dotychczasowej a dochodzącą do znacze-

nia w państwie chłopem. „Jeśli zahamowanie przyrostu inteligencji polskiej odbywać się będzie jednostronnie, jeśli się będzie dokonywało wyłącznie kosztem wsi — to skutki gospodarcze, polityczne i socjalne tego zahamowania będą nad wyraz bolesne. Nie należy tworzyć i powiększać przepaści pomiędzy wsią a miastem, między rządzącymi państwem a wsią polską...”

Zupełnie słuszne słowa. Cóż, kiedy to tylko słowa, bo przecież kiedy w Sejmie uchwalano reformę szkolną głosami stronnictwa rządowego, którego i „Czas” jest organem, wtedy padały głosy przestrogi, wtedy mówiono to samo, co ponieważsiej widzi i publicysta konserwatywny. Trzeba było dopiero przeraźliwego faktu, by na wydział nie zapisał się ani jeden syn chłopski, żeby profesor uniwersytetu dojrzał to niebezpieczeństwo, a konserwatysta-ziemian przeląkł się skutków gospodarczych, politycznych i społecznych...

Jak to mówił Słowacki o synu, który się przeląkł?...

A la Papen

Warszawa, 27 września.

Nasi „sanatorzy” lubują się teraz w dowodzeniu, że Papen naśladuje... sanację. Dokonał zamachu majowego w Berlinie, rozpędził parlament, wygrał z nim walkę, gotuje się teraz do wyborów, organizuje B. B. B. (tj. berlińskie B. B.). Pisze o tem wszystkim szeroko i długo były poseł Rzplitej w Angorze, Rzymie, Berlinie, były komisarz ministerjum spraw zagranicznych podczas pamiętnych dni majowych w Warszawie p. Roman Knoll. P. Knoll bowiem po rozejściu się z dyplomacją przedziernął się w publicystę i adwokata i pisuje w „Expressie Porannym”.

Czy Papen naśladuje Piłsudskiego, to już jego rzecz. Pono Hindenburg, przyjmując posła Wysockiego, wypytywał się o stosunki w Polsce i o stan zdrowia i prace p. ministra spraw wojskowych.

Ale, że naszym „sanatorom” nie daje spokoju plan Papena — to fakt. Wrażenie ogłoszenia przezeń planu

gospodarczego było wielkie i w pałacu Radziwiłłowskim i na ul. Rymarskiej, gdzie się mieści ministerjum skarbu.

Zaczęto zaraz szeroko deliberować nad tem, jak to i u nas wystąpić z planem gospodarczym. Dyskutuje się jeszcze i teraz. Pierwsze skrzypce grają pp. Zawadzki i Lechnicki; zwłaszcza ten ostatni.

Pono mają być opracowane jeszcze przed zebraniem się Sejmu projekty dekretów gospodarczych, mają być opracowane w min. skarbu projekty ustaw, nowelizujących ustawy podatkowe. Dekrety miałyby być wydane przed zebraniem się Sejmu w końcu października. Gdy około 1 października przyjedzie premier Prystor z Druksienik, zaraz się zacznie intensywna praca. A przedłożenia, nowelizujące ustawy podatkowe, będą czekały jeszcze parlamentu.

Wszystko a la Papen...
Tak mówi się... H. W.

Kto z „sanatorów” reflektuje na to stanowisko, jak dotąd, nie wiadomo. Na razie wyroki śmierci będzie wykonywał dotychczasowy pomocnik Maciejewskiego Braun.

To ostrożność co się zowie!
..... a potem
naturalnie **ASPIRINA!**
Do nabycia we wszystkich aptekach.
ng 5 534

„Mali ludzie” — „Wielki Pandolfo”

Oto tytuł dwóch najnowszych powieści, których druk rozpoczniemy w ciągu października.

„Mali ludzie”, to powieść polska młodego, wysoce utalentowanego autora „Dziesiątej fali” — Stefana Balickiego, który w spojrzeniu na świat i ludzi ma w sobie coś z Hamsuna. Do druku jego powieści w odcinku „Kurjera Poznańskiego”, wydania porannego, przystąpimy w połowie października.

Drużga zaś powieść, którą jednocześnie drukować będziemy w układzie książkowym — to „Wielki Pandolfo”. Jest to przekład najnowszej, fascynującej powieści jednego z najpoczytniejszych dziś powieściopisarzy angielskich Williama Locke. Powieści jego, tłumaczone równocześnie na wszystkie języki, zdobyły sobie już wielką gminę stałych czytelników i entuzjastów. Locke na arenę swych powieści wprowadza ludzi niezwykłych i awan-

turnicznych, lecz zawsze dobrych i uczciwych. I stąd z powieści jego idzie na czytelnika ożywczy prąd zdrowego optymizmu. Wielki Pandolfo — to typ wynalazcy i fantasty, typ genjusza i dziecka zarazem, człowieka zagadki, który twardo potrafi się ostać wobec wszelkich niepowodzeń, a zachwiać się może tylko pod naporem przejść moralnych. Lecz złamać nigdy, ponieważ w entuzjazmie znajduje zawsze owo cudowne źródło siły i odrodzenia. — Pierwszy arkusz tej powieści wypuścimy w piątek, 8 października. Dalsze arkusze podawać będziemy w odstępach tygodniowych.

Niezależnie od tych dwóch powieści ogłosimy w pierwszej połowie października wysoce interesujące wspomnienie Jana księcia Czartoryskiego z Rokosowa p. t. „Moje przygody wojenne, chociaż nie wojskowe”.

Pomóżmy braciom zagranicą w ich nędzy duchowej i materialnej

Życie organizacyjne i kulturalne naszych rodaków zagranicą w obecnym ciężkim kryzysie gospodarczym doznało znacznego osłabienia, a nawet załamania. Istnienie wielu szkół i ochron jest zagrożone. W niektórych szkołach większość dzieci pozbawiona jest elementarzy i podręczników. Niema za co odnowić przeczytanych lub zniszczonych książek w bibliotekach ani też uzupełnić bibliotecznej sieci teraz, gdy w długich dniach przymusowej bezczynności bezrobotnej dobra książka jest nieraz jedyną obroną przeciw zniechęceniu do życia i upadkowej ducha. Wiele stowarzyszeń odczuwa brak dotkliwych środków i pomocy niezbędnych dla prowadzenia ich użytecznej pracy nad szerzeniem kultury i świadomości narodowej w świetlicach, chórach śpiewających, orkiestrach, teatrach amatorskich i sportach.

Nie ma funduszu dla uzupełnienia kadr przodowników duchowych Polonii zagranicznej, instruktorów różnego typu, nauczycieli, a zwłaszcza księży polskich, których rola jest tak doniosła na obczyźnie.

Wreszcie w coraz większej liczbie naszych rodaków wprost brak chleba i dachu nad głową. Tułają się bezdomni w poszukiwaniu pracy i za wzięciem do więzienia są wtrącani. Liczne ich rzesze przybywają codziennie do Polski — niektórych wysyła rząd lub pracodawcy kraju pobytu, innych konsulaty a wielu wraca piechotą, zwłaszcza z Francji, z Belgji. W kraju zwiększają oni szeregi bezrobotnych, obciążają rynek pracy, a zanim zdobędą prawo korzystania ze skromnej opieki i zasiłków przeznaczonych dla najbardziej potrzebujących i pozbawionych pracy, położenie ich jest jeszcze o wiele gorsze niż miejscowych nędzarzy. Cóż dziwnego, że gorycz napelnia ich dusze, że zwiększają liczbę wykolejonych, niezdolnych zniechęconych do życia.

Potrzeba pomocy całego społeczeństwa, aby wypełnić rozległe zadanie. Zarówno miłość bliźniego, jak dobrze pojęta solidarność narodowa nakazuje

nam okazanie pomocy tym nieobecnym lub powracającym z tułaczki braciom naszym. Niestety możliwości nasze są nikłe w stosunku do rozmiaru potrzeb. Czynnimi jednak co możemy. Rodacy nasi czuć winni, że cały kraj stoją za nimi i ma dla nich serce otwarte. Wiedzą oni, że w kraju trapieni jesteśmy kryzysem, nie oczekują więc od nas zaspokojenia wszystkich potrzeb. Ale drobne nawet objawy naszego zainteresowania ich losem, ulga przyniesiona najbardziej potrzebującym, wywoła odźwięk serdeczny i wzmocni łączność naszą z nimi.

Pomoc nasza iść winna w dwóch kierunkach:

- 1) Popieranie pracy kulturalnej prowadzonej na obczyźnie,
- 2) Pomoc bezrobotnym wychodźcom i reemigrantom.

Do pierwszego działu należy zbieranie funduszu, książek, czasopism, nut itp. dla szkół, bibliotek, świetlic, chórow i innych poczynają kulturalnych polskich na obczyźnie.

Do drugiego pomoc w urządzaniu schronisk, stacji odżywczych i udzielanie doraźnej pomocy wychodźcom wydalonym z pracy na obczyźnie i powracającym do kraju.

Oba działy p racy prowadzi z wyjątkiem wysiłkiem Stowarzyszenie „Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie” Okręg Zachodni „Opieki w Poznaniu” rozstał w ubiegłym roku sprawozdaniem (od 1 kwietnia 1931 r. do 31 marca 1932 r. do wszystkich niemal środowisk polskich zagranicą 9 350 książek, 28 675 czasopism i 17 989 gier, map krajoznawczych itp.

Tysiące listów dziękczynnych nadesłanych Jego Eminencji Ks. Prymasowi oraz Stowarzyszeniu niech poruszą serca szlachetne do dalszych ofiar w materiale oświatowym wobec zbliżającej się akcji gwiazdkowej Stowarzyszenia.

Dary przyjmuje biuro Opieki Polskiej nad Rodakami na Obczyźnie — Wały Zygmunta Starego 9 — Dom Rzemieślniczy — pokój 21, nr. telefonu 39-90.

Pielgrzymka do Częstochowy

Pielgrzymka do Częstochowy na odpust M. B. Różańcowej zorganizowana przez Związek Kobiet Pracujących wyrusza z Poznania w sobotę, 1 października o godz. 10 rano. Poprowadzi ją doświadczony przewodnik pielgrzymek, ks. dyr. Michałowicz. O godzinie 7,30 odprawi się w kościele św. Marcina msza św. na intencje pielgrzymki. Po nauce i instrukcjach pątnicy udadzą się w pochodzie na Łowicz. Odjazd pociągu z poszczególnych stacji jest następujący: Poznań o godz. 10 — Środa 10,47 — Jarocin 11,35 — Pleszew 12,05 — Ostrów 12,41 — Ostrzeszów 13,33 — Kępno 14,01 — Wieluń 14,50 — Herby Nowe 16,25 — Częstochowa 17.

Program: W sobotę wieczorem droga krzyżowa na wałach z pochodniami i lampionami (które poleca się zabrać, tak samo światła elektryczne i świeczki; małe lampioniki będzie można nabyć w pociągu) kazanie i nabożeństwo wieczorne.

W niedzielę prymarja z kazaniem, suma odpustowa ku czci Matki Boskiej Różańcowej. Po południu zwiedzenie kościółka św. Barbary, procesja różańcowa z 5 stacjami na wałach,

przedstawienie obłężenia Jasnej Góry podług Sienkiewicza, nabożeństwo wieczorne.

W poniedziałek prymarja z kazaniem, zwiedzenie skarbcza i klasztoru, zbiórka i odjazd około południa.

Zgłoszenia na pielgrzymkę przyjmuje w dalszym ciągu do 29 b. m. Związek Kobiet Pracujących, Aleje Marcinkowskiego 1, — tel. 15—27. Opłata 14,— III klasa, 20,— zł II klasa.

Gwałty hitlerowców w Gdańsku

Gdańsk, 28. 9. (PAT). „Danz. Volksstimme” donosi, że ubiegły niedzieli w pociągu między stacjami Nytych i Tiegendorf 3 umundurowani hitlerowcy napadli na fotografa Pfefferkorna i pobili go, poczem napastnicy usiłovali wyrzucić go z pociągu na tor kolejowy. Dopiero alarm reszty pasażerów i przybycie konduktora uratowało Pfefferkorna od śmierci.

Jak się okazuje, Pfefferkorn zastąpił sobie na nienawiść hitlerowców, ponieważ w swoim czasie sfotografował na miejscu w Nytych zabitego przez nich socjalistę, radnego Gruna.

I kat Maciejewski poszedł na odstawkę

Wielką sensację wywołała dymisja wykonawcy wyroków śmierci, Maciejewskiego. Kat Maciejewski otrzymał z ministerstwa sprawiedliwości zawiadomienie o zwolnieniu ze stanowiska i trzymiesięczną odprawę. Dymisja została spowodowana szeregiem gorszących awantur w stanie nietrzeźwym, jakie ostatnio spowodował Maciejewski. Ciekawem jest, że dymisja przypada właśnie po wykonaniu setnego wyroku śmierci.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wstępnie na Uniwersytety Ludowe T. C. L.

Po przerwie wakacyjnej Uniwersytety Ludowe T. C. L. w Odolanowie k. Ostrowa — Wlkp. i w Dalkach k. Gniezna rozpoczną naukę na nowych kursach bez miesięcznych 5-ciomiesięcznych, począwszy od dnia 4 listopada br. do końca marca 1933 r.

Uniwersytet Ludowy jest szkołą dla dorosłej młodzieży. Specjalnych wymagań nie stawia kandydatom, żąda natomiast ukończonych przynajmniej 16 lat. Przyjętym może być zatem każdy bez względu na ukończoną szkołę i na posiadane wykształcenie. Plan nauki jest tak opracowany, że każdy może odnieść pełne korzyści, a osoby słabiej zaawansowane w wiadomościach podstawowych wyniesionych ze szkoły, mają możliwość dopełnić je w specjalnych godzinach.

Celem Uniwersytetu Ludowego T. C. L. jest: dać w czasie stosunkowo krótkim wykształcenie ogólne, dostosowane do wymagań doby obecnej, uświadomienie obywatelskie, wyrobienie życiowe i ogładę towarzyską, wychowanie oparte na podstawach narodowych i religijnych.

Uniwersytety Ludowe posiadają na miejscu internat, kaplicę, obszerny biblioteki, czytelnice wyłożonych czasopism i wiele innych jeszcze udogodnień wymaganych dla życia zbiorowego.

Komu zależy na świadectwie, ten może po skończonym kursie poddać się egzaminowi przed specjalną komisją.

Uniwersytety Ludowe T. C. L. istnieją na gruncie polskim od roku 1921, jednak nie jako nowotwór, bowiem do Polski przeniesione zostały z Danii, gdzie święcą już swe triumfy od roku 1914.

Każdy więc, komu dobro własne lub swych najbliższych leży na sercu, niechaj, nie zwlekając, żąda wyczerpujących informacji, których po nadstaniu znaczka pocztowego na odpowiedź udzieli mu: Dyrekcja Uniwersytetu Ludowego w Odolanowie — Wlkp., ul. Bartosza 7 i w Dalkach k. Gniezna.

Pożegnanie wiceprezydenta dr. Kiedacza

Jak już donosiliśmy, wiceprezydent stoł m. Poznania, p. dr. Mikołaj Kiedacz, ustępuje z zajmowanego stanowiska z końcem września b. r. po upływie dwunastoletniej kadencji, i przechodzi na emeryturę.

Na posiedzeniu deputacji teatrów miejskich, w ubiegły piątek, pożegnał ustępującego wiceprezydenta przewodniczący deputacji teatralnej p. radca Cynka, podnosząc zaśluzgi p. dr. Kiedacza około kultury Poznania, w szczególności około teatru i muzyki w mieście. Po posiedzeniu odbyła się w sali piwnicy ratuszowej skromna wieczerza pożegnalna.

We wtorek pożegnali p. dr. Kiedacza w jego gabinecie urzędniczy miejscy. Następnie odbyło się pożegnanie p. dr. Kiedacza na posiedzeniu magistratu w ratuszu poznańskim. W imieniu członków magistratu przemówił p. radca Kontrowicz. — Wieczorem, w sali restauracji piwnicy ratuszowej, odbył się wieczorek pożegnalny. Toasty wygłosili pp.: radca miejski Kultys, wiceprezes rady miejskiej p. radca Wybieralski, radca dr. Zygmunt Głowacki i inż. Zauss. Odpowiadając na te przemówienia, p. wiceprezydent dr. Kiedacz dziękował za okazaną mu życzliwość.

W dniu dzisiejszym pożegna p. wiceprezydenta dr. Kiedacza na posiedzeniu swem rada miejska. (kl.)

Granit dla upiększenia pomnika Mickiewicza

W związku z pracami około upiększenia pomnika Mickiewicza przy kościele Św. Marcina, uchwalili magistrat wydanie pewnej ilości granitu ze swych zapasów. (kl.)

Cuda fotografii nowoczesnej

Czy jest jeszcze taki człowiek, który nie miał w ręku nigdy aparatu fotograficznego? Albo kto nie ma w domu grubego albumu, w którym wlepione są najmilsze pamiątki z dobrych czasów, wycieczek w wesołym gronie przyjaciół, z wakacji i podróży? Fotografowanie jest dziś chyba najpopularniejszym sportem na świecie. Ale do czego dojść można w tej umiejętności nawet jako amator, byleby tylko zabrać się do tego z zamiłowaniem, to pokazuje doroczny salon fotograficzny w Londynie, którego otwarcie nastąpiło w tych dniach. Widzimy tam zdjęcia, które wyborem przedmiotu, wycinkiem obrazka, kolorytem, oświetleniem i wirtuozowską techniką reprodukcji osiągają prawdziwy arcyzm.

Inną kwestją ciekawą, z którą zapoznać się można na wystawie, to nowe wynalazki w dziedzinie fotografii. Jednym z najdonioślejszych, to płyty, czule na promienie poza-czerwone. Dzięki nim można m. in. fotografować na odległość i to nawet w czasie mgły.

Ale z wystawy takiej można dopiero zdać sobie sprawę, gdy się widzi reprodukcje wystawionych zdjęć. Takie właśnie reprodukcje umiesz-za tygodnik

„Ilustracja Polska“, Poznań, Św. Marcina 70. w najbliższym (40-tym) numerze, który ukaże się już w czwartek, 29 b. m.

Przygoda komendanta posterunku dworcowego

Wczoraj późnym wieczorem komendant policyjnego posterunku kolejowego przodownik Ratajczak, napotkał na torze pewnego osobnika, którego wezwał do opuszczenia toru. Nieznajomy nie usłuchał wezwania i stawiał opór, rzucając się na przodownika Ratajczaka. Powalił go na ziemię i zadał mu kilka ciosów w twarz, poczem usiłował zbiec. Uciekającego przytrzymał podczas pościgu przy pomocy przechodniów. Jak się okazało, był to 32-letni robotnik Michał Chojnacki, mieszkający przy ul. Polnej 29. Chojnackiego osadzono w areszcie. (kl.)

Pułk. Kossowski w Poznaniu

Aeroklub Poznański donosi: Na wielką imprezę lotniczą, która się odbędzie w niedzielę, zgłosił swe przybycie pułkownik Kossowski, który ostatnio odniósł wielkie sukcesy w Ameryce. Prócz tego przybywa do Poznania cały szereg płatowców sportowych najnowszej konstrukcji. Ze względu na przewidziany natłok przy kasach, prosimy o wcześniejsze nabywanie biletów w przedsprzedażach: Skład cygar Szrejbrovski, Aeroklub Poznański, Aleje Marcinkowskiego 18 od 9—18, L. O. P. P., Al. Marcinkowskiego 18, od 9—15.

KALENDARZYK

Środa, 28 września 1932.

Słońce: wschód 5,48 — zachód 17,38 — długość dnia 11 godzin 50 min
Księżyc: wschód 3,04 — zachód 16,58 — przed nowiem.

Stan pogody według sprostżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano Temperatura powietrza wysoka plus 12 st. C Pochmurno. Wiatr północno-wschodni. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 758 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 21 st. C., najniższa plus 12 st. C. Ilość opadu 1 mm.
Kal. rzk.: Wacław M. — jutro Michał Archaniol.
Kal. słow.: Wacław — jutro Radzibóg.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * Za duszę śp. Michaliny Mościckiej. W czwartek, dnia 29 bm., odprawi w katedrze o godz. 10 J. E. ks. biskup Dymek mszę pontyfikalną za duszę śp. Michaliny Mościckiej.

OSOBISTE

— * Srebrne gody obchodzili dnia 22 bm. małżonkowie Aleksy Wiland i Katarzyna z d. Trelewska. Msza św. w intencji Jubilatów odbyła się 22 bm. w kościele Ks. Ks. Salezjanów.

WYKŁADY

— * Staraniem Oddziału Ligi Morskiej odbędzie się w piątek 30 bm. o godz. 20 w gmachu Uniwersytetu Poznańskiego (Collegium Minus — sala nr. 18 — ulica Wjazdowa) odczyt p. red. Leszka Gustowskiego pod tytułem: „Wrażenia z podróży do Belgji i Holandji“ Wstęp wolny; przy wejściu przyjmują-cie zapisy na

Uroczą gwiazdą baletową p. Helena Grosówna po powrocie z zagranicy zaangażowała się na sezon 1932/33 do Teatru Wielkiego.

członków. Wpisowe 1 zł. składka miesięczna 1 zł. Składkę należy wpłacić na konto P. K. O. w Poznaniu nr. 207 083.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Sodaliczka Marj. Akademickiej U. P.** Dyzury w lokalu sodal. (Zamek, schody D) odbywają się od 1 października począwszy codziennie od godz. 12—13. Koleżanki nowowstępujące prosimy o zapisywanie się do sodalicy.

— * **Dyrekcja Lasów Państwowych w Poznaniu komunikuje**, iż w związku ze zwiększeniem się jej agend. naskutek przejścia pod jej zarząd majątków państwowych rolnych oraz przyłączenia 19 nadleśnictw dyrekcji bydgoskiej, biura Dyrekcji z początkiem bieżącego tygodnia zostały przeniesione na ul. Grunwaldzką nr. 18 (Hotel Polonia) z wejściem od ul. Stolarskiej Tel 6773, 7269, 7593

— * **Licytacja.** Dyrekcja kolei państwowych w Poznaniu podaje do wiadomości, że dnia 4 października od godz. 9 do 13 i od 15 do 18 odbędzie się w składnicy znalezionych przedmiotów na dworcu w Poznaniu licytacja znalezionych przedmiotów. Wstęp na peron dozwolony za biletami peronowymi.

PODZIĘKOWANIA

— * **Kierownictwo 23. szkoły powszechnej** składa podziękowanie firmie Edward

Kobiety w ciąży muszą się starać o usunięcie każdego zaparcia stolca przez używanie naturalnej wody gorzkiej „Franciszka - Józefa“. ng 5536

Kręglewski Sp. Akc. za hojny dar 500 zeszytów, ofiarowanych dla biednych dzieci szkoły.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Z targu.** W dniu 28 bm. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3,00—3,20 zł; 1 kg. masła mleczarskiego 3,20—3,60 zł; 1 kg. twarogu 0,70—1,00 zł; za litr śmietany 1,20—1,60 zł; mleka pełnego 20 groszy; za mendel jaj 1,60—1,70 zł.

Za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1,80—2,00 zł; słoniny wędzonej 2,20—2,40 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wołowiny 1,40 do 2,00 zł; cieleciny 1,20—1,80 zł; skopowiny 1,40—2,20 zł; koziny 1,00—1,20 zł; smalcu 2,40—2,80 zł

Za drób i dziczyznę: kura 2,50—4,00 zł; para kurcząt 2,00—3,50 zł; kaczka 1,80—4,00 zł; gęś 4,00—6,50 zł; para gołębi 1,00—1,10 zł; para kuropatew 3,00 zł.

Za ryby: 1 kg. szczupaka 2,80—3,00 zł; okonia 1,20—1,40 zł; lina 2,60—2,80 zł; karpia 1,80—2,00 zł; sandacza 4,00—4,60 zł; za 1 kg. węgorza 3,40—3,60 zł; suma 3,20 do 3,60 zł; mietusa 3,00—3,20 zł; leszcza 2,40 zł; białych ryb 2,00 zł Za ryby śniecie płacono 60—70 gr; mniej. Za mendel raków płacono 0,50—3,00 zł

Za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; pecek marchewki 5—10 gr; kalarepy 10 gr; 1 kg szpinaku 30 gr; szczawiu 10—20 gr; kapusty 20—40 gr; seleru 30 gr; 1 pecek pietruszki 10 gr; 1 kg jarmużu 30—40 gr; 1 pecek cebuli 5 gr; za kalafior 10—60 gr; główkę salaty 20—30 gr; 1 mdl. ogórków 20—50 gr; 1 kg bobu 30—50 gr; groszku w strączku 20—30 gr; pecek rzodkiewek 10 gr; 1 kg rabarberu 20—30 gr; 1 kg fasoli 20—30 gr; 0,60—1,00 zł; zielonej 40—60 gr; pomidorów 15—20 gr.

Za owoce: 1 kg. owoców suszonych 0,80 do 2,00 złotych; za 1 kg jabłek 30—80 gr; gruszek 0,40—1,00 zł; 1 kg borówek 1,40—1,60 zł; 1 kg śliwek 0,40—1,00 zł; winogron 1,20—2,00 zł

Za grzyby: 1 kg grzybów suszonych 4,00—8,00 zł; kurków (lisiczek) 60—80 gr; borowików 1,40—2,40 zł; maślaków 60 gr; pieczarek 0,60—0,70 zł; rydzów 1,60—3,00 zł; podpienek 60—80 gr; pieczarek 0,60 do 1,60 zł; innych grzybów 50—80 gr.

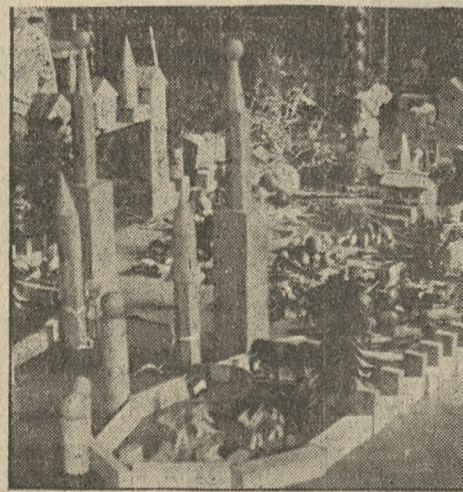
Targ ożywiony. Ceny na poziomie targu ubiegłego (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Wypadkowi przy pracy** uległ we wtorek mieszkający na Chwaliszewie pod liczbą 37 malarz p. Ludwik Biniarz. Był zatrudniony przy pracach około odnowienia lokali restauracji przy ul. Seweryna Mielżyńskiego 5 i tam spadło mu na głowę wiadro, umieszczone na drabinie. Do zranionego wezwano Pogotowie Lekarskie (tel 55-55) które przewiozło go na stację, gdzie zasztyto ranę długością około 9 centymetrów. Po opatrunku p. Biniarz

Nasi malcy przy pracy

Gdy dzieci starsze idą do szkoły, malceństwa w wieku od lat 4—7 chodzą do

Fragment wystawy

ochronki. Rozwijające się dziecko przeżywa tam bardzo ważny okres wychowania. Bawi się i uczy rzeczy pożytecznych w gronie swoich rówieśników i towarzyszy, jest więc swobodniejsze niż w domu, a przy tej zabawie, która jest dla dziecka pracą i nauką, umiejętna wychowawczyni nadaje wychowanekowi pożądaną kierunek. Zdjęcie nasze przedstawia fragment wystawy owoców, urządzonej na tle ulubionych zabawek dzieci w bawialnym pokoiku wzorowo urządzonej ochronki p. Stefani Posadzowej przy ulicy Spornej 15. Ochronka - przedszkole p. Posadzowej ma wyjątkowe jak na środowisko warunki, gdyż z trzech stron otoczona jest ogrodem, za którym w niewielkim oddaleniu na nasypie kolejowym ku wielkiej radości dzieci przejeżdża bardzo często pociąg. Przy całej swobodzie, jaka panuje w ochronce, dzieci zajmują się bardzo pożyteczną pracą w ogródkach dziecięcych warzywnych, a owoc tej pracy zgromadzono na przemiale wystawie. (kl)

Grupa dzieci z przedszkola.

mógł o własnych siłach udać się do domu. (kl)

Znalezienie zwłok noworodka. We wtorek znaleziono w zaroślach przy Drozde Dębińskiej zwłoki noworodka płci męskiej, znajdujące się już w silnym rozkładzie. Dziecko zmarło śmiercią gwałtowną, gdyż miało w ustach zwinietą w kłębek pończochę damską. Zwłoki nie-

mowlecia odstawiono do Zakładu Medycyny Sądowej. (kl)

Najechny przez samochód. Na ul. Dworcowej dorożka samochodowa nr 126 najechnała p. Stanisława Dąbkowskiego (ul. Piotra Wawrzyniaka 32). Z powodu okaleczeń na głowie p. Dąbkowskiego przewieźć musiano do szpitala miejskiego celem opatrunku. (kl)

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

Czempia. (Wieniec.) W Borowie Gorzyczkach i Gorzyczkach odbyły się wieniece. Bawiono się przy najlepszej zgodzie. — (Skutki burzy.) W Ogieniowie grad wielkości gołębic jaja powybił wiele szczytów w domach mieszkalnych i nieomal wszystkie inspektowe okna Dominjalna stodoła się zapadła. W Borowie huragan poroznosił stogi, a gospodarzowi p. Marciniakowi przewrócił stodołę. Silny grad, do wielkości kurzych jaj, powybił szczyby w szkole i domach mieszkalnych. Wicher zламаł dużą starą lipę i poniosł daleko w pole. Piórnu uderzył w stodołę p. Grajewskiego, która splonęła doszczętnie wraz ze zbożem. (k.)

Kepno. (Budowa kościoła.) Już w XIII. wieku karty historii notują istnienie parafii w Mąkoszycach, na dawniejszych ziemiach piastowskiego Śląska. — Niestety razem ze zniemczonymi księciami i ziemie rdzennie polskie odpadają od macierzy. Germanizacja Polaków z czasem przekształcała w Niemców. Kościół parafialny dzielił te smutne losy swych dzieci. Dwakroć przemocą własnych nawet patronów, odebrany katolikom, musiał służyć nabożeństwu herezytyków. Aczkolwiek z czasem dla katolicyzmu odzyskany, stracił rację bytu, bo większość dawniejszych katolików odezwano od wiary ojców. Zaniedbany ginie, rozpada się a probostwo jednej nocy, kiedy szalała burza, spaliło się od piorunu. Niemcom było to na rękę, więc nikt nie starał się o odbudowę kościoła i parafii. Dopiero po blisko 200 latach, kiedy ziemie nasze odzyskały wolność, kościół i parafia budzą się do życia. Budowa kościoła jest w pełnym toku.

(Poświęcenie kapliczki.) Przy nowo wybudowanej kapliczce przydrożnej w Grębaninie, którą ufundował na swoim gruncie gospodarz Jan Niechciał, zebrał się mieszkańcy, by wziąć udział w uroczystości poświęcenia. Ks. prob. Jeliński wygłosił przemówienie, w którym wska-

zał na głęboką wiarę ludu polskiego, poczem dokonał poświęcenia kapliczki a wierni odśpiewali „Kto się w opiekę” i odmówili wspólne modły.

(Pożegnanie przyjaciela młodzieży.) We wtorek odbyło się w szkole w Niedźwiedziu nadzwyczajne walne zebranie Stow. Młodzieży Polskiej, na które przybył także: ks. protektor Kucharski i ks. patron Konieczny. Zebranie zagał i powitał licznie zebranych gości prezes Michał Drogi. Treściwy referat o Akcji Katolickiej wygłosił ks. protektor Kucharski. Po wyczerpaniu porządku obrad odbyło się uroczyste pożegnanie dotychczasowego patrona, ks. Sylwestra Koniecznego. Chór młodzieży odśpiewał pod batutą p. Podlaka kilka piosenek. Prezes podniósł w przemówieniu swem zasługi ks. patrona Koniecznego około rozwoju towarzystwa. Na wniosek wicepatrona mianowano ks. Koniecznego honorowym patronem Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w Niedźwiedziu Skromną zabawą i wspólną kawą zakończono piękną uroczystość. (ck.)

Kostrzyn. (T. C. L.) Pod przewodnictwem prezesa p. dyrektora Haupa odbyło się zebranie komitetu T. C. L. — Wprowadzono do komitetu w miejsce prezbiterońskiego z Kostrzyna nauczyciela p. Lembica, sekretarke p. Marję Lasiewiczównę, b. nauczycielkę. W skład komitetu weszli nowi członkowie, mianowicie ks. prob. Jan Kaja z Nekli i ks. prob. Tadeusz Zoch z Iwna. Wszystkie książki poszczególnych podkomitetów zostaną zwiezione do Kostrzyna i po uporządkowaniu i wymianie oddano do użytku bibliotek. Zniesiono podkomitety w Czerlinku, Węgierskiem, Klonach, ponieważ biblioteki w tych miejscowościach słabo prosperują; skoncentrowano je w Czerlejninie, we wsi parafialnej.

Ostrów. (Z kroniki sądowej.) Nie tak dawno donosiliśmy na tem miejscu o zatargu, jaki miał miejsce między posterunkowym policji i właścicielem restauracji p. Koteckim przy ul. Zdunowskiej. Zatarg powstał z tego powodu, że p. Kotecki miał otwarty lokal w godzinach policyjnie niedozwolonych; od kłótni doszło przytem do bójk, a skutek był taki, że posterunkowy Jankowski uderzeniem kolbą karabinu zламаł nogę p. Koteckiemu, skutkiem czego p. K. przeleżał kilka tygodni w szpitalu. Cała ta historia znalazła w ubiegłym tygodniu swój epilog w tut. sądzie. W wyniku rozprawy udowodniono winę p. Koteckiemu i wymierzono mu karę 3 miesięcy więzienia z zawieszaniem na 5 lat.

(Z Bractwa Kurkowego.) W czasie od 22 do 25 bm. odbyło się na tut. strzelnicy Bractwa Kurkowego doroczne strzelanie zwinne o godność mistrza i podmistrzów zwinnych tegoż Bractwa. W ub. niedzielę nastąpiło zakończenie strzelania i ogłoszenie prowizorycznej proklamacji. Mistrzem został p. Kubicki, podmistrzami I p. Orlicki, II p. Wentzel. W

strzelaniu seryjnym o premje zdobył największą ilość punktów p. Orlicki; dal- szymi zdobywcami nagród są: pp. Wojciechowski, Kubicki, Żurowski i Andrzejewski. (or)

Ostrzeszów. (Wizytacja J. E. Ks. Biskupa Dymka w parafii ostrzeszowskiej.) W sobotę 24 bm. przybył do parafii ostrzeszowskiej J. E. Ks. Biskup Dymek. Na życzenie dostojnego gościa uroczystości miały charakter skromny. — Ostrzeszowskiemu społeczeństwu szczególnie bliskim i umiłowanym jest Jego Ekscelencja, bo niewiele lat temu był on w parafii ostrzeszowskiej wikariuszem i wysokimi zaletami serca i umysłu umiał nietylko zaskarbić sobie jego miłość i szacunek, ale przykładem i pracą wychować parafjan w duchu katolickim, w przywiązaniu do wiary i w cnotach obywatelskich i narodowych. To też w czasie jego duszpasterskiej działalności całe społeczeństwo ostrzeszowskie było jedną wielką Akcją Katolicką i wyróżniało się swoją zwartością i solidarnością i dziś jeszcze zasady, wszepcone przez J. Ekscelencję, trwają i są najwyższym nakazem działania społecznego wśród obywateli ostrzeszowskich. Prawda, że przez działalność oświatową J. Ekscelencji wśród społeczeństwa ostrzeszowskiego rozwinął się także i krytycyzm, który nauczył je odróżniać ziarno od plew i dlatego własne społeczeństwo to zachowa zasady i bronić będzie ich słuszności wbrew różnym czynnikom, które nieznajomością tego społeczeństwa, do stosowania tych zasad je zniechęcają.

Zapowiedź przyjazdu J. E. Ks. Biskupa przyjęto tu z najwyższą radością.

Po przybyciu do Ostrzeszowa zamieszkał Ks. Biskup na probostwie. W niedzielę, dnia 25 bm. przy tłumnym udziale ludności oraz organizacji i towarzyszt z sztandarami, odprawił Ks. Biskup w starej farze mszę św., poczem udzielił swego błogosławieństwa. Następnie udał się do kościoła św. Anny, aby licznym wiernym udzielił Sakramentu Bierzmo- wania, które ze względu na wielką ilość przystępujących kontynuował po południu.

O godz. 18 udał się na zaproszenie Księży Salezjanów do nowoutworzonego internatu dla uczniów gimnazjalnych, gdzie po zlustrowaniu zakładu dokonał poświęcenia kaplicy zakładowej.

W imieniu Kolegium Ks. Ks. Salezjanów powitał dostojnego gościa ks. dyrektor Cieślarski, poczem Ks. Biskup przemówił do młodzieży i wychowawców.

W poniedziałek odprawił mszę św w kościółku w Rojowie, gdzie związany był miłymi wspomnieniami z lat dawnych. Po mszy św. podejmowany był gościnnie przez dawnych znajomych pp. Jarmuszów, właścicieli majątności Rojów. Następnie odwiedził rodziny pp. Dirskich i Wodniakowskich, w których domach w czasie duszpasterskiej swej pracy czę- stym był gościem. O godz. 18 odjechał pociągiem do Poznania.

Rogoźno. (Przedstawienie.) Objazdowy Teatr Wielkopolski pod dyrekcją p. Brzeskiego dał w sali Hotelu Centralnego przedstawienie, które cieszyło się dobrą frekwencją. Odegrano 4-aktową sztukę z śpiewami i tańcami p. tyt. „Ulani Księcia Józefa”. Włkp. Teatr Objazdowy cieszy się tutaj uznaniem.

(Ku czci śp. Zwirki i Wigury.) Od- była się tu w niedzielę msza św. za spokój dusz śp. tragicznie zmarłych lotników por. Zwirki i inż. Wigury. W kościele zebrano składkę na fundusz im. zmar- łych bohaterów narodowych. Po nabo- żeństwie wyruszył pochód dzieci szkol- nych, młodzieży gimnazjalnej i semina- ryjnej oraz towarzyszt z sztandarami na Nowy Rynek. Na Rynku wygłosił pięk- ne przemówienie p. dr. Woźny.

(Pielgrzymka.) Pod przewodnic- twem ks. dziekana Pomorskiego wyrusza dnia 1 października rb. pielgrzymka do Częstochowy. Udział w pielgrzymce zgło- siło przeszło 50 osób. (aka)

Śróm. (Z rady miejskiej.) Na o- statnim posiedzeniu ożywną dyskusję wywołał stan budżetowy miasta, który za- referował p. Muślewski. Według przewi- dywań budżet miejski w roku bież. wyka-

że deficyt w kwocie około 17 tysięcy zł. Ażeby zapobiec deficytowi, magistrat za- proponował podwyższenie podatku komu- nalnego do państw. podatku przemysło- wego. Większość rady jednakże wy- powiedziała się przeciw wnioskowi ze wzglę- du na krytyczne położenie kupiectwa i rzemiosła. Rada miejska zaproponowała oszczędności. Kwestją tą zajmie się spe- cjalna komisja finansowa. — Obok tego na porządku obrad znalazła się sprawa zlikwidowania Urzędu Rozjemczego dla spraw najmu, a to z powodu braku odpo- wiednich kandydatów, którzyby podjęli się pracować w tym Urzędzie. Odnowiono uchwały w sprawie pobierania dodatku komunalnego do państw. podatku grun- towego, do opłat na wyrób i sprzedaż wy- robów alkoholowych i do państw. podat- ku dochodowego.

Z Kaliskiego

Słupca. (Sokole popisy i zabawa.) Zarząd Tow. gimn. „Sokol” w Słupcy ur- ządził w dniu 25 bm. dla swych członków oraz zaproszonych gości popisy gimna- styczne na boisku oraz wieczorem na sali zabawę. Sokoli przed południem wysłu- chali nabożeństwa w kościele parafjal- nym, po południu zaś ze sztandarem oraz orkiestrą urządzili przez ulicę mia- sta pochód, następnie na boisku wykonali programem objęte popisy gimnastyczne. Gośćmi z sąsiednich gniazd sokolich byli przedstawiciele „Sokoła” z Gniezna. Po- widza, Wrześni, Strzałkowa i Kazimierza.

(Skutki dekretu.) Odnosne władze na mocy dekretu zawieszającego nieusu- walność sędziów, przeniosły wielu z nich w stan spoczynku. Dwóch z tego powodu b. sędziów sprowadza się do Słupcy, celem otworzenia kancelaryj adwokackich. Jed- den to p. Włodzimierz Ostaszkin von Galberg, lat temu kilka pełniący obowiąz- ki sędziego sądu pokoju w Słupcy, ostat- nio zaś jako sędzia sądu grodzkiego w Kaliszu.

Dziecko żywą pochodnią

Sparaliżowany ojciec nie mógł dziecka ratować

Smiertelnemu wypadkowi uległa w tych dniach 5-letnia córeczka robotni- ka Mendego. Będąc zziębnięta, we- szła do kuchni, aby się rozgrzać przy piecyku. Zbliżyła się za nadto do pale- niska, płomienie zajęły jej odzienie i niebawem stanęła w płomieniach. Le- żący w łóżku chory ojciec, sparaliżo- wany, chciał biec na pomoc, lecz wy- padł z łóżka i nie mógł się ruszyć; o- twartemu oczyma musiał patrzeć na plonące dziecko. Poza tem nikogo w domu nie było i dopiero jedna z sąsia- dek, na krzyki dziewczęcia wpadła do mieszkania i objawszy grozę położenia ugasiła stęp płomieni i następnie przy- wołała lekarza. Mimo rychłej pomocy lekarskiej oraz przewiezieniu do szpi- tała dziecko zmarło w strasznych mę- czarniach.

Aeronauci szwajcarscy

W miejscowości Kazala Nowa, w gminie Kościelec powiatu kaliskiego, lądował przymusowo balon szwajcar- ski, w którym znajdowali się biorący udział w międzynarodowych zawo- dach balonowych o puchar Gordon- Benneta lotnicy, kapitan Ernest Hu- ber i por. Józef Lochinger z Zug w Szwajcarii. Obaj lotnicy wystartowali ze swym balonem w Gaswerk Schlie- ren w Szwajcarii. Lądowanie odbyło się szczęśliwie. Obu lotnikom udzielo- no pomocy, a powłokę balonu załado- wano na pociąg celem przetransporto- wania jej do Szwajcarii. Kpt. Huber i por. Lochinger udali się z powrotem do Szwajcarii, zatrzymując się jedynie przez krótki czas w Poznaniu. (kl)

Witkowo

Agencję „Kurjera Poznańskiego” objął p.

Leonard Sypniewski

Witkowo,

ul. Poznańska, tel. 59.

Zamówienia oraz przedpłatę na październik i dalsze miesiące pro- simy skutecznie oddać w wyżej wspomnianej agenturze, która przy- muje abonament i ogłoszenia po ce- nach oryginalnych, bez żadnych dop- lat.

KRATKI SĄDOWE

Ukarana brutalność — żyd zwierzę — Za obrabowanie żebraczki

Przed wydziałem apelacyjnym są- du okręgowego rozegrał się pod prze- wodnictwem sędziego Rohozińskiego epilog sprawy sięgającej jeszcze roku 1927. Administrator domu swej żony p. Marcin Kaseja (ul. Fr. Ratajczaka 13) prowadził przed sądem grodzkim spór eksmisyjny przeciw lokatorce Julji Weisowej. Po ukończeniu jednej z rozpraw p. Kaseja w przypuszczal- nym zamiarze steryzowania swej przeciwniczki zaczął się w gmachu sądowym za filarym i gdy pozwana go mijała, doskoczył nagle do Weiso- wej i uderzył ją pięścią w twarz. Wei- sowa zalana krwią upadła na ziemię, a Kaseja ratował się ucieczką przed o- burzonymi świadkami napadu. Spra- wę zajęła się prokuratura, na której wniosek sąd grodzki zasądził oskar- żonego Kaseję za uraz cielesny z par. 223 k. k. na 100 zł grzywny. Przeciw temu wyrokowi wniósł apelację oskar- żony i oskarżycielka uboczna p. Wei- sowa. Po wielokrotnem odraczeniu sprawy, sąd przesłuchał szereg świad- ków, którzy pod przysięgą potwierdzi- li fakta podane w akcie oskarżenia, poczem prokurator wniósł o obostrze- nie kary do 600 zł. Oskarżycielka, za- stępowana przez adwokata dr. Ferste- na prosiła tylko o zatwierdzenie wy- roku pierwszej instancji rezygnując z swego odwołania. Sąd wyrok pierwszej instancji zatwierdził w całej osnowie co do winy i kary. W motywach zaś podano, że dzięki cofnięciu odwołania oskarżycielki co do wyroku, kary nie

podwyższono, na co ze względu na swą brutalność w stosunku do kobie- ty, oskarżony zasługiwał. (dob.)

Latem bieżącego roku, o czem do- nosiliśmy w swoim czasie, żyd Chaim Lajzer Szpryngier, lat 35, zam. w Ka- liszu, zwabił cukierkami za płot 4-let- nią Leokadę K. i dokonał nad nią o- hydnego gwałtu, przyczem zaraził dziecko chorobą weneryczną. W dniu 27 bm. w kaliskim sądzie okręgowym sądzona była sprawa, Szpryngiera. Ze- znawało 9 świadków oraz biegły dr. Niepokojczycki. Sąd ogłosił wyrok, skazujący Szpryngiera na 6 lat więzie- nia, z zaliczeniem aresztu prewencyj- nego i na opłacenie kosztów sądo- wych.

Drugą z kolei dnia tego sprawą był napad dokonany w dniu 25 sierpnia rb. na 60-letnią żebraczkę, Józefę Pi- etrzykowską, przez mieszkańców Dłu- giej Wsi, gm. Zbiorsk, pow. kaliskie- go. Oskarżeni byli 19-letni Walenty Lu- czak, 17-letni Wacław Brodziak i 21- letni Antoni Niewiadomski, którzy napadli na żebraczkę, powalili ją na ziemię i zabrali całą posiadaną przez nią gotówkę, w sumie 32 zł i 50 gr. Oskarżeni, z wyjątkiem Niewia- domskiego, przyznali się do winy. Na podstawie wyniku rozprawy sąd ska- zał Łuczaka i Brodziaka po jednym roku więzienia oraz koszty postępo- wania sądowego. Niewiadomskiego zaś uniewinnił. (mk)

Sprawcy katastrofy kolejowej pod Nakłem przed sądem

Obu kolejarzy skazano — Straty wynoszą przeszło 100.000 zł

Bydgoszcz, 27 września. Dziś w południe zapadł w sądzie okręgowym w Bydgoszczy wyrok, za- sadzający winnych zderzenia parowo- zu z pociągiem towarowym pod Na- kłem.

Tło zajścia było następujące: Dy- żurny ruchu, starszy zwrotniczcy An- toni Forbot, ur. w 1895 r. w dniu 7 mar- ca b. r., puścił na bocznice linii Kcynia- Nakło parowóz, kierowany przez star- szego przetokowego Stanisława Ryba- ka, ur. w 1894 r.

Rybak wjechał na bocznice, lecz zapomniawszy przestawić zwrotnicę.

Tragicznym zbiegiem okoliczności i Forbot zapomniawszy o wypuszczonym na bocznice parowozie i dał zezwolenie na przejazd pociągu towarowego.

Skutki tych zapomnień były fatal-

ne! Parowóz wpadł na pociąg towaro- wy, rozbił doszczętnie 18 wagonów, przez co państwo poniosło stratę, obli- czaną przez eksperta na kwotę stu ty- sięcy złotych.

Przy zderzeniu poniósł śmierć kole- jarz Maksymilian Fabiś, a kilku in- nych odniosło dotkliwie rany.

Dziś Forbot i Rybak zasiedli na ła- wie oskarżonych. Sąd w osobie sędzie- go Arndta przy udziale oskarżyciela publicznego wiceprokuratora Wod- kowskiego i eksperta inż. Buczyły, sprawę szczegółowo rozpatrzył i po u- względnieniu wszystkich okoliczności łagodzących, skazał Antoniego Forbota na 6 miesięcy więzienia i Stanisława Rybaka na 2 miesiące, przyczem Ry- bakowi zawieszono odbycie kary na lat pięć

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

PRZED SEZONEM TEATRALNYM.

W sobotę otworzy się Teatr Polski, obecnie zamknięty na parę dni, aby zainaugurować nowy sezon premierą polską, mianowicie „Dziąka Pszczółą” L. H. Morstina. Między tym najnowszym a poprzednim u nas wystawianym utworem autora „Szlakiem Legjonów” zaszła w Poznaniu dłuższa pauza, bo całych lat siedem, mianowicie sztukę wierszowaną „W cichym dworze” grał był Teatr Polski na jesieni r. 1925. Tem ciekawsi będziemy nowej sztuką L. H. Morstina, zwłaszcza, że po raz pierwszy próbuje się on w prozie, rezygnując z tego uskrzydlenia i oderwania od rzeczywistości życiowej, jakie daje mowa wiazana.

Premierą tą inauguruje nadto swoją w Poznaniu działalność dyr. Teofil Trzcziński, który wstąpił, jak wiadomo, do dyrekcji Teatru Polskiego. Z przybyciem dyrektora Trzczińskiego nasz świat teatralny i kulturalny w ogóle łączy niemałe nadzieje. Utrzymał on i rozwinął wspaniałą tradycję teatru krakowskiego, przez lat jedenaście nim rządząc. Podniósł odrazu na wysoki poziom zaniedbaną scenę lwowską, mimo, że niedługo mógł na niej prowadzić swoją ożywiająca pracę, z powodu znanych fatalnych stosunków, jakie panowały w umiastowionym wtedy teatrze. Jako reżyser Teatru Narodowego zajął najpoważniejsze stanowisko. Wreszcie w roku zeszłym i w obecnym zdobył Poznań odrazu dla swego artysty reżyserskiego, mimo, że mógł go okazać tylko na paru drobniejszych lżejszego typu. Będzie jeszcze sposobność podać publiczności naszej parę dat z działalności dyr. Trzczińskiego, aby poinformować się chociaż w zarysie o jego poważnym kulturalnym bilansie. Z zamierzeń, jakie dyr. Trzcziński był częściowo odsłonił, wynika w każdym razie, że plany jego znajdują się na wysokim poziomie artystycznym, takim, jakim jego zdaniem Poznaniowi się należy.

Śmierć Orłeniewa. Przedwojenni amatorzy rosyjskiego teatru pamiętają znakomitego aktora Orłeniewa. Był to tragiczny wielkich wymiarów, grywał zarówno repertuar współczesny (np. Osvalda w „Upiorach” Ibsena) jak poetycki („Słny”, „Hamlet” i najświetniejszy chyba „Car Fjodor Joannowicz” Tolstaja). Umarł mając lat 63, od dłuższego czasu przebywał w domu obłąkanych pod Moskwą.

NAUKA

Polska zaprasza na kongres naukowy. Z Krakowa piszą nam: W Bukareszcie odbył się kongres historii medycyny, na który przybyło z Polski 8 uczonych reprezentujących trzy uniwersytety: lwowski, krakowski i warszawski. Wygłosili oni 5 referatów. Jednym z nich był referat prof. Szumowskiego, wygłoszony po francusku, a traktujący o znaczeniu logiki medycyny w wykładach historii medycyny. Prof. Szumowski był delegatem rządu polskiego, drugim zaś był doc. dr. Zembrzusi z Warszawy, który na zakończenie zjazdu zaprosił uczestników jego do Warszawy, na międzynarodowy kongres historyków w roku przyszłym. Na kongresie tym będzie osobna sekcja historii nauk ścisłych i medycyny. (kt)

Z Politechniki Lwowskiej. Dr. inż. Zygmunt K. M. Suchecki dotychczasowy zastępca profesora Politechniki Lwowskiej został obecnie przez Pana Prezydenta mianowany profesorem nadzwyczajnym hodowli w tejże uczelni.

Z Uniwersytetów. Wybitny polonista, dr. Kazimierz Kolbuszewski, profesor zwyczajny Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie został przeniesiony na stanowisko profesora zwyczajnego historii literatury polskiej w Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie.

W NAUKOWYM POZNANIU.

Poznańsko-Pomorskie Koło Związku Bibliotekarzy Polskich odbędzie posiedzenie naukowe dnia 30 września w Bibliotece Tow. Przyjaciół Nauk przy ul. Seweryna Mielżyńskiego nr. 26-27. P. dr. Dobrzyńska-Rybicka wygłosi odczyt na temat „III-ci Zjazd Bibliotekarzy Polskich w Wilnie w r. 1932”. Początek o godzinie 20-tej.

MUZYKA

Kurs rytmiki i plastyki, prowadzony przez prof. Walentyne Wiechowiczową, wchodzi z obecnym sezonem w jedenasty rok swego istnienia. Prof. Wiechowiczowa, obok nauczania na Studium Wychowania Fizycznego przy Uniwersytecie poznańskim i obok nauki udzielanej w poznańskim Instytucie Muzycznym, prowadzi wspomniany kurs prywatny, przeznaczony zarówno dla osób, które chcą kształcić się fachowo w plastyce tanecznej, jak dla amatorów. Czytelnicy przypominają sobie opis tegoroczny kursów prof. Wiechowiczowej, o którym informowaliśmy obszerniej, wyjaśniając istotę plastyki i rytmiki tanecznej. Asystentką prof. Wiechowiczowej jest jak wiadomo p. Marcela Hildebrandtówna, wybitna tancerka plastyczna, która ukończyła kurs prof. Wiechowiczowej i występami swymi w Poznaniu oraz w Berlinie zdobyła sobie niemałe uznanie. Bliższe informacje o kursach prof. Wiechowiczowej będą podawane na innym miejscu pisma.

SZKOLNICTWO

Nowe „Czytanki” i jak z nich korzystać. W opracowaniu dwu znanych autorów i doświadczonego pedagoga, Stanisława Tynca i Józefa Gołabka, wydała Książnica Atlas nowy tom „Czytaniek Polskich” dla szkoły powszechnej. W tomie tym, przeznaczonym dla oddziału trzeciego, zebrali autorzy obfity materiał Lektura wyłącznie prawie powiastkwa obrazuje dzieciom życie współczesne w najbliższym i najlepiej im znanym środowisku wsi i miasta rodzinnego, w najbliższej okolicy. Jednocześnie ukazał się w opracowaniu tychże autorów przeznaczony dla nauczycieli „Przewodnik metodyczny” do tych czytanek. Nauczyciel więc, wprowadzając nowy podręcznik do użytku swych uczniów, otrzymuje jednocześnie szereg cennych uwag, jak podany w „Czytankach” materiał użytkować i wyszukać z największym dla dzieci pożytkiem. Wskazówki nie krepują go, nie dają gotowych wzorów, ale pomagają w postawieniu nauki języka ojczyźnego na poziomie nowoczesnym, podsuwają rady, jak uczynić tę naukę środkami do poznawania skarbow kultury narodowej. „Przewodnik” jest jakby stosowaną metodyką nowoczesną, uwzględniającą pomysły obecnej i polskiej dydaktyki języka ojczyźnego. — (sz)

SLAWISTYKA

„Ziemia obiecana” po chorwacku. Chorwacka „Zabavna Biblioteka” wydała Reymonta „Ziemię obiecaną” w tłumaczeniu prof. Juliana Beneszića, kulturalnego attaché przy poselstwie jugosłowiańskim w Warszawie. „Chłopów” w tłumaczeniu tegoż samego wybitnego literata i poety jugosłowiańskiego wydaje „Matica Hrvatska”. Siłą, z jaką w „Ziemie obiecanej” Reymont opisuje okropności miasta fabrycznego, porównać można — jak stwierdza krytyk „Obzoru” — jedynie z opisami Jacka Londona.

VARIA

A co będzie z Kolałajem? Ze Lwowa piszą nam: Bardzo ładnym i naturalnym odruchem była uchwała Rady miasta, aby dwie ulice w mieście nazwać ulicami Zwirki i Wigury na cześć naszych bohaterów powietrza. W tym celu ulicę Polną na Lewandówce nazwano ulicą Zwirki i to jest zupełnie w porządku, natomiast na ulicę Wigury została przemianowana ulica Kolałajka, a pisma zupełnie nie dorosła, aby nazwisko wielkiego tego męża otrzymała jaka inna ulica. Tragedja lotnicza wstrząsnęła nami wszystkimi, i słusznie czci się jej bohaterko poległego ofiary, lecz nielato byłoby pogodzić się z tem, aby ze spisu ulic znikło przy tem imię Hugona Kolałajka. Rzecz ta wymaga rozpatrzenia i — jeżeli się to jeszcze nie stało — naprawy. (Ik)

Pisma nadesłane

Ogródek Działkowy. Nr. 4. Treść: Z po bytu p. Ministra Pr. i Op. Sp. dr. Hubiciego w ogrodach działkowych w Poznaniu. — W. Janicki: Narzędzia ogrodnicze L. Wrzosa: O podlewaniu podczas suszy. Chwasty na ścieżkach ogrodowych. — L. Drwęska-Doeringowa: Naśladujemy to, co dobre. — K. Deryng: Choroby drobiu. — Przypomnienia na sierpień-wrzesień. — Pytania i odpowiedzi. — Z piśmiennictwa Redakcja: Poznań, Skryta 14, m. 4.

„Przegląd Księgarski.” Nr. 17. Treść: Obniżenie opłat pocztowych za druki. — Komunikaty. — Adr. Red. Warszawa, Świętokrzyska 28.

„Przegląd Współczesny.” Nr. 125. Treść: T. Sinko: „Udział Polaków w bojach i pracach Hellady”. — A. G. U. Pozzyde Besta: „Z problematów Dalekiego Wschodu”. — S. Pigoń: „Towiański na Litwie”. — L. Levaux: „Rola literatury w kształceniu intelektu”. — A. Krzyżanowski: „Złoto Banku Polskiego”. — M. Biegańska: „Nasza młodzież”. — L. Datner: „Etos samostarczalności”. — I. Damska: „Koło Wiedeńskie”. — A. Chorowiczowa: „Lozanna” — jeszcze raz”. — R. Pollak: „Polonika włoska w 1931 r.”. — Béla Kossanyi: „Ludwik Kossuth wobec powstania listopadowego Polaków”. — Adr. Red. Kraków, Sławkowska 32.

„Ruch Charytatywny.” Nr. 9. Treść: jurl.: „Mobilizacja ducha”. — Ks. B. Kreutz: „Rodzina w Królestwie Bożem”. — S. B. Zułńska: „Z postęmem”. — Brat Cezary: „Jutro bezbożne”. — Dr. A. W.: „Ostatnie lekarstwo na bezrobocie”. — Refleksje frankfurckie. — N.: „Z notatek proboszcza”. — B. Liebekowa: „Jednolita szkoła powszechna”. — Wieści z kraju. — Varia. — Wydawnictwa. — Adr. Red. Sw. Marcin 7/8.

„Roczniki Historyczne.” Roczn. VIII. Zesz. I. Treść: L. Koczy: „Kilka uwag o najstarszych dziejach Pomorza”. — B. Hoffmana: Wykonanie bulli „De Salute Animarum” w W. Ks. Poznańskim. — A. Wojtkowski: „Dziesięć lat pracy Tow. Miłośników Historji w Poznaniu”. — Miscelanea. — Recenzje i sprawozdania. — Adr. Red. Poznań, Uniwersytet prof. dr. K. Tymienicki.

TURNIEJ MUZYCZNY NAD LAGUNAMI

Muzyka obok plastyki — Ale Polska była tylko w plastyce... — Bezrobotne sławy na Placu św. Marka — „Nieszczęsne Niemcy” i ich kieska — Teatr muzyczny, nie „opera” — Co się zmienia? — Nowe środki wyrazu i nowy styl — Jedyna „symfonia” była uwerturą — Baczność, aby się nie przestarzała.

Wenecja, 26 września.

I tak ukończył się drugi międzynarodowy Festival muzyczny, będący niejako uzupełnieniem wystawy Sztuki plastycznej, która nosi nazwę: „Esposizione Biennale internazionale d'Arte” i zgromadza co dwa lata w Wenecji dzieła malarskie i rzeźbiarskie kilkudziesięciu narodów. Malarstwo polskie posiadające jak wszystkie narody, swój własny pawilon, było i w tym roku bardzo dodatnio reprezentowane. Brakowało zato Polski w programach koncertów Festivalu, przyczem słabą jedynie pociechą mógł być fakt, że nie było również ani muzyki czeskiej ani skandynawskiej... zanie wytlomaczenia polskiej nieobecności należy raczej szukać w braku naszych propagandowych funduszy. Powinniśmy jednak na przyszły raz (bo Festiwale weneckie są perjoodyczne) zawczasu przygotować „odpowiednią sumę, bo jak słusznie mówią Francuzi: „les absents ont toujours tort”... („Nieobecni nigdy nie mają racji”). Aż żal było patrzeć jak po Piazza San Marco spacerują Paweł Kochański i Artur Rubinstein ale „bezrobotni”... Wszak „biedne, zubożałe, do bankructwa przez Traktat Wersalski doprowadzone Niemcy” (jak to codziennie rozgłaszają niemieckie gazety) mogły sobie pozwolić na własny koncert ze sprowadzoną specjalnie drezdeńską symfoniczną orkiestrą!

Festiwale weneckie są o tyle sympatyczniejsze od innych podobną noszących nazwę, że nie są poświęcone twórczości ścisłego grona pewnej wyłączonej ultra-modernistycznej kapliczki, lecz obejmują, jak ostatni, zarówno utwory współczesne różnych odcieni (Strawiński, Poulenc, de Falla, Casella) jak kompozycje „umiarkowanych” (Roussel, Respighi, Zandonai) a nawet utwory dawnych wieków: Monteverdiego, S. Bacha a nawet Rossiniego... To też figurowali w programach różni autorzy francuscy, włoscy (w liczbie największej), belgijscy, hiszpańscy i niemieccy; byli nawet dwa specjalne symfoniczne koncerty poświęcone muzyce północno- i południowo-amerykańskiej; nie odbył się zato wcale zapowiadany koncert muzyki „U. R. S. S.”... Zastąpił go do pewnego stopnia koncert północnoamerykański, sądząc z nazwisk większości owych amerykańskich kompozytorów pochodzących przeważnie z „Litwy — a noszących mało anglosaskie nazwiska: Saminsky, Achron, Eichheim...

Zgóry muszę uspokoić czytelników, że nie mam zamiaru zdawać szczegółowej sprawy z jedenastu koncertów; będę się starał podkreślić kilka ważniejszych momentów i z otrzymanych wrażeń wysnuć kilka ogólnych wniosków.

Programy obejmowały: koncerty symfoniczne, koncerty kameralne i przedstawienia teatralne. Piszę z umysłu: „teatralne”, a nie „operowe” ponieważ różniły się od opery w dotychczasowym, utartym znaczeniu. Poświęcono im trzy wieczory w komediowym teatrze Goldoniego, koncerty symfoniczne odbywały się zaś na scenie słynnego, przepięknego teatru Fenice, siedziby dorocznego „stagione” operowego. Samo to zestawienie jest znamienne. Na niewielkiej zatem scenie teatru Goldoniego (jedyny to chyba na świecie teatr, którego wnętrze: obramienie łóż, udekorowane jest w stylu kwiecistego gotyku!) odbywały się przedstawienia teatralne, włoskich przeważnie kompozytorów.

Wśród dzieł tych figurowała właściwie jedna jedyna „prawdziwa” a powiedzmy odrazu doskonała, jednoktowa opera: „La Granceola” A. Lualdiego; reszta to albo jednoktowe balety: jak: „L'alba di Don Giovanni” (autora Francesco Casavola), inscenizowany poemat symfoniczny: „Pantea” (Fr. Malipiero), lub balety-opery, jak słynny już od lat kilku utwór Manuela de Falla: „El retablo del Maese Pedro” (na tle fragmentu z Don Kiszota), „La Favola di Orfeo” A. Caselli, lub misterjum sceniczne: „Maria Egiziaca”, znanego kompozytora O. Respighi. Inscenizowano również dawną, anonimową (z XIII wieku) „Pisję Jezusa Chrystusa”, oraz znaną komijną kantatę J. S. Bacha p. t. „Kawa” („Kaffe-Kantate”); dla wykazania

zaś łączności dzisiejszych kierunków z wczesnym renesansem (nb taki „Orfeusz” Caselli jest daleko bliższym Monteverdiego niż Glucka) wskrzeszono w scenicznej formie słynne „Madrigale in stile rappresentativo, jeden z pierwszych „dramma per musica”: „Il combattimento di Tancredi e Clorinda” (fragment z Jerozolimy wyzwolonej) Monteverdiego. Przedstawienia w teatrze Goldoniego dały jasny wyraz ewolucji obecnej operowej twórczości. Charakteryzuje tę przemianę: powrót do prymitywu, a co za tem idzie zerwanie z realizmem i naturalizmem w znaczeniu wczorajszym, uproszczenie (niemał zanik) zdecydowanej akcji scenicznej, zamiłowanie do symbolu (stąd częsta interwencja giestu względnie baletu jako zastępstwo śpiewanego słowa) stosowane również w dekoracjach sprowadzanych niejednokrotnie do stylizowanych form geometrycznych. Poza tem muzyka, nie przestając ilustrować, stara się osiągnąć wyraz samowystarczalnej konstrukcji.

Pomysły inscenizacyjne zrywają oczywiście wszystkie nici dotychczasowego teatralnego naturalizmu: de Falla skomponował swoją „Retable” dla marjonetek i to podwójnych, bo na scenie przed Don Kiszotem-marjonetką odbywa się przedstawienie drugiego, jeszcze młodsze teatru marjonetek... Misterjum przedstawiające nawrócenie Marji Egipcjanki zostało bardzo pięknie scenicznie ujęte w dekorację o formie olbrzymiego ołtarzotryptyku, którego skrzydła otwierają na wstępie, w rytm muzyki — białe ubrane anioły; poszczególne sceny misterjum odbywają się kolejno w trzech „przedziałach” tryptyku. Na takich to drogach, zrywając z realizmem i naturalizmem, których przerosł stał się istotnym powodem obecnego upadku opery jako dzieła sztuki, opera przyszłości szuka swego artystycznego wyrazu i niema wątpliwości że go znajdzie.

Słowo o koncertach symfonicznych. Nic tak dobrze nie zilustruje obecnego pojęć o muzyce symfonicznej jak fakt, że jedynym utworem, który w programie nosił nazwę „symfonia”, była... uwertura Rossiniego: „La Scala di Seta” („Jedwabne Schody”). Dla niewtajemniczonych należy jednak zaraz dać objaśnienie, że we Włoszech uwertury operowe nazywają się z dawien dawna, stale, symfoniami. Poza tym „uśmiechem muzyki włoskiej” jak go nazwał jeden z krytyków miejscowych, poza tą „symfonią” tryskającą humorem i świeżością, programy nie zawierały żadnej symfonji w utartem tego słowa pojęciu, tylko: „Epizody”, „Divertissements”, „Suite”, oraz fortepianowe koncerty z kameralną orkiestrą (Poulenc); warto zaznaczyć, że Pastorale I. Strawińskiego (ze śpiewem jako obowiązkowym instrumentem zespołu orkiestrowego) jest prawie bez dyssonansów! Co za zawód dla snobów modernizmu!

Ogólne wrażenie z kompozycji tak orkiestrowych jak wokalnych (równie ciekawe jak ładne pieśni, oparte na muzyce ludowej, kompozytorów południowo-amerykańskich: Argentyna, Brazylja, Urugwaj) a również utworów kameralnych, to powrót do prostoty wyrazu do jasnych harmonij i przejrzystości stylu... To teżwarto ostrzec naszych młodych kompozytorów (mam przed oczyma świeżo wydane w Warszawie „Mazurki” jednego z bardzo zdolnych), aby poddali rewizji swoją ultradyssonansową fantazję muzyczną, bo w niedalekiej przyszłości mogą być uważani za konserwatywistów, i wyjdą z mody... zanim w modę wejdą zdołają...

Wrażenia te byłyby niekompletne bez oddania należytego hołdu jaki się należy wykonawcom: dyrygentom jak Lualdi, Guarnieri i inni, znakomitym śpiewakom oraz zespołom tak kameralnym (Kwartet Rzymski) jak orkiestrowym (orkiestry teatrów: La Scala w Medjolanie i Fenice).

Dr. Henryk Opieński.

*) Opera De Falli bywa w paryskiej Operze komicznej przedstawiana w ten sposób że pierwszy plan tj. Don Kiszot i jego otoczenie są żywymi ludźmi; — jest to oczywiście kwestja teatru o dużym dystansie. —

Fragment ze „Snu nocy letniej” w świeżo otwartym przy ul. Marszałka Focha 4 teatrze „Komedia Muzyczna”, przedstawia końcową scenę II części na tle niezmiernie efektownych dekoracji w otoczeniu chóru nimf i baletu elfów. Stoją: Tytania — Nochowiczówna i Oberon — p. Raczkowski.

Trąd — lepra

Ojczyzna tej strasznej choroby — Rozsadnikami trądu w Europie byli uczestnicy wojen krzyżowych — Szpitale trędowatych w Radzynie i Pucku. — Zaliczeni za żywota do grona umarłych

Trąd, czyli lepra, pojawia się jeszcze raz poraz w Prusach wschodnich; nowy wypadek zaszedł w tych dniach w Jędrzychowie. Przed wojną rząd pruski urządził w pewnym ustroniu pod Kłajpedą specjalne schronisko dla trędowatych; w tym też szpitalu umieszczono w Jędrzychowie zachorzałą kobietę; własny jej domek został ze względów sanitarnych spalony.

Trąd, jak wiadomo, choroba zaraźliwa, jest nieuleczalny, a pobyt w szpitalu ma cele jedynie zapobiegawcze.

Trąd, owa straszna choroba o której tyle mówią dzieje starożytne, był przez całe wieki plagą ludzkości. My znamy ją tylko z opisów i opowiadań. Epidemicznie trąd zachodzi wśród ludów, stojących na najniższym poziomie kultury. Jako warunki sprzyjające jej rozwojowi uważa się ciepły i wilgotny klimat morski, odżywianie się głównie rybami, zepsuty, tłusty i tranowaty pokarm, nieczysta, mokra odzież. Ojczyzną trądu są kraje przylegające do wschodniej części morza Śródziemnego, skąd przewleczony został do krajów sąsiednich. Uczeń twierdzi, że trąd zachodzi wśród ludności biednej, natomiast w szpitalu trędowatych w Malaka (Indje zach.) znajduje się także córka miejscowego króla, a Naaman, który przybył do proroka Pańskiego, aby go oczyścić z tej strasznej choroby, był hetmanem wojsk syryjskich.

W Chinach liczba trędowatych wynosi obecnie podobno milion, w Japonii dokładnie 102 385, w Indochinach 30 000, w Brazylii 60 000; poza tym trąd występuje epidemicznie na wyspie Ceylon, w Mandżurji, wśród niektórych plemion Sybiru, na Kaukazie, Islandji itd.

Zycie wśród trędowatych plemion Czukczów opisuje pisarz polski Sieroszewski, zesłany przez ówczesny rząd rosyjski na Sybir. Opisy jego przejmują grozą i przerażeniem. Ciało trędowatych okrywa się stopniowo jęczącymi wrzodami od palców u rąk i nóg począwszy; trędowaci tracą z czasem zmysł dotyku, wzrok i mowę. Nieszczęśliwe ofiary trądu, pozbawione wszelkiej nadziei wyzdrowienia, nie mogą liczyć nawet na rychłą śmierć, ponieważ choroba ich przewleka się nieraz przez dziesiątki lat.

Do Europy przywlekli trąd uczestnicy wojen krzyżowych w średniowieczu. Wskutek panującej wówczas ciemnoty prześladowano trędowatych w nieludzki sposób. Urządzano na nich, jak pisze Jan Patok, polowania jak na dzikie zwierzęta, palono ich żywcem oraz ich domy i dobytek. Później Kościół wystąpił przeciw temu barbarzyństwu z tym skutkiem, że, wyłączając trędowatych z wspólnoty ludzkości, umieszczano ich osobno. Stowarzyszenia księży, poparte przez sfery zamożne, fundowały szpitale, w których ludzie świeccy, nieraz osoby z najprzedniejszych rodzin, zaopiekowały się nieszczęśliwymi.

Na Pomorze zawlekli trąd Krzyżacy, ich pachołkowie i sprowadzeni z zachodu koloniści. Posiadając jednak pewne pod tym względem doświadczenia, Krzyżacy stosowali natychmiast środki ostrożności, a trędowatych umieszczano w odosobnieniu w szpitalach za miastem. Tak szpital istniał np. w Radzynie. Przywilejem bowiem z dn. 6 marca 1285 r. mistrz krzyżacki Konrad Thierberg nadał Radzynowi pewne grunta ciągnące się od „wału szpitala trędowatych do bagien za miastem”. W przywileju, udzielonym miastu w grudniu 1472 r. przez Kazimierza Jagiellończyka, znajduje się wzmianka o grobli trędowatych — „a valle leporosum”.

Z zajęciem lewego brzegu Wisły 1308 r. Krzyżacy przywlekli trąd do Kaszub. Celem opanowania epidemii założono w Pucku za miastem szpital św. Jerzego. Kronika miasta Pucka z r. 1390 wspomina, jak pisze Patok, o legatach i darowiznach na rzecz tegoż zakładu. Ofiarności miasta i okolicznych wiosek była tak wielka, że

w 1390 r. zebrany w tym celu fundusz wynosił 379 marek (wartość 1 mk równała się wartości 10 ctr. żyta). Zakład obejmował w r. 1426 mieszkania dla chorych i pielęgniarzy, kaplicę i mieszkanie dla wikarza, który był równocześnie i lekarzem „Nędznej Kongregacji”, jak szpital nazwano. — Wysoki mur odłączał chorych od świata.

Wedle istniejących wówczas przepisów należało trędowatych, a nawet osoby podejrzane o tę chorobę, zgłosić w władz. W razie stwierdzenia lepry przez osoby biegłe, trędowaty obumarl na zawsze dla świata. Z odprowadzeniem trędowatych na odosobnienie łączyły się wrzuszające obrządki. Duchowny w otoczeniu członków rodziny i gminy odprowadził chorego w żałobnej procesji do szpitala trędowatych. Tu, na przeznaczony dlań łożo, ksiądz posypał nieco darniny wziętej z cementarza, wypowiadając przy tej symbolicznej ceremonii te słowa: „Sis mortuus mundo, vincus iterum Deo” (Odumrzyj światu, a odżyj w Bogu). W szpitalu panowała surowa karność i ścisłe poddanie się regulaminowi. Trędowaci musieli się obowiązać, że nie będą opuszczali szpitala, że w szczególności nie będą podchodzili do mieszkań ludzkich; nie wolno im było myć się w bieżącej wodzie i wymieniać między sobą naczyn do jedzenia i picia. Jadło, które im dostarczano, odbierali chorzy na wyznaczonym miejscu. Lekko chorzy obsługiwali obłożnie chorych zakładu.

Lekarz rosyjski, Liniew, badając 1897 r. psyche trędowatych w kolonii Aleksandrijskiej (Kaukaz), stwierdził, że trędowaci odnoszą się z pewną zawiścią i zazdrością do ludzi zdrowych. — Ignorując regulaminy i przepisy, podchodzili niektórzy chorzy do ogrodów i poślinili dojrzewający owoc, a pewien trędowaty został przychwycony w

Dyrygent orkiestry dziecięcej Wielkopolskiej Szkoły Muzycznej, Jurek Barbariski, który wystąpi na poranku koncertowym w sali Domu Ewangelickiego w niedzielę 2 października o godz. 12 w południe.

chwili, gdy podawał przez siebie nagryzione jabłko jakiemuś dziecku. Na takich i podobnych faktach opierają się zarządzenia ścisłego odosobnienia trędowatych. X.

Przez 16 lat uprawiała oszustwo jako rzekoma zakonnica

Od dłuższego czasu grasowała w Warszawie i rozmaitych innych miastach starszuszka, przebrana w brązowy habit zakonnicy, która odwiedzała osoby duchowne oraz ludzi zamożnych, zbierając ofiary na kościół klasztorny. Dopiero po niewczasie ofiarodawcy przekonali się, że padli ofiarą oszustki.

Przez długi czas oszustki tej nie można było schwytać, dopiero gdy w pewnym miejscu pozostawiła fotografię swoją z dedykacją, policja zrobiła kilkadziesiąt kopii z tej fotografii i rozesała poszczególnym posterunkom policyjnym. — Dzięki fotografii oszustka została rozpoznana w Warszawie przez jednego z wywiadców na ulicy. Zatrzymano ją i sprowadzono do urzędu śledczego, gdzie okazało się, że jest to 70-letnia Katarzyna Słabińska, która dopuszczała się od 16 lat oszustw w habitcie zakonnicy.

Ponieważ oszustka pochodzi z Nowego Targu, przesłano ją etapem do miejsca stałego zamieszkania.

Z książek naszej I. serji

dla abonentów „Kurj. Poznańskiego”.

Autorem „Niedowiarstwa księdza Browna” jest gorący polonofil i fenomen literacki, genialny publicysta i powieściopisarz, cięty bojownik wiary katolickiej G. K. Chesterton. W twórczości jego powieściopisarskiej najpopularniejszą i najprzystępniejszą lekturę stanowią opowieści detektywne, w której to dziedzinie jest Chesterton obok Conan Doyle'a najbardziej znanym i czytelnym pisarzem angielskim. Opowieści tych lekkich i zajmujących, niemniej w swych opisach nieraz czar poezji prawdziwej i głębokie myśli przemycających, a związanych z postacią głównego bohatera, genialnego detektywa w sutannie, X. Browna, wydał Chesterton szereg tomów. Z nich to włączyliśmy do naszej I. serji miesięcznej „Niedowiarstwo X. Browna”, zawierający następujące opowieści: „Cud przy ulicy Księżycowej”, — „Zmartwychwstanie X. Browna”, — „Skrzydlaty sztylet”, — „Los Dornawayów”, — „Duch Gedeona Wise'a”, — „Kłątwa złotego krzyża”, — „Strzała z nieba”, — „Pies wyrocznią”.

W kryminalnych tych opowieściach jest coś więcej niż sam splot zagadkowych wydarzeń czy dreszcz niesamowitej grozy, jest coś więcej nawet, niż zadziwiająca gra logicznych wnioskowań detektywa w wytartej sutannie, — jest bowiem ponadto pewna idea, wyrażająca humanitarny i niewskroś chryścijański światopogląd autora. Według Chestertona detektyw, ten reprezentant sprawiedliwości społecznej, walczący z potęgą zbrodni w obronie życia i mienia współobywateli, jest postacią niezwykle i poetyczną, godną stanąć obok średniowiecznego błędnego rycerza, a nawet wyżej przez konkretną obecność swego poświęcenia. Takim właśnie błędnym rycerzem sprawiedliwości, walczącym ze złem i starającym się mu przeciwdziałać, a równocześnie apostołem chryścijańskiego miłosierdzia jest Ojciec Brown. Zjawia się on tam, gdzie go potrzeba. Zjawia się przede wszystkim poto, aby obronić niewinnego i przeszkodzić spełnieniu zbrodni, w ostateczności zaś, aby pomóc stróżom prawa w wytropieniu winowajcy. Opowieści te detektywne Chestertona

na wyróżniają się atmosferą niesamowitości i grozy, przypominającą do pewnego stopnia opowiadania Poe'go, z tą jednak zasadniczą różnicą, że im niezwyklejszy jest splot wydarzeń, im bardziej zagadkowa wydaje się cała sprawa, tem prostsze i naturalniejsze jest rozwiązanie. Zapewnić też możemy, że nawet Czytelnicy, którzy nie są amatorami powieści kryminalnych — opowieści Chestertona o księdzu Brownie przeczytają napewno z pełnym zadowoleniem.

Objętość książki stron 310. Cena dla abonentów „Kurjera Poznańskiego” zamiast zł. 5,— tylko zł. 2,50. Nabywać będzie można tę, jak i wszystkie inne książki I. serji w administracji pisma naszego w okresie od 1—31 października, tylko za gotówkę i przy zamówieniach z prowincji za doliczeniem 80 groszy na koszt przesyłki.

Największe biblioteki świata

Według almanachu amerykańskiego „The World” w r. 1932 do największych bibliotek światowych należy zaliczyć: bibliotekę leningradzką z 4.832.948 tomami i 3.311.000 broszurami, bibliotekę narodową w Paryżu z 4.000.000 tomów, bibliotekę British Museum w Londynie z 3.200.000 tomów, bibliotekę w Moskwie z 3.900.000 tomami, bibliotekę w Berlinie z 2.287.000 tomami, bibliotekę w Monachjum z 1.670.000 tomami, bibliotekę narodową w Wiedniu z 1.300.000 tomami, bibliotekę Bodley'a w Oxfordzie z 1.250.000 tomami, bibliotekę uniwersytecką w Cambridge z 1.250.000 tomami.

Królewicz szwedzki — mecenasem sztuki

Książę Wilhelm, najmłodszy syn króla szwedzkiego, Gustawa V, znany i ceniony powieściopisarz i dramaturg, przeznaczył ostatnio całkowity dochód z jednej ze swych sztuk na konserwację średniowiecznego malowidła ściennego w kościółku małej osady rybackiej Trysunda, w prowincji Aangermanland. Dekorację do sztuki księcia - dramaturga wykonał gratisowo znakomity malarz szwedzki, Einar Nerman.

SPORT

Piłka nożna

Tow. Sport. Jutrznia organizuje w dn. 1 i 2 października 1932 r. czwórmecz piłkarski z okazji swego dziesięciolecia o puchar jubileuszowy na boisku H. Cegielski (Górna Wilda). W sobotę 1 października walczą o godz. 14.30 „Olimpia” I i „HCP” I, a o godz. 16 „Liga” i „Jutrznia”. Niedziela 2 października 1932 r. godz. 14.30 finał czwórmeczu, a o godz. 20 zabawa i wręczenie pucharu zwycięzcy na własność w sali Dworu Grunwaldzkiego (ul. Grunwaldzka) 3. Puchar wystawiono w firmie Start, św. Marcina róg Gwarnej.

K. S. „Admira” obchodzi dnia 2 października dziesięciolecie swego istnienia. Z tej okazji odbędą się o godz. 14.30 zawody towarzyskie „Pogoń” i „Admira”, a o godz. 16 — „Pogoń” II i „Admira” II.

Pięściarstwo

„Goplanja” Inowrocław wyjeżdża do Warszawy, gdzie walczy w niedzielę z „C. W. S”.

Tennis

W turnieju o mistrzostwo Los Angeles w półfinale Perry (An) pokonał de Stefani (Wł) 8:6, 6:4, 6:1 a pogromca Vinesa, Japończyk Satoh — wygrał z Austinem (An) 8:6, 7:5, 4:6, 0:6, 6:1. W finale zwyciężył Perry 6:2, 6:2, 7:5.

W Krakowie rozegrano wczoraj finał zawodów tenisowych o mistrzostwo Polski w grze pojedynczej pań pomiędzy Jędrzejowską a Dubieńską (obie AZS, Kraków). Zwyciężyła łatwo Jędrzejowska w 2 setach 6:1, 6:4. Jędrzejowska — jak zresztą świadczy wynik — miała przez cały czas silną przewagę. Dubieńska walczyła bardzo ambitnie a w drugim secie zdobyła nawet kolejno 3 gemy. Jednakże przy stanie 5:4 przelała się. Jędrzejowska miała ją przy siatce i zdobyła gema a następnie match. (Pat.)

Wśród zawodowców

Schmeling pokonał Walkera w 8 starciu przez techniczne k. o.

Nadchodzący sezon dopuszcza znaczną dowolność — jak widzimy — w modzie kapeluszy, od wielkich w stylu Gainsborough do maleńkich toczków.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Dokoła cen kartelowych

W jednym z pism gospodarczych, które trudno posądzić o „kartelofobię“, znajdujemy ciekawe obliczenie strat poniesionych przez społeczeństwo z tytułu nadmiernej ceny cukru:

Od dnia 1 września 1931 r. do dnia 31 lipca 1932 r. ludność nasza (przy cenie cukru 1,70 za kg) zapłaciła za spożyty w tym okresie cukier — 466 milionów złotych.

Według ceny cukru na rynku światowym powinnyśmy płacić (łącznie z państwowym podatkiem) przeciętnie po 72 grosze za kg, czyli powinnyśmy zapłacić ogółem 197 milionów złotych.

Zatem kwota nadpłacona wynosi okragło 270 miljn. złotych... Bagatel!

Sztynne ceny kartelowe w większości wypadków wywołują jako reakcję: zmniejszenie zbytu produktów skartelizowanych.

Widzimy ten objaw b. wyraźnie w tabeli statystycznej, opartej na danych urzędowych, obrazującej zbył artykułów skartelizowanych w pierwszych 7-miu miesiącach r. b. w porównaniu z takimże czasem ub. roku.

Zaczynając od artykułów monopolowych, stwierdzamy, że zbył tytoniu w miesiącach I—VII r. b. wyniósł 326,2 tys. zł (w tym samym okresie 1931 r. — 376,8 tys. zł), spirytus 100 proc. — 12.205 tys. litrów (16.283 tys. l.), sól jadalna — 149,3 tys. tonn (153,4 tys. tonn), zapalki — 58 108 skrzyń (61 027 skrzyń).

Odnośnie głównych artykułów skartelizowanych stwierdzamy, co następuje: węgiel — 8,4 miljn. tonn (10,1 miljn. t.), nafta — 43,4 tys. tonn (52,2 tys. t.), cement — 214,7 tys. t. (318,4 tys. t.), cukier 174,3 tys. t. (191,8 tys. t.), drożdże — 47,6 tys. kwintali (50,2 tys. kw.).

Pamiętać musimy, że pierwsze półrocze 1931, stanowiące miernik porównawczy, bynajmniej nie stało pod znakiem znośnej koniunktury, a było napiętnowane kryzysem. Tem bardziej rażącym okazuje się nam spadek cen towarów monopolowych wzgl. skartelizowanych.

W tych dniach doniesiono z G. Śląska, o przystąpieniu przez władze do likwidacji licznych „bieda-szybów“ oraz o podjęciu przez policję tępienia handlu hurtowego węglem, pochodzącym z tychże odkrywek. Jak nas informowano ostatnio, przy eksploatacji węgla z „bieda-szybów“ pracuje około 10 tys. górników, zaś węgiel bywa wysyłany nawet poza Śląsk, m. in. do południowych powiatów Wielkopolski.

Przy wysokiej cenie wewnętrznej węgla „opłaca się“ bezrobotnym górnikom narażać życie przy odkrywaniu węgla powierzchniowego. Ponoć kopalnie dotkliwie odczuwają konkurencję „bieda-szybów“; dlatego właśnie policja przystąpiła do likwidowania spekulacji węglem z tychże „szybów nędzarzy“.

Z dniem 26 b. m. (a w handlu detalicznym — z dniem 29 b. m.) obniżone zostały ceny spirytusu konsumpcyjnego i wódek o przeszło 20 procent. Za niższą cenę spirytusu mają pójść pozostałe ceny monopolowe.

Najwyższy czas na obniżkę cen kartelowych!

Z ZAGRANICY

(z) Import zboża i maki do Czechosłowacji wstrzymany. Syndykat importu zboża odrzucił wszelkie podania o zezwolenie na import zboża i maki na kontyngent wrześniowy. Wobec tego import tych dwu artykułów został wogóle we wrześniu wstrzymany. Kontyngenty importowe na październik ustanowione zostaną z końcem bież. miesiąca.

(z) Złoto wraca do Ameryki. Przywóz złota do Stanów Zjednoczonych w sierpniu r. b. przedstawiał wartość 24.170.000 dol., wobec 16.834.000 w lipcu r. b. i 57.539.000 dol. w sierpniu ub. r. Eksport złota w sierpniu był pierwszy raz od grudnia 1931 niższy od importu i wynosił 18.076.000 dol., wobec 23.474.000 w lipcu r. b., a 390.000 dol. w sierpniu 1931.

(z) Jak w Turcji chcą walczyć z kryzysem? Turckie sfery rządowe noszą się z zamiarem wydania rozporządzenia, na mocy którego wzniesienie nowych budowli w niektórych dzielnicach Turcji będzie zakazane. Rząd wychodzi bowiem z założenia, że duże inwestycje płynnych kapitałów w budownictwie nie przyniosą żadnej korzyści dla całokształtu życia gospodarczego kraju, a doprowadzają do zamrożenia środków obrotowych, które w przeciwnym razie mogłyby zasilić wydatnie gospodarstwo narodowe.

Postęp mimo kryzysu

Zdawałoby się, iż bezprzykładny w dziejach świata kryzys, charakteryzujący się niebywałym zastojem we wszelkich przejawach życia gospodarczego, odbić się musiał nader ujemnie na pracy twórczej, paraliżując jeżeli nie zabijając każdą zdrową inicjatywę i postęp. Mówiono: poco rozwijać nowe przemysły, poco lokować pieniądze w nowe przedsiębiorstwa, jeżeli te, które istnieją, gwałtownie się kurczą, zmniejszając produkcję do minimum itd. Kto pracował wbrew kryzysowi z myślą o przyszłości, uważany był za marzyciela, pozbawionego zdrowego rozsądku. Bierne wyczekiwanie końca kryzysu i polepszenia koniunktury sfer gospodarczych — oto dominujące do niedawna stanowisko naszych sfer gospodarczych.

Tymczasem zupełnie w ciszy, bez rozgłosu, dokonywana była przez nie liczne jednostki wyteżona praca twórcza, spoglądająca w przyszłość z ufnością i wiarą w lepsze jutro, pojęte nie jako narzędzie wzgl. skutek ogólnoswiatowej poprawy, która ma przyjść niewiadomo skąd, lecz jako jutro stanowiące wynik naszej własnej pracy, świadomej swego celu i przeznaczenia. Czy mogliśmy np. przewidywać, że nasz młodziutki przemysł lotniczy w dobie największego nasilenia kryzysu pobije takie potęgi przemysłowe i techniczne jak Anglija, Niemcy lub Francja? A jednak. Ambicja, wyteżona praca i polska myśl twórcza wykazała wyższość samolotów produkcji krajowej. Dziś młody przemysł lotniczy, polski utrzymuje zamówienia do dostawy samolotów zagranicą.

W innych dziedzinach możemy zanotować również wielkie sukcesy. Weźmy dla przykładu przemysł chemiczny. Nie mówiąc o wyrobach kosmetyczno-perfumeryjnych, które z powodzeniem zastąpić mogą najlepsze wyroby zagraniczne, specjalną uwagę należy położyć polskiemu przemysłowi farbiarskiemu, zwłaszcza najtrudniejszemu działowi fabrykacji farb czarnych. Zdawałoby się wprost niepodobnym, by wyroby polskie mogły kiedykolwiek skutecznie konkurować z słynnym przemysłem niemieckim. Tymczasem cóż się dzieje? Oto pojawiły się na rynku czernie, zwłaszcza farby cementowe, dotąd w kraju zupełnie nie wyrabiane, fabrykowane polskim systemem, które nie tylko dorównują najlepszym farbom niemieckim, lecz nawet pod niektórymi względami, jak np. szybkość schnięcia, znacznie je przewyższają i przylem są tańsze.

Widzimy, więc, jak mimo kryzysu dokonywuje się w Polsce, dzięki niezmordowanej i celowej pracy, wyraźny postęp. Przykładów niewątpliwie przytoczyć moglibyśmy więcej; niestety nie pozwalają na to szcuple ramy niniejszego artykułu. Przytoczyliśmy tylko przykłady naprawdę zasługujące na specjalne wyróżnienie. Podkreślić należy, że znane hasło gospodarcze „popieraj przemysł krajowy“ powinno obecnie stać się specjalnie aktualnym i to nie tyle przez wzgląd na ogólnokrajową sytuację gospodarczą, lecz także i dlatego, że nasze polskie wyroby naprawdę są lepsze od zagranicznych.

St. Kinowski.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) Nowy podatek na rozbudowę opieki społecznej. Działająca przy przedymu rady ministrów komisja do usprawnienia gospodarki komunalnej opracowała projekt rozporządzenia Prezydenta o pokrywaniu kosztów leczenia ubogich chorych i kosztów opieki społecznej. Projekt przewiduje utworzenie w każdym województwie specjalnego funduszu wyrównawczego na koszt leczenia i opieki społecznej. Zadaniem funduszu ma być pokrywanie pewnej części kosztów leczenia zwłaszcza w wypadkach, gdy nie można ustalić gminy, która ma płacić za leczenie oraz gdy sam leczony lub jego rodzina nie mogą kosztów tych wyrównać. Fundusze te powstają z specjalnych wpłat jednostek samorządowych. Powiatowe związki komunalne i miasta wydzielone pokryć mają jedną dziesiątą część funduszu, a wszystkie gminy miejskie i wiejskie danego województwa dziewięć dziesiątych części funduszu. Z funduszu tego mają być również wypłacane zasiłki gminom szczególnie obciążonym kosztami leczenia chorych, zwłaszcza w razie chorób długotrwałych i występujących nagminnie. W związku z powyższym pozostaje projekt, dotyczący nadania ustawowego uprawnienia gminom do nakładania i pobierania na cele kosztów leczenia i opieki społecznej specjalnego podatku. Z uprawnienia tego miałyby korzystać te gminy, które w granicach swoich budżetów nie będą w stanie pokrywać wydatków na powyższe cele.

Z KRAJU

(k) Pożyczka holenderska dla polskiego przemysłu włókienniczego. Dobięga ku końcowi rokowania między grupą finansistów holenderskich a przedstawicielami szeregu polskich fabryk włókienniczych i konfekcyjnych w sprawie uzyskania przez te ostatnie pożyczki w kwocie zgóra 60 milj. zł. Pożyczka ta byłaby przeznaczona jako kapitał obrotowy dla tych naszych fabryk włókienniczych i konfekcyjnych, które biorą udział w eksporcie do Holandji, a zwłaszcza do kolonii holenderskich, gdzie istnieje duży popyt na nasze ubrania, bieliznę i obuwie. — Prowadzone też są rokowania w sprawie handlu kompresyjnego z Holandją, która do nas eksportuje głównie artykuły kolonialne, jak wino, winogrona, kawa, kakao itd.

(k) Otwarcie targów chmielowych w Lublinie. W dniu 26 bm. odbyło się uroczyste otwarcie targów chmielowych, zorganizowanych przez Lubelską Izbę Przemysłowo-Handlową. Targi trwać będą do 29 bm. Za interesowanie targami duże.

(k) Fiaszko zabiegów o pożyczkę holenderską dla miast polskich. Rokowania prowadzone między szeregiem miast polskich a grupą finansistów holenderskich w sprawie pożyczki wynoszącej około 10 milionów dolarów, speliły na niczem. Miasta te bowiem są pod bilansem i nie posiadają pokrycia, a rząd polski kategorycznie odmawia udzielenia gwarancji. Wycieczka finansistów holenderskich, która odwiedziła m. in. Warszawę, Lublin, Wil-

Cena spirytusu a kupiectwo

Związek Tow. Kupieckich w Poznaniu nadsyła nam następujący komunikat:

W nr. 79 Dz. Ustaw ogłoszone zostało rozporządzenie ministra skarbu, mocą którego ustalone zostały nowe ceny detaliczne wyrobów monopolu spirytusowego i nowe opłaty monopolowe (akcyzowe od spirytusu). Nowe ceny są w porównaniu do dotychczas obowiązujących, obniżone.

Wskutek obniżenia cen wyrobów monopolowych, kupcy zmuszeni będą sprzedawać posiadane zapasy po nowych cenach. Jednak rozporządzenie upoważnia do sprzedaży wyrobów monopolowych, znajdujących się w miejscach detalicznej sprzedaży w ciągu dni trzech od daty wejścia w życie rozporządzenia t. j. od dnia 26 września 1932 r. do dnia 29 września 1932 r., po cenach dotychczasowych, zaś w ciągu dni 10 od daty wejścia w życie nowego rozporządzenia, t. j. do dnia 5 października b. r., kupcy wymienić mogą w hurtowniach państwowego monopolu spirytusowego posiadane zapasy na odpowiadającą ich równowartości ilość wyrobów z oznaczoną niższą ceną.

Przestrzegamy, że powyższy 10-dniowy termin jest ostateczny i że niedotrzymanie jego narazi każdego na straty, jakie wynikną dla niego wskutek tego, iż zmuszony będzie sprzedawać wyroby monopolowe po cenach niższych. Z uwagi na to, że omawiane rozporządzenie ministra skarbu pominięło całkowicie kwestję odpowiedniego zwrotu akcyzy od zapasów wódek gatunkowych, pochodzących z prywatnych rozlewni i destylarni, znajdujących się w detalicznych miejscach sprzedaży, przeto podejmujemy akcję na terenie ministerstwa skarbu i dyrekcji państwowego monopolu spirytusowego w celu uzyskania tego zwrotu.

W związku z powyższym zalecamy, ażeby wszyscy członkowie posiadający, koncesje na sprzedaż napojów alkoholowych bezzwłocznie sporządzili remanent posiadanych w dniu 26 września b. r. wyrobów alkoholowych, pochodzących z rozlewni i destylarni prywatnych z tem, ażeby remanent ten potwierdzony był w jakikolwiek urzędowy sposób. Jeśli to będzie możliwe, należałoby spowodować sporządzenie takiego remanentu przez urzędników akcyzowych, względnie skomunikować się w sprawie tej z Izbą Przemysłowo-Handlową.

Podkreślamy, że kwestia należytego sporządzenia zapasu remanentu i urzędowego ich potwierdzenia ma dla pomyślnego załatwienia sprawy decydujące znaczenie.

1931 Polska wywoziła na rynek francuski w okresie sierpień—grudzień 277 tys. q, za cały zaś rok 1931 — 531 tys. q. Przyznany obecnie przez Francję kontyngent przywozowy jęczmienia dla Polski ledwo przekracza 20 proc. tej ilości, jaką wywoziłyśmy dotychczas na rynek francuski. Ponieważ rynek ten był jednym z najpoważniejszych rynków odbiorczych na polski jęczmień, ograniczenie go powoduje dotkliwie konsekwencje dla naszego handlu zbożowego.

Bekony. Na giełdzie londyńskiej z dnia 22. 9. notowano w sh za cwt następujące ceny bekonów: duński 66 — 68; holenderski 55 — 58; polski 52 — 55. W ciągu ostatnich 2 tygodni ogólny ubój europejski wzrastał w dalszym ciągu; przed dwoma tygodniami zwiększył się on o 20 tys. szt., a w ciągu ostatniego tygodnia o 15 tys. sztuk. Wskutek tego jak również z powodu małej konsumcji ceny zmniejszały, a mianowicie: polski bekon spadł o 2 — 4 sh, holenderski także o 2 — 4 sh, duński bekon pozostał nadal bez zmiany. Ubój w Danii w tygodniu ub zwiększył się do 134.000, w Holandji do 33.000, w Polsce zwiększył się do 27.000. Dostawy polskie na rynek angielski w okresie od 14 — 16 bm. wyniosły 11.823 balotów, z czego do Londynu wysłano 5.514.

Obóz Wielkiej Polski

Zbiórka członków i kandydatów

w niedzielę, 2 października, punktualnie rano o godz. 7,30 na boisku „Sokoła“ przy Drodze Dębińskiej.

Przybywają wszyscy!

Po południu o godz. 17-ej

Zabawa Obozowa

w sali „Ogrodu Zoologicznego“ dla członków O. W. P. i Sympatyków

Kierownictwo grodzkie.

Wizyta na jachcie motorowym „Stella Polaris“

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

Gdynia, we wrześniu. Przy moło pasażerskim w Gdyni zatrzymuje się holownik „Ursus“ i na pomost schodzi kilkadziesiąt osób: starsze panie, siwi panowie i garstka dorosłej młodzieży. Wszyscy ubrani skromnie, ale bez zarzutu. Mówią mało — przeważnie po angielsku — i są bardzo umiarkowani w ruchach i gestach.

To wycieczka pasażerów z luksusowego statku „Stella Polaris“, odbywającego podróż turystyczną po „stol-

Luksusowy jacht norweski „Stella Polaris“, którego pasażerowie w tym roku zwiedzili Gdynię.

cach Północy“. Z gdyńskiego pomostu widać jacht na redzie Sopotu: białą kreskę na dziwnie w tym dniu lazurowej toni morza.

Anglicy, Norwedzy, Francuzi i Hiszpanie obejrzeni port gdyński z pokładu holownika i godzinę poświęcają na spacer po mieście. W drodze powrotnej na statek, tu i tam, toczy się rozmowa o Gdyni. Dostojni cudzoziemcy byli kilka dni przedtem w Leningradzie. Za sobą mieli ponadto Oslo, Kopenhage, Wisby, Stockholm, Helsinki, Tallin i Gdańsk. Nie wyrażali głośno swoich zachwytów nad Gdynią, ale można było z ich słów wywnioskować, że zaimponował im port powstały w ciągu dziesięciu lat w miejscu, gdzie przedtem była wioska nie posiadająca nawet własnego kościoła. Pewnego norweskiego przemysłowca zapytano, co oglądał w mieście. „Byłem na targu; to najciekawsze. Od razu widzi się, co ludzie jedzą i jak wyglądają. Odbiłem raz podróż dookoła ziemi i dwa razy byłem w Australji. Targi są wszędzie najciekawsze“.

Szybko zapadł przepiękny jesienny wieczór. Białe, wysmukłe kadłub „Stella Polaris“ jest przed nami. Prze-

Palarnia na „Stella Polaris“.

siadamy na okrętowej motorówce i po trapie, po którego poręczy biegnie sznur elektrycznych żarówek, dostajemy się na pokład.

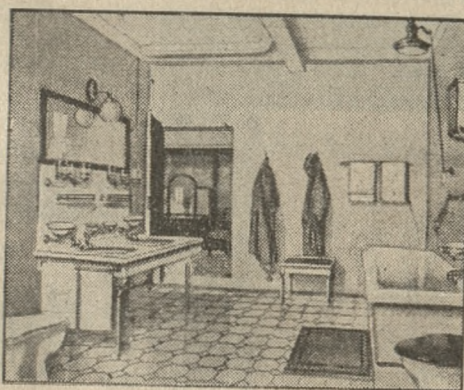
Wnętrze jachtu jest zachwycające. Po morzach świata krąży wiele statków pasażerskich, urządzonych z wyrafinowanym komfortem, ale pytanie, czy na jakimkolwiek statku znajdzie się to, co zobaczyć można na „Stella Polaris“.

Biały jacht nie przewozi poza pasażerami poczty i towarów. Niema tam żadnych podziałów na klasy i żadnych spekulacji na ewentualnie dobrze opłacający się ładunek. Powiedziane jest jasno i wyraźnie: 122 kabiny, 40 łazienek i miejsce dla 199 osób, które za trzytygodniową podróż do Szpicbergów mogą zapłacić od 50 do 150 funtów. Funtów, bo „Stella Polaris“ obliczona jest przedewszystkiem na bogatych Anglików. Nie Anglosańców, bo n. p. Amerykanie tylko w wy-

jątkowych wypadkach są tam mile widziani.

„Stella Polaris“ zbudowana została w roku 1927. Pojemność 6.000 tonn br., długość 131, a szerokość jak przystoi jachtowi bardzo wąska: 15,5 mtr. Motory o sile 5.200 k. m. pozwalają na szybkość 16 mil morskich na godzinę. Koszt całego statku na nasze pieniądze około 10 milionów złotych.

Na każdym kroku stwierdza się celowość i największy komfort. Korytarze pod pokładami bardzo szerokie i wyłożone lekkochropową gumą. Zbiegnięcia się ścian sownicie zaokrąglone. Nie ma dzwonek i nie ma ognia. Służbę woła się przy pomocy kolorowych sygnałów świetlnych, a w kuchni, piekarni i pralni wszędzie elektryczność. Apartamenty luksusowe — to po 150 funtów od osoby — mogą rywalizować z pokojami w najlepszym hotelu. W każdej kabynie, nawet w tych na spodzie, gdzie zamiast osobnej, bardzo przestronnej łazienki, jest marmurowa umywalnia, jest przepiękne urządzenie wentylacyjne, które ocenić można najlepiej w czasie podróży po morzu. Otóż z pod sufitem biegnie kwadratowa rura, w której umieszczone są dwa obracalne czopy. Jeden ruch ręką i do kabiny wtłacza się świeże morskie powietrze, zacierpnie turbina na otwartym pokła-

Łazienki w apartamencie luksusowym.

dzie statku. W zimie morskie powietrze się ogrzewa i dopiero wówczas wtłacza do kabin. Każdy pasażer może regulować dowolnie temperaturę i ilość ożywczego tlenu. Instalacja ta, znajdująca się również we wszystkich salach, barach i palarniach, nazywa się po angielsku „thermotank“ i porównać się nie da z wirującymi skrzydełkami elektrycznych wentylatorów, które wkółko wprawiają w ruch to samo, zepsute powietrze. „Thermotank“ ze „Stella Polaris“ byłby równą rozkoszą przy każdym łóżku i fotelu na stałym lądzie.

Na pokładach spacerowym i sportowym, gdzie grać można w regularnego tenisa, bardzo dużo miejsca. W mahoniowym westybulu, w salonie muzycznym, w palarni wszędzie moc foteli, kanapek i stolików. Na posadzkach guma i dywany, ściany kryte kosztownym drzewem. W sali jadalnej stoły na cztery, sześć i osiem osób. Każde towarzystwo może się czuć swobodnie.

Właśnie nie za przedko i nie za powoli obchodzi pokłady elegancki steward w granatowej liberji. W opuszczonej ręce trzyma okrągły gong. Nie uderza pałeczką, tylko miarowo rusza instrumentem i niskie, melodyjne tony dają pasażerom znak, że czas zebrać się w sali jadalnej. W przejściach pokazują się panie w wieczornych sukniach. Ten i ów z panów ma na sobie frak; ubrań sportowych nie ma wcale. Nikt się nie spieszy i nie tłoczy. Wszystko i wszyscy są na swoim miejscu.

Na pokładzie opuszczone leżaki, zarzucone stosami wspaniałych pledów. Po stronie rufy marynarze opinają burty brezentem i zapalają niezliczone lampki. Po obiedzie państwo przejdą na dancing. FOB.

25-ta Loteria Państwowa

(Nieurzędowa).

W siedemnastym dniu ciągnięcia 5-tej klasy wygrane padły na numery następujące:

- 25.000 zł. na nr. 88144.
- 15.000 zł. na nr. 106785.
- 10.000 zł. na nr. 42733.
- Po 3.000 zł. na nr. nr.: 9585 37023 114318 120881.
- Po 2.000 zł. na nr. nr.: 6817 16719 29290 51298 51612 55884 83158 83915 114537 121668 133700 149766.
- Po 1.000 zł. na nr. nr.: 338 2615 3139 12586 20388 23681 26739 29138 30219 30926 32807 38076 41585 42884 57597 63891 67576 67673

70113 70718 71206 71607 81515 82116 83998 89262 90692 91258 93384 99762 101118 105078 106342 116878 129322 134770 147857 149873.

Po 250 zł. na nr. nr.: 38 43 63 186 93 209 76 810 1038 60 103 236 512 603 707 801 42 96 903 94 2117 18 30 237 49 51 400 588 612 38 68 813 941 3011 86 144 250 84 319 28 67 459 562 90 616 84 713 14 838 95 4000 4 33 71 112 71 243 67 320 520 68 73 608 23 28 71 75 727 814 991 5014 40 59 78 110 84 278 310 13 17 33 65 407 24 94 530 46 97 615 800 33 950 88 6158 457 62 77 525 611 14 37 711 12 14 81 813 909 7033 146 71 202 69 93 412 41 531 681 734 910 83 96 8033 354 408 626 64 703 809 39 56 91 934 71 9016 87 123 75 246 63 393 487 98 566 622 96 734 47 807 93 998 10014 25 208 74 84 321 419 504 79 618 32 46 80 755 853 69 972 11025 56 75 311 23 417 509 97 622 724 66 906 93 12002 134 89 277 80 87 419 23 29 55 60 69 622 26 95 804 14 910 31 87 13097 133 244 76 449 88 512 15 37 83 710 76 841 992 14064 91 142 440 83 92 514 64 74 95 613 55 787 835 48 983 15003 15 18 74 171 79 327 64 546 621 27 911 36 54 16030 31 75 78 221 73 594 754 66 80 831 47 17057 163 81 240 301 696 883 949 18084 88 120 30 61 299 450 597 624 865 909 19014 59 257 99 484 90 537 669 90 97 738 813 20056 99 253 310 87 93 471 75 577 768 74 916 21162 64 343 421 7 505 652 870 22091 100 93 317 58 405 501 10 82 94 618 98 741 89 859 92 904 23072 152 77 429 590 900 24025 87 94 277 342 67 439 50 513 90 619 732 25094 156 309 59 446 502 18 609 33 96 763 77 841 95 26081 96 101 58 359 97 477 541 610 52 722 27 60 890 913 27027 47 110 21 33 219 43 304 422 544 98 623 712 46 860 28026 46 82 148 50 56 72 270 381 523 45 46 49 57 621 27 34 52 99 29008 90 256 335 48 501 16 95 614 26 80 88 756 99 813 30200 83 542 743 814 64 947 31057 79 224 40 92 514 62 65 653 712 3114 21 62 63 84 448 89 541 641 51 62 89 709 57 843 84 979 33158 261 63 339 414 53 77 801 937 67 34042 92 251 336 476 95 503 630 64 69 996 35024 182 202 40 81 312 61 599 697 768 929 36071 140 213 64 73 312 453 90 702 818 61 37068 82 177 82 92 227 92 318 22 61 620 718 35 94 855 935.

38084 93 128 76 280 319 68 441 50 504 75 92 621 25 27 63 65 88 754 75 842 965 39003 17 28 42 46 84 158 67 364 494 689 94 713 29 30 894 40013 108 17 45 56 246 64 70 89 348 440 519 609 85 96 885 41079 86 153 220 32 54 219 443 638 726 35 49 973 42049 71 83 140 166 250 306 415 28 506 647 806 20 44 901 68 43029 116 355 69 461 74 80 521 60 802 21 59 44142 349 70 482 583 603 722 31 73 81 809 45139 214 3 405 71 601 9 724 857 66 81 946 66 88 46003 7 46 105 69 296 98 408 600 728 59 84 866 47000 73 166 253 88 363 416 21 30 34 571 655 730 90 926 48104 212 26 30 46 69 447 81 537 837 53 926 31 36 49050 69 94 126 41 79 83 228 310 65 405 25 528 32 85 615 26 31 773 955 50021 67 72 155 207 312 495 528 672 764 84 35 51190 373 486 511 29 603 79 846 49 60 92 979 52131 67 335 75 415 540 44 97 632 39 780 809 28 904 20 46 82 53010 261 491 511 77 602 713 21 69 854 87 900 12 69 90 54034 58 75 91 308 16 587 711 15 828 84 55004 83 117 87 285 326 32 400 577 704 44 51 81 820 28 954 67 56078 100 60 214 439 98 556 78 645 56 79 742 863 57005 185 93 273 352 407 62 523 81 607 741 91 886 927 58339 102 295 326 80 99 527 628 57 84 97 700 14 81 853 59044 180 269 360 94 533 654 702 30 91 829 37 933 66 60086 205 33 65 92 306 489 512 25 32 34 650 62 715 95 939 61057 60 120 75 78 239 61 375 77 421 85 534 660 941 94 62371 98 435 525 72 87 685 718 63018 78 117 44 272 73 74 82 451 61 90 562 70 776 805 64234 66 334 459 77 522 34 55 79 645 75 89 740 55 837 968 65026 218 21 88 273 510 42 87 690 702 57 69 74 915 93 66021 93 140 74 406 57 79 587 617 861 904 67094 202 664 70 750 806 73 941 69103 209 17 87 308 480 526 64 640 69 723 884 96 69043 65 199 210 21 68 348 455 66 509 53 611 30 717 805 43 46 959 70008 38 186 314 22 49 73 407 53 70 74 526 55 623 48 745 46 825 44 78 909 25 70 89 71046 107 34 79 216 45 54 355 528 43 629 743 94 904 24 87 72213 86 310 77 82 407 21 508 670 825 950 75 73024 259 88 366 415 21 61 511 548 778 891 954 74038 44 220 368 456 613 786 807 14 15 96 979 75065 66 78 140 282 441 79 572 616 719 887 919.

76025 26 49 90 99 106 229 71 371 95 406 51 683 704 18 65 903 7 77097 113 230 48 70 325 427 32 58 82 584 91 718 22 79 84 819 42 922 86 94 78170 85 306 58 509 75 606 65 83 776 869 926 47 54 70 79218 30 50 570 759 946 80066 105 28 323 568 634 60 731 71 879 945 81001 16 180 207 353 96 662 904 82059 102 19 250 410 521 76 732 40 804 958 83114 65 215 92 311 84 412 20 514 37 45 611 704 809 22 31 33 81 84046 86 98 117 90 215 62 69 308 410 52 538 64 92 780 85043 146 360 430 33 38 39 64 72 516 74 636 87 722 51 86000 53 127 210 423 523 65 622 96 714 891 937 55 87157 255 325 401 78 500 28 659 74 700 44 818 910 11 88066 80 131 227 69 323 87 404 552 53 642 865 928 67 89060 219 30 69 427 518 38 71 78 722 70 91 838 41 967 90012 50 100 22 47 68 98 388 467 519 50 673 768 836 908 81 92 91160 200 6 72 327 36 37 43 44 407 90 598 688 98 729 32 71 77 976 85 92005 52 81 89 130 36 51 227 341 63 74 414 505 651 55 769 872 93009 73 108 49 63 76 77 230 323 467 537 717 33 69 92 859 66 87 915 20 30 34 94060 93 406 92 539 81 605 9 53 708 913 21 95024 106 11 62 72 275 91 411 13 20 45 47 605 86 771 822 922 46 96188 401 52 55 94 502 47 602 52 728 54 93 855 63 70 912 83 97016 121 29 250 356 483 519 39 640 60 808 55 65 70 87 910 98 128 91 265 365 86 426 81 88 92 526 623 28 707 856 98 99009 55 185 218 47 54 474 583 629 798 817 25 63 945 100111 45 376 405 84 588 89 605 37 736 39 99 899 908 101162 78 90 93 361 458 79 85 553 623 767 76 77 931 70 420 43 99 504 71 94 633 702 42 933 50 103127 70 232 301 19 28 76 98 437 88 89 505 19 24 606 18 88 91 875 919 104070 144 211 369 475 84 538 652 708 14 56 813 93 909 37 105007 104 11 13 43 82 245 344 489 504 607 79 88 789 847 78 82 990 96 106014 166 332 78 418 35 98 520 22 699 745 84 87 803 27 63 72 911 107007 42 51 259 417 24 521 45 629 87 721 848 942 108004 39 131 200 19 55 66 411 88 619 880 936 109031 47 174 226 46 60 315 442 633 43 85 768 806 44 110041 59 148 209 59 379 416 20 522 96 615 60 734 53 65 76 895 111037 39 57 92 210 23 58 62 651 860 973 82 112029 76 103 12 15 251 61 402 45 536 53 636 84 848 76 84 113021 75 77 79 120 68 233 86 336 67 430 837 908 114008 97 100 18 202 98 527 61 698 727 42

915 115060 154 203 316 46 517 20 64 72 845 71 987 116006 79 112 14 81 283 307 419 45 547 676 773 77 93 874 917 44 76 117025 68 87 129 38 815 997 118083 95 15 490 518 631 39 64 93 715 32 859 88 979 19017 35 66 116 38 228 84 329 62 75 89 416 563 75 630 62 712 803 16 56 58 95 907 120087 503 58 800 32 45 910 18 19 33 121043 80 106 24 60 342 99 654 80 85 812 977 94 122031 80 81 204 20 316 521 612 13 24 708 911 78 123110 38 218 72 77 98 354 411 54 600 99 722 40 880 903 20 124019 37 89 165 240 316 81 514 60 76 623 64 759 125040 161 291 368 551 54 79 658 823 62 90 126153 208 15 310 56 77 99 429 526 53 608 74 888 956 63 127251 309 16 34 48 99 417 551 689 728 41 838 914 78 87 128054 97 112 205 251 93 334 46 725 805 928 129140 247 438 75 519 800 15 583 130028 71 197 231 43 344 402 27 511 678 804 7 941 131113 280 316 28 411 19 580 649 714 29 92 132012 44 62 83 229 347 425 70 79 520 74 703 24 846 71 922 32 56 133009 144 53 99 211 45 91 309 70 695 706 77 9301 134026 58 77 89 113 67 87 319 563 617 77 88 810 26 43 51 81 925 58 67 94 135019 76 185 221 30 369 75 431 86 517 743 926 42 46 136009 180 324 44 573 731 54 856 929 48 137054 86 95 122076 98 205 87 428 40 51 65 85 698 805 47 138008 66 173 322 680 763 89 866 905 82 139047 54 248 317 96 516 19 89 608 94 95 777 923 51 140091 128 76 89 91 212 91 360 93 533 49 628 78 789 882 984 141038 58 68 78 104 22 95 219 29 393 456 73 503 610 19 37 73 815 89 920 27 142000 143 67 74 77 86 90 92 365 95 481 582 721 53 73 83 888 143041 48 136 46 256 88 91 93 344 89 456 71 703 33 34 74 814 95 976 144014 92 107 65 92 306 34 97 432 61 679 704 20 32 901 15 145019 44 133 85 92 206 52 68 306 27 63 94 446 68 98 533 602 16 747 84 890 146032 180 218 50 372 92 495 621 31 846 47 87 99 147049 123 276 302 818 19 25 43 76 902 70 148035 120 230 310 90 535 82 610 23 69 782 87 908 40 64 149014 15 58 60 170 99 337 53 69 74 452 511 55 67 606 71 719 976. 150128 58 76 256 311 57 58 65 550 725 64 870 99 902 82 85 151117 53 571 239 338 426 28 78 529 65 92 054 726 37 86 835 67 919 87 152011 54 67 110 257 61 91 479 642 54 792 819 28 78 907 29 153060 143 74 212 98 426 686 154027 205 21 58 89 93 505 71 602 15 20 776 86 816 949 155089 154 75 83 99 246 546 53 81 93 679 780 156011 209 20 70 91 388 91 425 508 62 76 606 45 514 63 99 157005 9 165 99 209 47 68 311 24 76 83 409 56 91 576 613 55 777 815 51 58 73 158095 264 394 499 576 89 777 864 72 964 159054 72 240 355 88 413 56 68 86 94 537 48 77 610 709 78 82 804.

Nowy środek przeciwko komarom

Między ramionami ujścia Rodanu, nie daleko Marsylji, ciągnie się rozległy kraj bagnisty zwany Camargue. Dotkliwą plagą tej okolicy są komary i moskity w tak olbrzymich ilościach, jak nigdzie w Europie. Wszystkie dotychczasowe środki dla zwalczania tej plagi okazały się bezskutecznymi. Obecnie jednakże nadszedł, jak się zdaje, kres tej plagi. Pewna młoda mieszkanka Marsylji, Germaine Gourdon skonstruowała aparat, składający się z pionowo ustawionej rury, na której czubku umocowana jest żarówka elektryczna o jasnym świetle. Światło zwabia ku sobie komary, które równocześnie porwa prąd wentylatora, wciągając je dolnym otworem do wnętrza rury, gdzie zostaną zabite. Przy pierwszej próbie tym aparatem schwyciło się w ciągu 4 godzin około 3,4 milionów komarów. Wynalazczyni jest zdania, że uda jej się liczbę tę podnieść do 1 milj. na godzinę. W i P.

Z tow. przemysłowych

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu, odbyło w ub. poniedziałek zebranie plenarne na sali Domu Rzemieślniczego. Obrady zają

RADJO

Czwartek, dnia 29 września 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 12.10 (Warszawa); godz. 13.05 koncert gramof.; godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 17.00 (W); godz. 18.00 (W); godz. 18.20 „Z ruzhu wojskowego młodzieży”; godz. 18.30 odczyt (wygl. p. red. Bolesław Szczepkowski); godz. 18.45 feljton roln. pt. „Na marginesie 4 ustaw rolniczych” (wygl. p. dyr. Paweł Szyfiter); godz. 19.00 rolnicza skrzynka radiowa; godzina 19.35 (W); godz. 19.45 płyty gramof.; godz. 19.58 sygnał czasu; godz. 20.00 akademja żałobna ku czci śp. Prezydentowej Mościckiej (tr. z Teatru Wielkiego); godz. 21.30 interludjum muzyczne; godz. 21.50 (W); godz. 21.55 „Z nad krawędzi” godz. 22.10 sygnał czasu — komunikaty.

Warszawa (1412 m) godz. 12.45 płyty gramof.; godz. 15.10 płyty gramof.; godz. 15.30 komunikat L. O. P. P.; godz. 15.35 płyty gramof.; godz. 16.40 „Wśród książek”; godz. 17.00 koncert solistów — wyk.: E. Dewajno - Solohub (fort.), J. Ziolkowska (sopr.); godz. 18.00 „Polska flota handlowa” — wyk. dr. Feliks Hilchen; godz. 18.20 muzyka taneczna; godz. 19.35 prasowy dziennik radiowy; godz. 19.45 komunikat rolniczy Ministerstwa Rolnictwa; godz. 20.00 polska muzyka taneczna i ludowa w wyk. orkiestry i Mieczysława Saleckiego (tenor); w przerwie kwadrans literacki — „Wawrzon Dabek, Wojdówki” — epizod z opowieści Kruczkowskiego pt. „Kordjan i Cham”; godz. 21.20 słuchowisko Foley'a p. t. „Przy telefonie” w radjofonizacji Langfiera — audycja połączona z konkursem dla radjostuchaczy; godz. 21.50 dodatek do

prasowego dziennika radiowego; godzina 22.00 muzyka taneczna; godz. 22.50 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 audycja propagandowa z Gdańska. 21.10 koncert, 22.30 muzyka nocna; **Budapeszt** (550 m) 19.00 koncert solistów, 20.30 z operetek Huszki; **Wiedeń** (516 m) 20.55 z klasycznych operetek, 22.30 koncert nocny; **Praga** (488 m) 19.45 słuchowisko, 21.00 muzyka kameralna, 22.20 koncert; **Rzym** (441 m) 20.45 koncert kameralny.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Okręgowe Koło Związku Inwalidów Wojennych R. P.** w Poznaniu. Biura Związku przeniesione zostały z dniem 27 bm. z ul. Fredry 7 na ul. Kozia 8. Godziny urzędowe od 9 do 13 i od 15 do 18. — **Lekarz Związku p. dr. Gorzyński** przyjmuje we wtorki i soboty od 10 do 12, zaś w środy i piątki od 18 do 19.

— **Komitet Tow. Dzielnicy Wildeckiej.** Zebranie zarządowe odbędzie się w czwartek 29 bm. o godz. 19.30 w lokalu p. Kasprzakowej, ul. Kilińskiego 15.

— **Klub Tow. „Vita”** w czwartek, dn. 29 bm. odbędzie się w lokalu „Pod Strzechą”, plac Wolności 7 o godz. 20 schadzka.

— **Bacność Powstańcy i Wopacy im. śp. Fr. Ratajczaka!** Zebranie plenarne odbędzie się 5 października o godz. 19.30 w lokalu p. Jarockiej. — **Sz. Druhom** donosi się, iż Kasa Pośmiertna Towarzystwa została już w zupełności przelana do Krajowego Ubezpieczenia na życie w Poznaniu, które wypłaciło punktualnie w

całej pełni zapomogę pośmiertną rodzinie śp. druha Dankowskiego. Wzywa się Szan Druhów do regularnego uiszczania składek na ręce inkasenta Krajowego Ubezpieczenia, który będzie również na zebraniu w dn. 5 października Kursorem składek lokalnych jest obecnie druh S. Brecht. Zarząd

Jedyny występ Ady Sari

W niedzielę dnia 2 października w Teatrze Wielkim wystąpi z orkiestrą symfoniczną światowej sławy śpiewaczka nasza Ada Sari, która swym pięknym śpiewem oczaruje słuchaczy. Artystka odśpiewa z towarzyszeniem orkiestry szereg pieśni i aryj operowych.

Z utworów odegranych przez orkiestrę zapoznamy się m. i z nowym dziełem świetnego francuskiego kompozytora Ravela zatytułowanym „La Valse”. Z dalszych utworów wykonane zostaną Dworzaka „Karnawał”, Debussyego „Popołudniu fauna” i Mozarta „Don Juan”.

Koncertem dyryguje kapelmistrz p. Zygmunt Latoszewski.

Przed sprzedaż biletów tylko w firmie A. Szejbrowski, ul. Gwarna 20, telef. 56-38

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— **„Farmaceuta”.** Otrzymałmy i przeczytaliśmy z zainteresowaniem — lecz nie zamieszcimy. Radość ze zmiany jest niewątpliwie słuszną, ale poco budzić licho, kiedy śpi. (K)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: M. G. w pewnej intencji 5 zł; — B. Średziński z podziękowaniem za otrzymane laski 5 zł; M. T. w pewnej intencji 5 zł; — Wojtasikowa, Wójcisz 4 zł; — Józef Wiśniewski 5 zł; — St. Formanowicz 1 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 713.30 zł

Na chleb św. Antoniego: N. N. w pewnej intencji 1 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 207 zł.

Na L. O. P. P.: N. N. dla uczczenia pamięci śp. Marii Pańczakowej 5 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 17 zł.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

KURS RYTMIKI I PŁASTYKI WALENTYNY WIECHOWICZOWEJ.

Od 1 października rozpoczynają się następujące kursa: Rytmiki i plastyki dla pań rok 1-szy i 2-gi i dla panów rok 1-szy. Rytmiki i gier rytmicznych dla dzieci i podlotków rok 1-szy i 2-gi. Amatorski kurs gimnastyczno-higieniczny dla pań zamężnych.

Lekcje odbywają się w godzinach popołudniowych i wieczornych w śródmieściu i na Łazarzu. Wpisy i informacje w Poznańskim Instytucie Muzycznym ul. Ogrodowa 4, w godzinach kancelaryjnych i u p. prof. Wiechowiczowej. Plac Wolności 14, a w sali Makowskiego codziennie o godz. 4-tej do 5-tej. zg 16 064

Za okazane nam dowody sympatii i życzliwości z okazji naszych złotych godów serdecznie dziękujemy.

Kobylin, d. 21. 9. 32 Ad. Lachmannowie.

zg 16 668

Dnia 27 września r. b. zasnął w Bogu, opatrzony Olejami św., nasz najdroższy ojciec i dziadek, ś. p.

Nikodem Pospieszalski

w 90 roku życia. Eksportacja do kościoła odbędzie się w piątek, o godzinie 10. Pogrzeb o godzinie 11. O czym donosi

ng 5 541

w ciężkim smutku pogrążona

Środa, Poznań, Kopaszyce. **rodzina.**

Znakomity Pianista - Wirtuoz
Aleksander Dorjan
 od 1 października
 powraca na gościnne występy do
Kaw. „ESPLANADE”
 Nowy rewelacyjny zespół muzyczny
 pod batutą Aleks. Dorjana.
 Wielkie atrakcje muzyczne.

Nowość
 100-woltowe anodówki 10 zł 60 gr. Na prowincję za zaliczeniem pocztowym 12 zł 30 gr. 120 wolt 11 zł 90 gr. Zwiększona pojemność, bezwzględnie czystszy odbiór. Dostarcza wprost z fabryki do odbiorcy Dewon, Poznań, ul. Składowa 5/7.

Dnia 26 września 1932 r. zmarł nagle w Gdyni, opatrzony Sakramentami św., przeżywszy lat 68, mój najdroższy mąż, nasz kochający i troskliwy ojciec, teść, szwagier, wuj, stryj i dziadek, ś. p.

Jan Nagler

o czym zawiadamiają

w ciężkim smutku pogrążeni
żona, dzieci i rodzina.

Pogrzeb odbędzie się w Poznaniu dnia 29 września, o godz. 16.30, z kostnicy Wały Jana III 7 na cmentarz Staro św. Marciński przy ulicy Towarowej do grobowca rodzinnego.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się. zg 16 070

Poznań, Matejki 68, Gdynia, Ostrów, Warszawa, Kalisz, Pelplin.

Dnia 27 września, o godz. 23.30, zmarła w Puszczykowie Starem, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najlepsza matka, ś. p.

Stanisława z Szymańskich Śniegocka

w 63 roku życia, o czym donosi

strapiiony
mąż i dzieci.

Pogrzeb odbędzie się z domu żałoby w sobotę o godz. 8.30 rano. zg 16 069

Puszczykowo-Stare, 28 września 1932 r.

Skład rzeźniczy

z mieszkaniem i warsztatem zaraz sprzedam Poznań ul. Poznańska 18 a. zd 30 101

BAR LIDO

właśc. J. Małecki

Poznań, ul. Rzeczypospolitej 5. Telefon 13-20

Po szczegółowej renowacji poleca się jako miłe rendez-vous świata dystyngowanego.

Specjalność: Śniadania od godz. 5-tej rano.

CODZIENNE KONCERT!

Limuzyna Chevrolet

fabrycznie nowa, w luksusowym wykonaniu, 12/60 K. M., 6 cyl., model 1932 r., z wolnym biegiem, 5-siedzeniowa, z użyciem paliwa na 100 klm. ca. 12 ltr. benzyny i 50 gr. oliwy. korzystnie na sprzedaż (przyjmuje się używany samochód wplata).

Erge-Motor Poznań, ul. Mylna 38. właśc. R. Gansch Telefon 79-29

zg 4 593-38 86

Kapelusze Damskie
 Filcowe i Aksamitne

Modne czapki i berety po niskich cenach poleca

T. LUDWIG

POZNAŃ SZKOLNA 9

Kapelusze żałobne stale na składzie

Cukry deserowe i Mieszanki czek. w papierkach

Marcepan — Grylaż — Kuwerturę i wszelkie wyroby czekoladowe poleca znana i renomowana

WARSZAWSKA FABRYKA CZEKOLADY
JAN ZIOLKOWSKI, WARSZAWA.

Generalny przedstawiciel: Wł. Marciniak, Poznań, n.w 5 282 Górna Wilda 3. Tel. 17-78.

DRUKARNIA

kompletnie urządzona z wszelkimi maszynami, wydawnictwem gazety, w mieście powiatowym **korzystnie zaraz do nabycia.** Do przejęcia potrzeba ca. 20 000 złotych gotówki. Przedsiębiorstwo ma być zapewniony. Zgłoszenia

Kom. Kasa Oszczędności miasta Krotoszyna w Krotoszynie. ng 5 530

SIERPIEŃ-WRZESIEŃ

najodpowiedniejsze miesiące do zamówienia

FUTRA

W miesiącach tych nasze oddziały miarowe nie są tak przepelnione pracą, jak w pełni sezonu, wobec czego jesteśmy w możności wykonać każda nam zleconą sztukę jeszcze precyzyjniej. Składnice nasze już bogato asortowane w najmodniejsze i najlepsze

MATERJAŁY NA POSZYCIA

Jako spody polecamy **PIZMOWCE-OPOSY** i uszlachetnione barany, ostatnie są bardzo trwałe i lekkie, nie puszczające włosów, na kołnierze dajemy wydry naturalne - foki czarne - opozy i karakuty.

Ceny dostosowane do obecnego kryzysu.
Specjalność: **modernizacje i poszycia futer męskich** pod kierownictwem pierwszorzędnych sił fachowych, za dobry krój i beznaganne wykonanie pełna gwarancja.

Kilkaset **futer spacerowych** i do podróży już na składzie, z każdym tygodniem przybywa więcej. Rychły zakup gotówkowy - łatwe wykonanie a zatem „**TANIO**”
Szczegółnej uwadze świata modnemu polecamy nasze oddziały **na miarę**, które stoją u szczytu doskonałości.

Olbrymie masy materiałów pierwszorzędnej jakości na składach.
d 795/6

EDMUND RYCHTER, Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 2
TELEFONY ulica Wrocławska 15
26-07 54-15, ulica Wrocławska 14
54-25, 21-71

Nowo otworzony czwarty olbrzymi magazyn **Ostrów Wlkp.** Rynek 18
telefon ar. 35

Café „Esplanade”
Dnia 30 września r. b.
Wieczór Pożegnalny
Ulubieńców Publiczności
Znakomitej Orkiestry Gbiorczyka
pod dyr. p. L. Gbiorczyka
Bogaty program muzyczny! Moc niespodzianek!
Pg 4 631-30,94

Szkło
okienne, ogrodowe, katedralne, surowe, druciane, ornamentowe, kolorowe dżamenty, kit szklarski itp., lustra i szczyby wystawowe doleca.
Polskie Biuro Sprzedaży Szkła
Spółka Akcyjna Poznań
Małe Garbary 7 a. telefon 28-63.
Oddział w Łodzi, ul. Pusta 15/17.

DOSTARCZAMY SAMOCHODY
NOWE
UŻYWANE
OSOBOWE
ROBOCZE
wszelkie przybory
PNEUMATYKI
NAJTANIEJ
Brzeskiauto S. A. Poznań
ul. Dąbrowskiego 29. Tel. 63-23, 63 65
fabryka karoserji wszelkiego rodzaju, warsztaty mechaniczne, garaże. Pg 4 542-37,49

Na raty
miesięcznie
EXPRESS 20 zł
Kromczyński, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 5.
Pw 4 168-9, 36,40 1

Na jesień i zimę
materiały na ubrania
paltoty, spodnie,
granaty i czarne,
poszycia futer po
nadzwyczaj tanich
cenach
poleca hurtownia
JAN ZIMNY
Poznań, Stary Rynek 58
zg 16 073

Krzywice gruzlice wycienienie leczy witaminowy wapniowy Biocalcol Klawe
ng 5633

Bankowiec
na kierowniczem stanowisku, lat 35, wszechstronnie rutynowany fachowiec, bilansista-koresp., języki niemiecki, angielski, francuski, **ZMIENI** posadę na samodz. **ZAUFANA** w banku, cukr. wnictwie, górnictwie, przemysle, prywatna, doradcy finansowego, kontrolę, administrację także zagranicą. Świetne referencje. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zg 16 024**

KONKURS
W Magistracie stoł. miasta Poznania wakuje stanowisko **wiceprezydenta miasta**.
Osoby zamierzające ubiegać się o powyższe stanowisko, zechcą do dnia 15 października 1932 r. zgłosić na ręce przewodniczącego Rady Miejskiej p. prof. Dr. Romualda Paczkowskiego w Poznaniu, pl. Nowomiejski 9, podanie, do którego należy dołączyć:
1) życiorys,
2) zaświadczenie posiadanego obywatelstwa polskiego,
3) świadectwo moralności,
4) świadectwo lekarza powiatowego o stanie zdrowia,
5) dowód ukończenia wyższych studiów albo dłuższej praktyki administracyjno-samorządowej,
6) dowód nieprzekroczonego 45 roku życia.
Wnioski nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.
Zastępca Przewodniczącego Rady Miejskiej
ŁSGG Su
(-) Bolesław Wybieralski.

1. N. a 3/32. **UCHWAŁA**. W sprawie o nadzór sądowy kupca i fabrykanta **Karola Mielke w Chodzieży** na wniosek dłużnika z dnia 14 lipca 1932 r., Sąd postanowił: Udzielić się dłużnikowi odroczenia wyplat na dalsze 3 miesiące, t. j. do 21 października 1932 roku. Chodzież, 17 lipca 1932 roku. **Sąd Grodzki.** ng 5 166
UCHWAŁA. W sprawie postępowania układowego nad majątkiem firmy **Dom Konfekcyjny, właściciel Elgjusz Ławewki w Wolsztynie**, wyznacza się ponowny termin ogólnego zgromadzenia wierzycieli na 8 października 1932 r., o godz. 11-tej, w niżej podpisanym Sądzie, pokój nr. 8. Wolsztyn, 24 września 1932 r. **Sąd Grodzki.** ng 5 165

OGŁOSZENIA DROBNE
Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy
Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1 SPRZEDAŻE
Meble kuchenne
po każdej cenie sprzedaje Konięcki, Piaskowa 3 Wytwórnia mebli kuchennych zdw 25 887
Kantówki
30 gr mtr. taty 10 gr. Rynek Łazarzski 17. zdg 27 344/5
Sypialnie
sprzedaje najtaniej - Stolarnia Rybak: 15. nr 4 147/8
Dom
rodzaju willi 6 ubkacyj 9 mórg ogrodu, 300 drzew przy Poznaniu, wpłaty 6 000, reszta amortyzacja. Karalus, Poznań, Marsz Focha 25. zdg 30 114/15
Szczurołowca
jamnik tresowany. Wodzak Łazienna 2 zdg 30 118
Skład
cukierków i papieru tanio na sprzedaż. Grzeszkowiak, Kraszewskiego 8.
Beczki
dębowe, nowe do kapusty, ogórków tanio. Wierzbicice 36/38 Pg 4 623/4-57,100/a
250 tomów
beletrystyki francuskiej sprzedam. Łaskawe zgłoszenia Rynek Śródecki 12, mieszkanie 8 (czwartek 10-11 6-7. zdg 29 768
Elegancki
salon styl Empire mahoniowy w środku jawor polerowany do nabywania okazynie, cena 1 500. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 145
Gramofony-Mechanizmy
Reparacje
najtaniej F. Bałoj. Woźna 12. Płyty gramofonowe - nowe od 95 groszy. Pg 4 164-36,9
Okazja! Zakopane
Wille pensjonat centrum sprzedam za 55 tys., wpłata 35 tysięcy złotych, szybka decyzja wyjazd Pensjonat „Polanka”, Zamojskiego, ng 5 136
Dywany
2 bardzo dobrze utrzymane z powodu likwidacji mieszkania tanio do nabycia pozatem obraz Axentowicza. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 146
Majątek miejski
330 mórg budynki inwentarze kompletno, gimnazjum szkoły w miasteczku sprzedam korzystnie. - Rynek Grobla 29. zdg 29 471

Łóżko
z materaca, dobrze utrzymane. Pocha 41, m. 8. zdw 30 116
Rzeźnictwo
w Kościanie z domem całkowitem urządzeniem motorowym zapędem, dobrze zaprowadzone zaraz korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Jan Wdowicki Puszczyno-wo, Podlesna 16. ng 5520
Samochód
Fiat 502 gotów do jazdy, korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 701
Pw 3 562-31,47
Od 25 groszy
największy wybór parcel Budowa De-Ka-Ha, Marcinkowskiego 13. zdg 29 506

Jak
już musi być sucha anodów 120 V to Extra za 16,50 lub Rekord za 13,90 Wyrób własny, gwarancja za dobrotę „Ognio”, wytwórnia elementów galw. Poznań Wielkie Garbary 19, telef. 33-01. Pg 4 462-37,148
Futra
posiadam wielkim wyborze karakulowe całych skór 1400 oraz futra piżmowce, tchórze sealowe, popielice nutria, zrebce różnego rodzaju począwszy od 200 także skóry każdego gatunku wydry, bobry, blamy/ lisy srebrne. - Sprzedaje po cenach najtańszych Łajewski, Fredry 1. Pg 4 470-33,77
Meble kuchenne
kupuje się najkorzystniej Łakowa 4a stolarnia. zdw 94 032
Willa
9 pokoi komfort, budynek gospodarcze, obszar 4 morgowy, na składnice drzewa materiałowy budowlanych 40 km od Poznania 25.000,- wpłaty 20 000,- Oferty Kurjer Poznań zdg 27 176
Odległościomierz
Leitz'a okazja zamiast 50,- tylko 30,-. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 802
Pianino
Sommerfelda prawie nowe tanio do oddania. A. Lermann św. Wojciech 30, II. p. zdg 29 997

Salon Ludwik XV
meble antyczne, porcelane, obrazy, sztychy etc. poleca Antykwaryjat, Woźna narożnik Mostowej. zdg 29 959
Międzychód
n/Warta gimnazjum, uzdrowiska port sprzedam lub wydzierżawie zaraz hotel Bristol około 18 pokoi, restauracja, sala posiedzeń, całkowitem urządzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 975
Miód
pszczelny, najprzedniejszej jakości, leczniczy, wyprodukowany w pasiekach podolskich, wzorowo prowadzonych, z gwarancją za dodatni wynik analizy, wysyłam za zaliczka 5 kg 9 zł, 10 kg. 17 zł. Woś Karol, Brzeźany. zdg 30 195
Kartofle
jadalne dobry gatunek dostarczam w dom każdej ilości. Zgłoszenia kierować proszę Kurjer Pozn. zdg 29 934
Kolonjalkę
restauracja, pełna koncesja, dobrze prosperująca, mieszkaniem. Inowrocławiu sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 005
Dom
8 pokojowy 8 000, reszta amortyzacja. Jaśkiewicz, Fredry 6. zdg 30 124
2
maszyn do pończoch robienia, długie, nowe, z powodu zmiany tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 30 156
Sprzedamy
kilkę parcel dobrej ziemi drenowanej bez budynków, Budulec w miejscu. Możliwość mieszkania. Cena od 240 zł morga. Majętność Lusówko p. Tarnowo podg., pow. Poznański. zdg 30 160
Okazyjne kupno
Pianino koncertowe, krzyżowe, czarne, dobrze utrzymane, znakomite dźwięki, firma Hoff & Comp. Berlin cena 1 500 zł. Poznań, św. Marcin 53. I. m. 4. zdg 30 199
Okazyjnie
sprzedam piec gazowy, najnowsze wykonanie, i maszynę do szycia. Ul. Działnińskich 10, m. 8. zdg 30 198
Miód
prawdziwy pszczelny wysyłam za zaliczka 5 kg. 8,50, 10 kg. 16,- zł. Mikołaj Mnicki, Podwoleńskie zdg 30 196

Żłoby
glazurowane: 25, 30 i 35 cm. średn. w najlepszej jakości, po bardzo dostępnym cenach dostarcza: M. Perkiwicz, Zakłady Ceramiczne, Ludwikowo, p. Mosina. Pg 4 626-39,91
Piec
westfalski, biały. Szyperska 3, mieszkanie 3 zdg 30 146
Maszyny rzeźniczkie
kuter wilk spricza transmija i motor 2 kotły dobrym stanie korzystnie sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 30 047
Piesek
czujny jamnik, Waly Zygmunta Augusta 4, miesz. 9. zdg 30 040
Pianino
nowe, Półwiejska 24 Młeczarnia Miejska. zdg 30 017
Porcelanę
Alpakę - Termosy
Wyprawy - Prezenty
najtaniej tylko Wroniecka 24, wprost Hurtownia Porcelany. zdg 30 113
W większym mieście
powiatowym gdzie wszelkie szkoły i wojsko do sprzedania zaraz z powodu choroby właściciela dobrze prosperujący skład fryzjerski z całkowitem urządzeniem w najlepszym położeniu przy obięciu wolne 3 pokojowe mieszkanie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 30 110
Restauracja
z pełnym wyszynkiem, salą do zabaw, ogrodem owocowym i łaską w dużej wsi kościelnej na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 30 107
Gospodarstwo
25 mórg sprzedam. Adamczyk, Krzyżownicy, pow. Poznań. zdg 30 174
Browning
sprzedam belgijski. Adres Kurjer Poznański zdg 30 177
Gospodarstwo
35 mórg, okolicy Poznania, żywym, martwym inwentarzem, nadkompletnie sprzedam korzystnie z powodu objęcia inoer. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański jg 1780
Willę
3-pokojowa wszelkimi wygodami oraz jadalnią, z powodu wyjazdu sprzedam. Debiec, plac Li-browskiego 12/16. zdg 29 816

Swarzędz
domek murowany, niewykończony 5 500. Oferty Kurjer Poznański zdg 30 007
Mniejszy tartak
w małym mieście przy kole i rzecze, bez konkurencji z dobrą wiejską klientelą, zdalny też dla budowniczego do sprzedania. - Zgłoszenia pod „Wielkopolska” do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdg 29 730
Samochód
kryty, towarowy na biegu 650 zł. „Komisowy Autopark”, Przemysłowa narożnik Jakóba Wujka, telefon 666L. zdg 29 834
Skład
towarów krótkich z powodu wyjazdu sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 29 774
Skład
konfekcji w Poznaniu przy ulicy Wrocławskiej blisko Starego Ryнку zamienie na nieruchomości. Obiekt 20 000 pewna egzystencja. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 763
Korzystnie
sprzedam 3 stoliki z szufladami, kilka krzesel krawieckich, Cieszkowskiego 8, m. 9. zdg 29 726
Sprzedam
okazyjnie skrzydło koncertowe (krótkie) firmy: Becker Petersburg bardzo mało używane. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 29 729
Fortepian
krzyżowy zagraniczny fabrykat, ładny ton jak nowy sprzedam. Jasna 10, mieszkanie 5 dom ogrodowy. zdg 28 628
Plaszcze
paltoty męskie własnej fabrykacji najtaniej. Tani Skład Konfekcyjny, Wodna 27. zdg 29 460
Ubiory
męskie, chłopięce własnej fabrykacji najtaniej. Tani Skład Konfekcyjny, Wodna 27. zdg 29 461
Szafla
dębowa rzeźbiona do broni klubu obraz Wywińskiego, Młyńska 12 a, Masłowska. zdg 29 827
Filateliscil
Zbiór znaczków pocztowych ca. 15 000 razem 6 albumów oprawnych stylem zakopiańskim (zawieskie dwa Europa trzy Polska jeden) bardzo rzadkie, wartości kilkunastu tysięcy oddam bardzo korzystnie! Kuliński Dąbrowskiego 12/16. zdg 29 826

Szaflę
do rzeczy, obrazy, stojak do kwiatów i inne. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 29 920
Salon
stylowy sprzedam tanio. Grobla 19, mieszkanie 9. zdg 29 757
Koń
kary silny zaraz na sprzedaż. - Michalski, Sew. Mielżyńskiego 1. zdg 29 966
Pianino
krzyżowe tanio sprzedam. Piotra Wawrzyniaka 8, m. 10. zdg 29 855
Piekarnię
cukiernię mieszkaniem korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Soltysiak, Prusa 18. zdg 29 886
Gazowe
lampy, salonik Bidermeyer sprzedam. Działowy 8 mieszkanie 9. zdg 29 889
Motocykle
Rudge i D. K. W. okazynie sprzedam. Dąbrowskiego 28, m. 5. zdg 29 915
Sypialnia
nowa dębowa, szafa 180 szeroka, 325 zł. Szyperska 3, mieszkanie 9. zdg 29 918
Kolonjalne
urządzenie składu okazynie do sprzedania. Wiad. Jezuitska 2, Zimny zdg 29 997
Bernardyn
pies 1½ roku ostry tanio. Wybickiego 16, m. 14. (Wilda). zdg 29 892
Piec
kaflowy, przenośny, tanio, Rowery, Szkolna 12. zdg 29 860
Samochód
„Buick” prawie nowy, 6 osobowy, kryty, wartości 9 000 za 9 500.- Oferty Kurjer Poznański zdg 29 855
Dom
nowobudowany, ogrodem, Poznaniu 25 000, wpłaty 10 000 złotych, dochód 3 000. Bloch, Poznań, Długa 5 zdg 29 923/4
Plac budowlany
elektryczność, gaz, kanalizacja sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 28 273/4
Motorek
elektryczny i lampy wiszące tanio. Szlifiernia św. Marcin 32 zdg 29 986

Skład
mieszkaniami maglem sprzedam.
Przeznica 4. zdg 29 769

5 KUPNA

Kupię
wóz piekarski używany. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 30 049

Wózek ręczny
dwukolny dobry i duży kupię go-
łówną. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 30 097

Maszynę
damską używaną kupię zaraz. —
dobrze zapłaci. Oferty Kurjer
Poznański zdg 30 096

Wille
5-7 pokojowa w ładnym położe-
niu okolicy Poznania kupię. Dy-
sponuje gotówką 50 tys. zł. Ofery
z dokładnym podaniem rozkładu
budynku ceny i t. p. do Kur-
jera Poznańskiego zdg 29 253

Antyki
kupuje, sprzedaje Pocztowa 22.
zdg 27 518

Parkiet
kupie, Witkowskiego św. Marcin 58.
zdg 29 782

Uniwersalkę
używana w dobrym stanie kupię
do gładzenia tkanin na okrągło i na
karty. Kubaś i Gogółkiewicza 7. In-
formacje telefon 6783. zdg 29 742

Kupię
10 do 40 sztuk Akcji Akwavit.
Oferty z podaniem ceny do Kur-
jera Poznańskiego zdg 29 730

Kupię
używana łańcuch, sypialkę, salo-
nik. Oferty Kurjer Poznański
zdg 29 824

Bibliotekę
szafa do książek używana tania
kupie. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 29 930

Śmietnik
lub 6 kubłów z pokrywą kupię.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 903

Kupię
majątek wpłace 200 000. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 30 123

Kupię
używany zapiędek elektryczny do
gramofonu 220 wolt, prad stały.
Zgłoszenia agentura Kurjera Po-
znańskiego, Leszno Komeniusza.
ng 5 539

Tokarkę
do metalu, nożną, metrowkę do-
brze utrzymaną kupię. Mefaza.
Leszno Rynek 27. zdg 30 222

Która z firm
bekoniarskich może nam dostar-
czyć towar. Podać warunki do
Kurjera Poznańskiego zdg 30 212

Violoncello
kupie używane. Swańska, Wja-
zdowa 9. I. zdg 30 073

6 KAMIENICE

Willa
Puszczykowo 12 ubikacji, cena
15 000. Złozoszenia Wierzbowski.
Wały Królowej Jadwigi 2.
zdg 29 673

Kamienica
komfortowa, śródmieście Pozna-
nia, dochód ustawowy 24 000, cena
175 000, wpłaty 100 000. "Krukus".
Pocztowa 30. zdg 29 446

**Zredukowany starszy
urzędnik bankowy**
przejmuję jeszcze kilka kamienic
w administracji. Posiada długo-
letnią praktykę i dlatego jest
dobrze obeznany z wszelkimi
sprawami administracyjnymi, mel-
bankowymi i sądowymi. Łaska-
we oferty Kurjer Poznański
zdg 29 821

Willa
jednomieszkaniowa ogrodem Poz-
naniu okazyjnie 25 000. Zgłosze-
nia Soltysiak, Prusa 18.
zdg 30 134

7 PIENIADZ

Pożyczki
4-7 000 zł na I. hipotekę dwupie-
trowego domu Leszno na rozbu-
dowę. Oferty Kurjer Poznański
zdg 28 102

3 000 zł
uzyska zapomogi bezzwrotnej
każda panna i wdowa kawaler i
wdowiec, zapisując się na członka
do spółdzielni wzajemnych kredy-
tów, także udziela się pożyczek
członkom. Informacji udziela
przedstawicielstwo Poznań, Gór-
na Wilda 189 dom 24. zdg 29 770

20 000
na pierwszą hipotekę najpiękniej-
szej wille potrzebna. Oferty Kurjer
Poznański zdg 30 136

10 000 zł
na I. hipotekę poszukuje. Adres
wskaże Kurjer Pozn. zdg 29 906

10 000
poszukuje na I. hipotekę do wy-
koncepcji 2 mieszkań 5 i 2 poko-
jowych w wili 3 mieszkaniowej.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 159

Poszukuję
współnika lub dzierżawy na do-
brze zaprowadzony i stary inter-
es zbrojowy w Inowrocławiu, z
kompletnym urządzeniem biur i
spichrzów. Zgłoszenia do Kur-
jera Pozn. pod zdg 30 111

Wspólnika
3-4 tys poszukuje do dobrze pro-
sperującego przedsiębiorstwa.
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdg 30 062

Poszukuje
20 000 na I. hipotekę wartości
70 000. Oferty Kurjer Poznański
zdg 30 012

Wypożyczę
1 000, dobry zastaw. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 29 814

8 DO WYNAJĘCIA

Trzypokojowe
czymś miesięczny, zadana gwa-
rancja regularnej zapłaty. Bu-
rzyńska. Pałacza 70. zdg 29 638

Mieszkanie
5 pokojowe Dąbrowskiego 69 do
wynajęcia, stróż. zdg 29 655

Mieszkanie
8 pokojowe I. komfort, plac No-
womiejski od właściciela kamie-
nicy. Plac Bernardyński 3 par-
ter prawo od 3.30-4.30.
zdg 25 686

Dwupokojowe
mieszkanie, wygodny, nowy dom
ogrodowy, czynsz naprzód gospo-
darz. Ul. Dąbrowskiego 4.
zdg 29 015

Pokój
próżny, elektryka, gaz zaraz. —
Adres Kurjer Pozn. zdg 29 766

Skład
mieszkaniami 4 pokoje zaraz wy-
najęcia. Wały Jadwigi 7. Infor-
macje portier. zdg 29 734

Dwupokojowe
komfortowe. Grochowska 15 —
(Błonia Grunwaldzkie).
zdg 29 750

Willa
6-pokojowa, częściowo umeblowa-
nie 10 min. od tramwaju czynsz
250 bez odstępnego. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 29 754

3 pokojowe
komfort 130 zł miesięcznie. Wia-
domość telefon 6783. zdg 29 218

Czteropokojowe
wygodami początek Wildy. —
czynsz 1200 i zwrot remontu.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 840

Dwupokojowe
mieszkanie do wynajęcia. Ul.
Ostronoga 6. zdg 29 982

Czteropokojowe
130 mieszk. Górna Wilda 96.
Murawski. zdg 30 094

Mieszkanie
odnowione śródmieście. Działowy
8. mieszkanie 9. zdg 29 890

3 pokojowe
zaraza do wynajęcia. Pałacza
131. m. 3. zdg 29 991

Mieszkanie
4 pokoje kuchnia, łazienka par-
ter, św. Wojciech 30 do oddania.
czynsz zgóry. Fa. Gaede, św.
Wojciech 29/30. zdg 29 999

7 pokojowe
bardzo ładne mieszkanie, ogród-
dek, weranda i przynależności w
pobliżu ulicy Fr. Ratajczaka ko-
rzystnie wynajmie gospodarz. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 958

Mieszkanie
3 pokoje kuchnia od gospodarza.
Łazarz. Teczowa 10. zdg 29 933

2 pokoje
kuchnia Teczowa zaraz. Zgłosze-
nia Młyńska 5 m. 2. zdg 30 143

Skład
z mieszkaniem na kolonjalkę i
mieszkanie. 2 pokoje kuchnia.
blisko dworca Staroleka do wy-
najęcia. Zgłoszenia Roguś, ulica
Staroleka 92 a. zdg 30 157

Sześciopokojowe
słoneczne, bliskości Zamku, całko-
wicie odnowione od 1 listopada do
wynajęcia. Informacji udzieli
skład parcedzi rolniczych Poczo-
wa 10. Od godz. 8-9 rano i od
3-4 po południu. Pośrednicy
wykluczeni. zdg 30 088

Ubikacja
na pracownię jasną z pokojem.
Spokojna 29. m. 12. zdg 30 193

5 pokoi
do wynajęcia od 1 listopada. I.
Gospodara Wierzbicice 2.
zdg 30 050

Mieszkanie
nowe 1 pokój kuchnie zaraz wy-
dzierżawia. Ul. Wiśniowa 84 go-
spodarz. zdg 30 037

Pięciopokojowe
frontowe wygodami, centrum od
października. Zgłoszenia Kurjer
Kurjer Poznański zdg 30 036

Sołacz
dobrze umeblowane 2-4 pokoje,
kuchnia, łazienka, telefon cen-
tralne. Śląska 2. zdg 30 033

4 pokojowe
komfort, wynajmie. Telefon 5467.
zdg 30 026

Pokój
kuchnia. Górczyńska 16 a/b. m.
2. zdg 30 173

Dwupokojowe
komfort zaraz. Słoneczna 10.
zdg 30 130

Od gospodarza
do wynajęcia mieszkanie, fronto-
we, 5 pokojowe, kuchnia, III pie-
tro, widok na park Wilsona. —
ogrzewanie centralne. Matejki
48/49. portier pokaże od 3-7.
dg 1263

9 SZUKA MIESZK.

Wynajmie
2-3 pokoje od właściciela. Oferty
Kurjer Poznański zdg 29 793

Poszukuję
pokoiu z kuchnią, parter lub I.
piętro ewentualnie czynsz rocz-
ny zgóry wprost od gospodarza.
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdg 28 855

Mniejszego
mieszkania od zaraz, dzierżawa
zgóry, poszukuje. Oferty Kurjer
Poznański zdg 29 796

Mieszkania
3 pokojowego z komfortem posu-
kuje się zaraz. Zgłoszenia do
Kurjera Poznańskiego zdg 29 776

Stróżstwo
lub portiera przyjmie emerytowa-
ny kolejarz z małą kaucją, miesz-
kanie pożądane wprost od gospodar-
dza. Oferty Kurjer Poznański
zdg 29 731

Od
15. 10. poszukuje mieszkania 5-6
pokojowego centrum od gospodar-
za, czynsz miesięczny. Dokładne
oferty Kurjer Poznański
zdg 29 742

3-4
pokojowego mieszkania poszukuje.
Łaskawe zgłoszenia do Kur-
jera Poznańskiego zdg 29 745

2-3
pokoi kuchnia wygodami posu-
kuje, kosztu lub zgóry dzierżawa.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 820.
Agencja wykluczeni.

Pokoju
kuchni od gospodarza rok zgóry
w śródmieściu. Oferty Kurjer
Poznański zdg 29 874

Mieszkania
2 pokoje z kuchnią poszukuje. —
Agencja wykluczeni. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 29 846

Trzypokojowego
mieszkania centrum poszukuje
wyższy urzędnik. Pośrednicy
wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 29 844

2-3
pokoi kuchni od gospodarza za
dzierżawę poszukuje. Oferty Kur-
jer Pozn. zdg 29 952

Mieszkanie
3-4 pokojowe potrzebne zaraz
wygodami centrum lub pobliżu
bez remontu wprost od gospodar-
za. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 29 971

Mieszkania
2-3 pokojowego z przynależnościami
parter, I piętro w parafii
św. Marcina poszukuje od gospodar-
za, czynsz zgóry. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 30 090

Urzędnik
na stałej posadzie poszukuje mie-
szkania 2-3 pokojowego z przy-
należnościami wprost od gospodar-
dza w śródmieściu. Zgłoszenia
Kurjer Pozn. zdg 30 104

Poszukuje
3-4 pokoi kuchnia śródmieście.
Zgłoszenia Konfektaria Warszaw-
ska Wroniecka 1/2. ng 3 377

Podoficer
zawodowy poszukuje pokoiu z
kuchnią miesięczną dzierżawa,
wprost od gospodarza, najchętniej
na Jeźcach. Oferty Kurjer
Poznański zdg 30 218

Mieszkania
4-5 pokojowego w okolicy parku
Wilsona poszukuje. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 30 214

4-5
pokoi, Górna Wilda — Wierzbic-
cice, 150, rok z góry, szukam od
gospodarza. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 30 166

Mieszkania
1-2 pokojowego poszukuje. Ofery
Kurjer Poznański zdg 30 086

**10 ZAMIANA
MIESZKANIA**

Zamienie
trzypokojowe słoneczne mieszka-
nie z przynależnościami na dwu-
pokojowe warunk słoneczne. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 755

11 POKOJE UMEBL.

2 pokoje
umeblowane z osobnym wejściem.
Poznańska 76. mieszkanie 1 przy
ul. Jasnej. zdg 29 713/4

Niekrepujący
elektryczność łazienka, Stroma 7
m. 7. zdg 29 808

Urzędniczk
studentki, gimnazjalistki w wspólny
lub osobno z utrzymaniem
lub bez i opieką przyjmie Iza
Wichrowska. Nowy Rynek 5 II.
m. 3 od 10-12 i od 5-7.
zdg 99 640

Odnowiony
fortepian telefon ewentl. z u-
trzymaniem. Długa 3. miesz. 9.
dg 1 249

Klatki
elektryczność, centralne ogrzewa-
nie, inteligentnemu panu. Wielka
7 mieszkanie 5. zdg 29 748

Pokoik
pani, pościel, utrzymanie 75 zł.
Słowackiego 44/46. parter, prawo.
zdg 29 594

Jeden
lub dwuosobowy pokój od 1. 10.
do wynajęcia. Strusia 9. m. 12.
zdg 29 812

Duży
dobrze umebl., elektryczność, ła-
zienka, fortepian, dobrem utrzy-
mianiem, odpowiedni dla dwóch
panienek. Jackowskiego 33. m.
2. zdg 29 601

Dwa
niekrepujące pokoje balkon, le-
żanka. Szyperska 8. m. 13.
zdg 29 864/5

Dwuosobowy
Śniadeckich 13. m. 9. zdg 29 418

Pokój
słoneczny. Marszałka Focha 30.
miesz. 6. zdg 29 572

Dwuosobowy
frontowy niekrepujący. Półwiejska
6 m. 13. zdg 29 804

Trzyosobowy
utrzymaniem, obiadam. Marci-
na 29 III. zdg 29 803

Słoneczny
Aleje Marcinkowskiego 24. mie-
szkanie 25. zdg 29 800

Panienkę
wspólny. Wielkie Garbary 21 —
Piłarska. zdg 29 786

Małżeństwu
bezdzielnym. Matejki 38 II. lewo
zdg 29 785

Dwuosobowy
niekrepujący słoneczny. — Sw.
Wojciech 22/24 mieszkanie 9.
zdg 29 773

Pokój
Woźna 14 miesz. 4. zdg 29 771

Pokój
tani. Wrocławska 13 Werwińskiego.
zdg 29 764

Pana
na wspólny pokój. Czesława 18.
mieszkanie 4. zdg 29 760

Pokoik
elektryczność. Strusia 3 m. 7.
prawo. zdg 29 728

Komfortowy
pokój. Matejki 6 m. 5.
zdg 29 737

Pokój
dwuosobowy. Składowa 1. m. 21.
zdg 29 793

Pokój
Kreta 7. m. 8. zdg 29 739

Pokoje
umeblowane do wydzierżawienia.
Solacz. ul. Solacka 8. zdg 29 743

Frontowy
Kanałowa 6 parter prawo.
zdg 29 744

Lepszy
słoneczny utrzymaniem bez for-
tepian. Józefa 9 a. m. 6.
zdg 29 710

Biuro
i pokój. Star. Rynek 45 m. 3.
zdg 29 697

Elegancki
pokój panu pani. Kreta 7 m. 9.
zdg 29 627

Pokój
obok Zamku wynajmie. Składowa
13 III. ptr front mieszkanie 9
zdg 29 485

Pokój
zaraz. Jackowskiego 39 mieszka-
nie 6. zdg 29 902

Pokój
z dwoma łózkami osobne wejście
Za Groblą 5. m. 25 tylny dom.
zdg 29 926

Dwuosobowy
elegancki I. Mostowa 14 Ziolo-
nacka. zdg 29 718

Józefa
9 mieszkanie 8 dwuosobowy.
zdg 29 724

Pokój
dla pań lub panów zaraz. Długa
3 mieszkanie 29. zdg 29 753

Pokój
dwuosobowy centralne elektrycz-
ność. Wyspiańskiego 13 mieszka-
nie 7. zdg 29 815

Wspólny
panu. Łakowa 19 m. 4. zdg 29 823

Wrocławska
5 mieszkanie 5 lepszy panu.
zdg 29 830

Pokój
przy dworcu od I. Focha 27 mie-
szkanie 27. zdg 29 891

Słoneczny
Półwiejska 33 II. prawo.
zdg 29 832

Małżeństwu
z utrzymaniem kuchni tania. Oza-
rtorja 8. mieszkanie 6. zdg 29 833

Wysoki parter
dwuosobowy inteligentnym. —
Wielka 15. miesz. 5. zdg 29 839

Pokój
umeblowany dla pana z własną
pościelą od zaraz. Działuńskich
8. wysoki parter. m. 2.
zdg 29 981

Dwuosobowy
elektryczność. Seweryna Miel-
żyńskiego 5. mieszkanie 9.
zdg 29 983

Pokój
Kozłowski. Focha 38. I.
zdg 29 984

Pokój
Matejki 2. m. 6. zdg 29 985

Pokój
dwuosobowy. Ratajczaka 14 m.
21. zdg 29 304

Przyjmę
panienkę na wspólny pokój z cał-
kowitem utrzymaniem. Fr. Ra-
tajczaka 15. m. 3. zdg 29 922

Niekrepujący
Skryta 3 m. 7. zdg 29 179

Pokój
skromny 1-2. Wielka 17. m. 12.
zdg 29 946

Pokój
wynajmie paniom. Stroma 6.
mieszkanie 9. zdg 29 925

Pokój
Żupańskiego 4. mieszkanie 14.
zdg 29 927

Strzelecka
3 a. m. 6. przy pl. Świętokrzy-
skim pokój z elektr. zdg 29 928

Panu
Kwiatowa 9 mieszkanie 12.
zdg 29 893

Tanio
Kantaka 8. m. 7. zdg 29 894

Pokój
panu Niegoleskich 1 m. 6.
zdg 29 896

Frontowy
2 panom z utrzymaniem bez. —
Długa 3. m. 4. zdg 29 899

Pokoik
Grobla 19. m. 8. zdg 29 900

Dwuosobowy
Łakowa 16 m. 5. zdg 29 871

Pokój
panu Klasztorna 16. III
zdg 29 877

Dwa
razem, oddzielnie. centr. ogrzewa-
nie Chelmońskiego 4. m. 4. Zło-
szczenia 2-20. zdg 29 878

Dwuosobowy
słoneczny, elektryka, utrzy-
mianiem Różana 4. m. 4. zdg 29 879

Paniomkom
wspólny. Kwiatowa 9. m. 11.
zdg 29 880

Strzelecka

Biuralistka
prowadząca książkowość i maszynę poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 28 875

Panna
inteligentna, uczciwa, przyjemnie posadę najchętniej do obsługi gości. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 408

Panienska
z ukończoną Szkołą Handlową z znajomością pisania na maszynie i stenografią poszukuje posady biuralistki od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 510

Panienska
sierotą z dwuletnią praktyką jako wychowawczyni poszukuje posady do dzieci albo jakakolwiek bez gotowości. (Pracowała w magisterskiej instytucji w Sierocifcu). Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 464

Posługaczka
poszukuje posady. Zgłoszenia ul. Gasiorowskich 5 a. Wiczorek. zdg 29 602

Mamka
młoda, zdrowa, szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 456

Służąca wiejska
z dobrej rodziny zmieni posadę do samotnych lub starszych państwa, ostatnio 5 lat na miejscu. Własna pościel. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 29 199

Uczeń
18 letni syn uczelowych rodziców ukończony szkoły Wydziałowej szuka jakiegokolwiek pracy lub w biurze. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 807

Dziewczyna
uczciwa i pracowita kochająca dzieci poszukuje posady do wszystkiego dobrze polecona od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 798

Ekspedjentka
z branży rzeźniczej poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 797

Uczciwa
poszukuje od południa posady, zna wszelką pracę. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 784

Posługaczka
na pół lub cały dzień poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 781

Redakcyjnej
pracy poszukuje współpracownik pisma prowincjonalnego. Warunki bardzo skromne. Referencje pierwszorzędne. Oferty Kurjer Poznański zdg 30 148

Dziewczyna
uczciwa szuka posady lub posługi od 1. 10. do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 30 070

Dziewczyna
poszukuje posady lub do dzieci bez spania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 068

TEATRY

Teatr Polski: Z powodu przygotowań do rozpoczęcia zimowego sezonu, teatr zamknięty do 1. 10. b. r.

Teatr Nowy: Dziś — „Wesele Arletty” z Antonim Różyckim.

Czwartek, 29. 9. — „Wesele Arletty” z A. Różyckim. Piątek, 30. 9. — „Głupi Jakób” z Mieczysławem Frenkle.

Sobota, 1. 10. — „Głupi Jakób” z Mieczysławem Frenkle.

Komedja Muzyczna: Dziś — „Sen nocy letniej”. Czwartek, 29. 9. — „Sen nocy letniej”. Piątek, 30. 9. — „Sen nocy letniej”.

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Dziki Pola”. **Aurora:** „Djabelski reporter”. **Corso:** „Lotnik”. **Colosseum:** „Czterech djabłów”.

Muza: „Madame Szatan”. **Metropolis:** „Miłość Zorzęty”. **Odeon:** „Głód miłości”. **Orzeł:** „Prawo pięści”.

Rox: „Żeński Batalion Śmierci”. **Renaissance:** Żebrak z Stambulu. **Sfinks:** „Czego meżatce nie wolno” oraz „Harold Lloyd na scenie”.

Słońce: „Księżna Łowicka”. **Tęcza:** „Naszyjnik Królowej”. **Wilsona:** „Idjota”.

Rzetelna
dobrze polecona posługaczka szuka posady od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 30 061

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem, dobrymi świadectwami i dobrem poleceniem poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 008

Dziewczyna
do prac domowych poszukuje posady od zaraz na niskim wynagrodzeniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 30 003

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami, dobrem gotowaniem poszukuje posady do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 775

Zarządczyni
szuka zajęcia, kobieta zaufana z inteligencją. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 772

Biegły stenograf
dobre świadectwa przyjmie posadę, w większym przedsiębiorstwie handlowym. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 29 964

Absolwent
Szkoły Handlowej przyjmie posadę. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 965

W naukę
oddam syna z ukończoną szkołą wydziałową i handlową z dobrymi świadectwami. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 967

Poszukuje
posady początkującej biuralistki, kasjerki z kaucją. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 972

Wiejska
dziewczyna w średnim wieku poszukuje posady do jednej lub dwóch osób z dobrem gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 974

Panienska
do dzieci może udzielać także lekcji na fortepianie. Oferty upraszam do Kurjera Pozn. zdg 29 937

Sierota
zdrowa, czysta z porządnej rodziny, poszukuje posady do dzieci (lub prac domowych). Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 206

Młodszy urzędnik gospodarczy
ukończoną Szkołą Rolniczą, 3 1/2 letnia praktyka gospodarcza, wolny od wojska, poszukuje posady od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 30 202

Kucharka
do wszystkiego szuka posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 777

Panienska
poszukuje posady niani lub do lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 150

Dziewczyna
z porządnej rodziny z dobrymi świadectwami poszukuje posady, najchętniej do bezdzietnego państwa od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 30 152

Służąca
poszukuje od 1 posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 153

Posługaczka
poszukuje domowej pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 155

Dziewczyna
uczciwa, pracowita, poszukuje posady z praniem, gotowaniem tylko w lepszym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 122

Panna
lat 30, porządna, uczciwa, zna wszelkie prace domowe, trochę szyć białony, rzyjmie 15. 10. odpowiednia posadę do jednej lub dwóch osób (albo jako pokojówką) tylko lepszym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 120

Kucharz
lat 24, spokojny, kilkoletnia praktyka, dobrze i oszczędnie gotuje przeważnie po większych domach lub zakładach, zna dobrze kuchnię warszawską, poszukuje posady od 1 lub 15, za skromnym wynagrodzeniem. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 119

Inteligentna
panna poszukuje jakiegokolwiek pracy, miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 117

Podróżujący
własnym samochodem poszukuje zastępstwa. Oferty Kurjer Poznański rg 3 394

Leśnik
po wojskowości, lat 25, dobra praktyka; również w chowie bażantów, kancelarii i pisaniu na maszynie służy świadectwami, poszukuje posady zaraz lub później. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 30 219

Kobieta
szuka posady z praniem i gotowaniem na cały dzień z dobrymi świadectwami. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 761

Dziewczyna
nawskroś uczciwa, znajuca wszelką pracę restauracyjną szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 758

Służąca
skromna uczciwa szuka posady, gotowaniem lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 735

Handlowiec
lat 34 poszukuje zajęcia za minimalnym wynagrodzeniem ewtl. złoży kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 741

Poszukuje
jakiegokolwiek pracy, złoży kaucji 300 do banku. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 717

Dziewczyna
pracowita uczciwa, szuka posady z powodu wyjazdu swej pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 29 722

Rutynowana
ksiązkowa - kasjerka kilkoletnia praktyka poszukuje posady za małym wynagrodzeniem też na wieś. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 29 756

Posługi
poszukuje od 1. 10. Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 224

Posługaczka
poszukuje zaraz posady skromna i uczciwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 30 216

Panienska
szuka posady do dzieci lub chorej osoby. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 30 039

Panna
z dobrem syciem poszukuje posady do dzieci lub innej. Oferty Kurjer Poznański zdg 30 034

Dziewczyna
samodzielną poszukuje posady w lepszych domach. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 30 032

Panienska
przyjmie posadę do dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 030

Panna
inteligentna z gotowaniem, syciem, haftowaniem prasowaniem muzykalna szuka zajęcia zaraz lub od 15. 10, nchętniej do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 30 029

Dziewczyna
z gotowaniem szuka posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 027

Panienska
dobrej rodziny sierota, sumienna szuka nauki w jakimkolwiek składzie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 30 019

Panienska
z dobrej rodziny poszukuje posady do dzieci od 1. 10, r. z własną pościelą. Oferty Kurjer Poznański zdg 30 015

Sierota
uczciwa poszukuje posady do pracy domowej lub posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 752

Inteligentna
panienka poszukuje posady u samotnej osoby jako gospodyni, zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 751

Sędzia grodzki
z 15-letnią praktyką małopolską, 11-letnią wielkopolską, emerytowany od 1 października 1932, przyjmie odpowiednią posadę. — Oferty: Szajna, Jarocin. ng 5 439

Poszukuje
posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 872

Posługi
codziennej poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 863

Bufetowa
poszukuje posady od 1. złoży kaucję. Niegolewskich 3 m. 12 — Pawlicka. zdg 29 790

Kucharka
z dobrem, samodzielnym gotowaniem uczciwa poszukuje pracy do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 853

Korepetytorów
2-6h łacina, franc. matematyka poszukuje, godz. 8—10 i 2—4. Berwińskiego 1. m. 5 (Lazarz). dowody znajomości przedmiotów konieczne. zdg 29 913

Młodsza
dziewczyna z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady w lepszym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 916

Posługaczka
poszukuje posady z praniem zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 917

Gorzelnicy
kawaler, z dobrymi świadectwami, przeprowadzający samodzielnie remonty, obeznany z gospodarstwem i rachunkowością, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia uprasza: Gregorius, Ostrzeszów, Mikołaja 14. zdg 30 109

Służąca
z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 013

Pokojowa
szuka posady od 1. 10, z prasowaniem szyćwnej bielizny tylko do lepszego domu, najchętniej na majątek. Oferty Kurjer Pozn. rg 3 382

Fryzjerka
egzaminowana z ukończoną trzyletnią praktyką, poszukuje zaraz posady, chętnie na prowincji. — Zgłoszenia do Agencji Kurjera Poznańskiego. Gostyń, ng 5 538

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem do wszystkiego w lepszym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 141

Poszukuje
posady do wszystkiego, dobrem gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 30 175

Fachowiec
drzewny doświadczony 30 lat, poszukuje zajęcia tanio. Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 176

Praczką
pierzę czysto, rzetelna. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 161

Karmelkarka
biegła poszukuje posady. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 30 162

Dziewczyna
z praniem szuka posady do wszystkiego i dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 128

Dziewczyna
uczciwa z długoletnim świadectwem przyjmie posadę od 1. do 2—3 osób. — Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 30 138

Tania
praczką i prasowaczka szuka pracy w domu. Staszica 13 m. 28. zdg 30 181

Ogrodnik dyplomowany
szuka pracy przy willach, placach tenisowych, ogródkach itd. dziennie od 3 zł. Zgłoszenia Wolniewicz, Wodna 16. zdg 30 182

Kucharka
w średnim wieku poszukuje posady od 1. 10. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 183

Posługaczka
poszukuje posady najchętniej do biura sprzątnia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 908

Posługaczka
poszukuje posady na przepołudnie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 907

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje pracy najchętniej w wojskowych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 988

Szukam
pracy od pierwszego, najchętniej u bezdzietnych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 989

Dziewczyna
szuka posady popołudni sprzątnia biur, szkoły lub skład, Zgłoszenia Kurjer zdg 29 817

Poszukuje
posady do samotnej osoby jako gospodyni. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 825

Służąca
uczciwa z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 828

Pianistka
poszukuje zajęcia sekretanki w szkole muzycznej sekretarki osobistej lub innego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 835

Ogrodnik - szofer
poszukuje posady zaraz lub później może być nawet na ciężarówkę. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zdg 29 931

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 895

Dziewczyna
uczciwa, poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 897

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 882

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje posady 1. 10. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 911

Uczennice
z ukończoną szkołą handlową przyjmie od 1. 10. br. do mego składu szkła i porcelany w Poznaniu. Zgłoszenia do „Par”. Al. Marcinkowskiego 11 pod 39.70. Pg 4 617-39.70

Stróż
z psem (emeryt urzędnik) dzień i noc od 1 października. Zgłoszenia Wielkie Garbary 1, mieszka. 7. Pg 4 616-39.69

Służąca
uczciwa pracowita dobrze polecenia do wszystkiego zaraz potrzebna. Ul. Piotra Wawrzyniaka 45. III. piętro. zdg 29 791

Dziewczyna
od 18 lat potrzebna. Rybaki 16 mieszkanie 5. zdg 29 829

Dziewczyna
do wszystkiego od 1. 10. potrzebna. Zgłoszenia Kraszewskiego 30 mieszkanie 15. zdg 29 863

Służąca
od 1. 10. potrzebna do wszystkiego. M. Focha 225 zdg 30 056

Maszynistka
rutynowana na odpisy bilansów. powielanie Remington zaraz. — Zupańskiego 17 m. 3. zdg 29 400

Masażystka
dyplomowana. Zgłoszenia Grochowe Łaki 6 mieszka. 8 od 2—4. zdg 28 420

Uczennice
przyjmie na 1 rok. Pracownia krajeństwa damskiego. Cieszkowskiego 8 m. 9. zdg 29 727

Piekarz - cukiernik
potrzebny posada blisko Poznania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 29 795

Służąca
władająca językiem polskim i niemieckim Schulz, Ludwika Rzepeckiego 23. II. zdg 30 209

Polowy
kawaler b. energiczny potrzebny zaraz na większy majątek. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 29 749

Zastępstwo
Dobrze zaprowadzony największy Browar zagraniczny odda zastępstwo na własny rachunek na Poznań Poznański i Pomorze zdolnemu inteligentnemu fachowcowi mającemu odpowiedni kapitał. Pisemne zgłoszenia z referencjami do Kurjera Poznańskiego zdg 29 719

Poszukuje
gospodyni z dobrymi świadectwami która zna dobrą kuchnię. — Restauracja Zgłoszenia: Piekarzy 6 mieszkanie 5. od godz. 1 do 2 zdg 29 787

Wykwalifikowana
ekspedjentka potrzebna do konfekcji damskiej. Zgłoszenia Konfekcja Warszawska. Wroniecka 1/2. rg 3373

Służąca
młodsza, dobrze polecona, potrzebna do kawiarni Dąbrowskiego 49. jg 1 733

Dobra okazja!
Do kuchni internatu dla chłopów potrzebna zaraz lub od 1 listopada inteligentna zarządczyni. Wymagana dobra znajomość kuchni. Szczegółowe referencje i podanie wieku. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 29 845

Krawcowa
pierwszorzędna siła możliwie z własną klientelą potrzebna na stałe do prowadzenia pracowni. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 29 794

Młody
pomocnik malarski, samodzielny, małoemiecznian potrzebny zaraz język niemiecki pożądanym. Bajoraj, mistrz malarski, Szamotuły. rg 3 378

Służąca
dobrem gotowaniem, dobrymi świadectwami może się zgłosić. Kantaka 89, m. 6. zdg 30 203

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna. J. Piątkowski św. Marcin 31. L. zdg 29 921

Dziewczyna
chłopiec do posługi Onkiernia Beelego. plac Nowomiejski 1. zdg 29 951

Potrzebny
chłopiec do posługi Onkiernia Beelego. plac Nowomiejski 1. zdg 29 951

Na ból głowy tylko proszek z ząbką
Pw 8554/31.5
Służącego
montera, znającego prace slusarskie i instalacyjne poszukuje. Zgłoszenia wraz z życiorysem, odpisami świadectw oraz podaniem warunków złożyć do Kurjera Poznańskiego pod zdw 30 154

Bocznica na kolei
murowana składnica i szopa, 2 windy na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 071

Dziewczyna
do dzieci potrzebna. Półwiejska 3, m. 5. od 3—4. Pg 4 627-57.101

Ekspedjentka
konfekcji damskiej trykotaży potrzebna. Trykot. St. Rynek 84. Pg 4 625 57.102

Gospodyni
kucharka młodsza czysta i skromnych wymagań potrzebna każdego czasu do administratora majątku, znająca się na zaprawach i chowaniu drobiu. Zgłoszenia z odpisami świadectw i wysokości pensji do Kurjera Poznańskiego zdg 30 105

Bufetowa
z obsługi gości i mała gwarancja zaraz potrzebna. Grand Café Jarocin. ng 5 540

Dziewczyna
z gotowaniem czysta, sumienna od 1 października. — Kowalska, Wodna 8 m. 5. zdg 30 163

Bona
sycie spokojna kochająca dzieci, potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 30 010

Dziewczyna
do wszystkiego z praniem gotowaniem potrzebna Prusa 18. m. 5. zdg 30 129

Ekspedjentka
rzeźniczna potrzebna. Kościelna 16 zdg 29 810

Fryzjerka
potrzebna. Zgłoszenia 7 wiecz. Kantaka 6. zdg 29 990

Uczennica
do składu rzeźnicznego potrzebna, najchętniej z prowincji. Chwalińszewo 24. zdg 29 852

Uczennica
fryzjerska potrzebna zaraz. 27 Grudnia 17. zdg 29 941

Dziewczyna
do dziecka sycie. a. Zaułek Wojciecha 6. suterena. zdg 29 929

Dziewczyna
do wszelkiej pracy domowej, Rynek Łazarzki 7 m. 3. zdg 29 736

Pomocnik
fryzjerski, ondulator posadę stałą. Polna 30. zdg 30 147

Posługaczka
dobrem gotowaniem do wszystkiego od 1. 10. Górna Wilda 44, skład. zdg 29 943

Dziewczyna
do wszelkiej pracy domowej potrzebna. Jankowski Kręta 23. zdg 30 063

Posługaczka
młodsza przed południem praniem. 2 osoby od 1. Górna Wilda 3. m. 12 zdg 30 059

Pomocnika
szewskiego przyjmie zaraz. Chwalińszewo 21/22 zdg 29 947

Potrzebny
chłopiec do posługi Onkiernia Beelego. plac Nowomiejski 1. zdg 29 951

Humor zagraniczny

— Dnieś mi, jaką miałaś podróż.
— Napiszę ci.
— I czy nie zapomniałaś czegoś.
— Zadepezuję ci.
— I czy potrzebujesz pieniędzy.
— Zatelefonuję ci.

(Lustige Kiste